

**UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ**

LETNO POROČILO 2009

Ljubljana, april 2010

PREDGOVOR

Pred vami je petnajsto zaporedno poročilo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij, v katerem so zbrani številni podatki in informacije o našem zaporskem sistemu v letu 2009. Prikazuje tako uspehe kot tudi težave, s katerimi se srečujemo pri delu z zaprtimi osebami.

Tudi v preteklem letu smo se soočali z naraščanjem števila zaprtih oseb, prenapolnjenostjo zavodov, premajhnim številom zaposlenih, predvsem pravosodnih policistov in strokovnih delavcev in drugimi notranjimi težavami. Kljub temu, da se trend naraščanja števila zaprtih oseb nadaljuje, pa velja poudariti, da Slovenija še vedno ostaja med državami z najmanj zaprtimi glede na število prebivalcev.

Naštete težave smo glede na objektivne pogoje in možnosti uspešno reševali, za kar gre zasluga vsem zaposlenim. V zavodih sta se zagotavljali stabilna varnostna situacija in ustrezna strokovna obravnava zaprtih oseb. Uporov in večjih ekscesov ni bilo, prav tako se ni pomembno povečalo število drugih izrednih dogodkov. Še posebej spodbudno je, da ni bilo nobenega pobeга iz zaprtega dela zavodov in da se je zmanjšalo število samomorov in samopoškodb. Po drugi strani pa se je povečalo število konfliktov med zaprtimi osebami.

Zaradi preobremenjenosti zaposlenih, nerednega izplačila opravljenih nadur, neenotnega izplačevanja regresa za prehrano, pomanjkljive opreme in samega izvajanja kadrovskega postopka, je prišlo do večjega nezadovoljstva med zaposlenimi in stopnjevanja pritiska s strani sindikata, katerega rezultat je bil podpis dogovora med predsednikom sindikata, ministrom in generalnim direktorjem. Z realizacijo sprejetega dogovora v drugi polovici leta, so se odpravile najbolj pereče težave in izboljšalo sodelovanje.

Veliko naporov je bilo vloženih tudi v pripravo predlogov podzakonskih predpisov, katere je minister predpisal v mesecu oktobru. S podzakonskimi predpisi so natančneje urejene novosti spremenjenega Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij iz leta 2008. Spodbudno je, da se je število zaporu alternativnih oblik prestajanja kazni povečalo v primerjavi s preteklimi leti. Glede na to, da je kar 80% na novo sprejetih obsojencev bilo obsojenih na kazen do dveh let in da jih je približno tretjina kazni nastopila iz prostosti, bi lahko delo v korist skupnosti vsekakor pogosteje nadomestilo zaporno kazen, saj pri številnih obsojencih ni posebnih varnostnih zadržkov, hkrati pa bi bila to lahko pomembna razbremenitev za zapore. Večja uporaba zaporu alternativnih oblik je vsekakor priložnost za vnaprej.

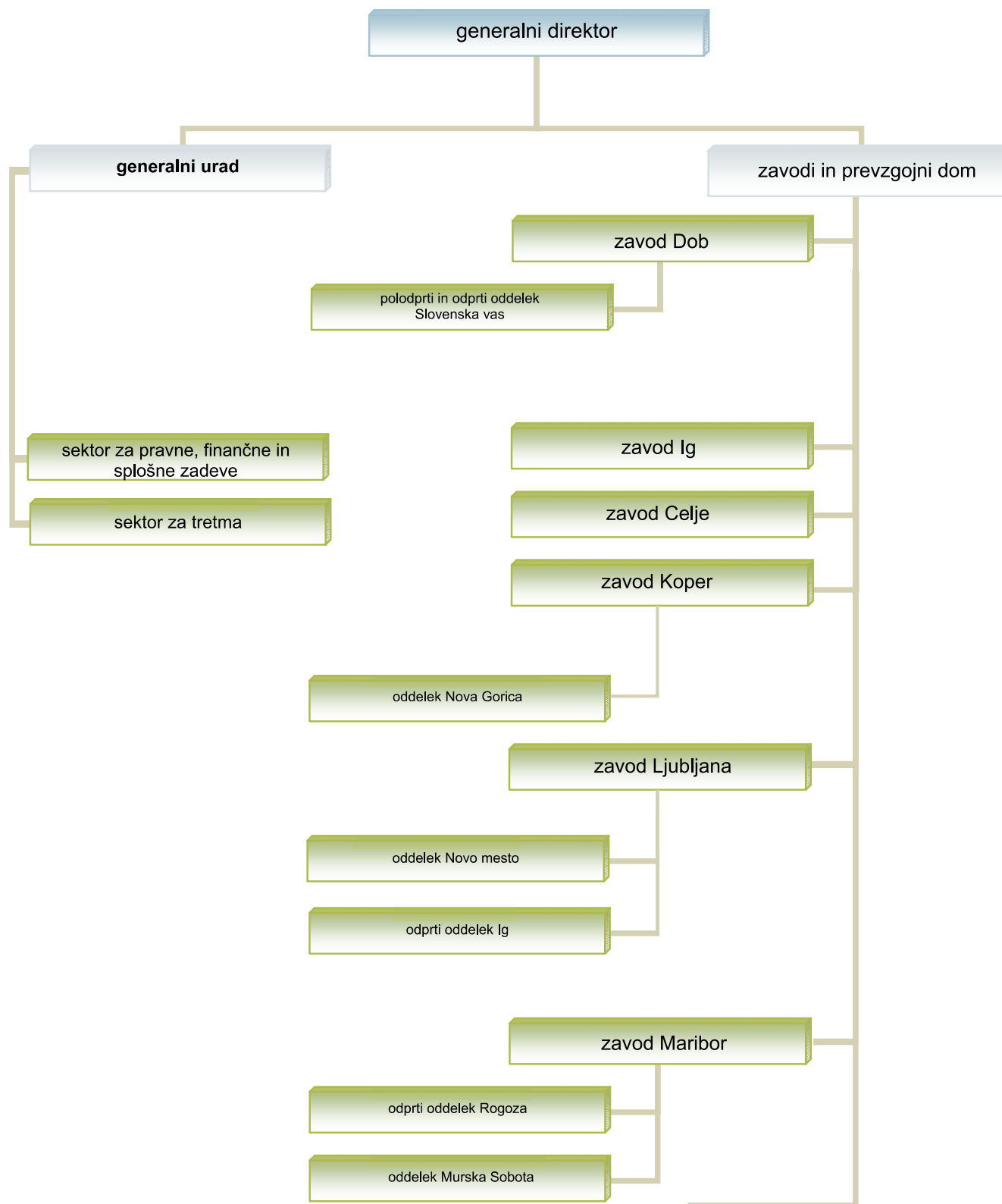
Prav tako je bilo veliko truda vloženega tudi v izboljšanje prostorskih razmer in v reševanje kadrovske težave. Najpomembnejša prostorska pridobitev je prav gotovo nov odprti oddelek v zavodu Dob, v katerem je prostora za 40 obsojencev, omeniti pa velja tudi začetek gradnje dveh novih objektov, s katerimi se bodo izboljšale razmere tudi v zaprtem delu zavoda Dob. Odločitev Vlade, s katero je dovolila Upravi RS za izvrševanje kazenskih sankcij povečanje kadrovskega načrta za 5 %, pa je omogočila zaposlovanje novih sodelavcev ob koncu leta in izboljšanje kadrovske zasedbe.

Za vse, ki delamo v zaporskem sistemu, je tudi izredno pomembno, da zunanji nadzorstveni organi, kot je varuh človekovih pravic, niso ugotovili večjih napak oz. sistematičnega kršenja človekovih pravic, to pa seveda ne pomeni, da nekatere posamične pritožbe niso bile upravičene.

Ko pišem ta predgovor in ugotavljam, da smo tudi v preteklem letu, kljub vsem naštetim težavam, sledili našemu poslanstvu, sem nekoliko v zadregi, saj sem vodenje zaporskega sistema prevzel proti koncu leta in bi bil za to nalogo veliko bolj poklican g. Tomaž Smole, ki je bil generalni direktor do sredine meseca oktobra. Zato se mu ob tej priložnosti zahvaljujem za opravljeno delo, zahvaljujem pa se tudi vsem drugim sodelavkam in sodelavcem za trud, ki ga dnevno vlagajo v naporno delo z zaprtimi osebami in vsem zaposlenim iskreno čestitam ob 9. aprilu, Dnevu Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

Dušan VALENTINČIČ
v.d. generalnega direktorja

ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA DOB (za moške)

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci (moški)

Prostorska zmogljivost: 233 oseb

ZPKZ Dob, POLODPRTI IN ODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: polodprti oddelek 40 in odprti oddelek 23 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG (za ženske)

Kategorije zaprtih oseb: obsojenke, pripornice in ženske, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor, ter mladoletnice, obsojene na mladoletniški zapor

Prostorska zmogljivost: 83 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN KAZNI ZAPORA CELJE

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce, osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor in mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor

Prostorska zmogljivost: 96 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci in priporniki

Prostorska zmogljivost: 110 oseb

ZPKZ Koper, ODDELEK NOVA GORICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 32 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 128 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK NOVO MESTO

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 35 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODPRTI ODDELEK IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 27 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 146 oseb

ZPKZ Maribor, ODPRTI ODDELEK ROGOZA

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: 36 oseb

ZPKZ Maribor, ODDELEK MURSKA SOBOTA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 41 oseb

PREVZGOJNI DOM RADEČE

Kategorije zaprtih oseb: mladoletniki/ce, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom

Prostorska zmogljivost: 68 oseb

1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI UPRAVE V LETU 2009

V Upravi Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: Uprava) je proti koncu leta 2009 prišlo do zamenjave generalnega direktorja, saj je prejšnji odstopil in odšel na drugo delovno mesto izven uprave, na to delovno mesto pa je bil začasno imenovan v. d. generalnega direktorja. Po prevzemu funkcije v. d. generalnega direktorja so bile podvzete določene aktivnosti za intenziviranje izvajanja nalog v skladu z zakonskimi opredelitvami in strokovnimi zahtevami, še posebej v pogledu izvajanja predpisov s področja izvrševanja kazenskih sankcij, varovanja pravic zaprtih oseb in zaposlenih ter skrbi za enotno, strokovno in zakonito obravnavanje zaprtih oseb. Posebna pozornost je bila posvečena tako okrepitvi kadrov v zavodih in tesnejšemu sodelovanju Uprave z zavodi ter prevzgojnim domom, kakor tudi s pogostejšim sklicevanjem in izvedbo kolegijev v. d. generalnega direktorja.

Na zakonodajnem področju je Uprava sodelovala v skupini za pripravo druge novele Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij. Izdelala pa je tudi predloge za izdajo številnih podzakonskih predpisov, ki so bili v glavnem izdani v roku enega leta po uveljavitvi Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 110/06 – UPB1, 76/08 – ZIKS-1C in 40/9 – ZIKS-1D).

Posebno skrb je Uprava v letu 2009 namenila spremljanju gibanja števila zaprtih oseb, z namenom, da bi zmanjšala negativne posledice prenapoljenosti zavodov, bivalnih in drugih prostorov zaprtih oseb v nekaterih zavodih. V okviru realnih možnosti se je Uprava posluževala premeščanja zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode. Ker pa je številčno stanje zaprtih oseb v letu 2009 naraščalo, je čedalje manj možnosti za reševanje problematike prezasedenosti s premeščanjem zaprtih oseb, zato se pogoji bivanja in nastanitve zaprtih oseb poslabšujejo. Povprečno število zaprtih oseb se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 51. Med skupno 1.415 povprečno zaprtih oseb, je bilo povprečno 1010 obsojencev, 354 pripornikov, 23 oseb zoper katere je bil odrejen uklonilni zapor in 25 mladoletnikov v prevzgojnem domu. V primerjavi s povprečjem v letu 2008 se je v preteklem letu število obsojencev povečalo za 0,8 %, medtem ko se je število pripornikov povečalo za 14 %. Zmanjšalo pa se je število oseb, za katere je bil odrejen uklonilni zapor (za 3) oziroma za 11 %. Število na novo sprejetih oseb se je povečalo za 10 %, in sicer na račun pripornikov in oseb, zoper katere je bil odrejen uklonilni zapor. V zavodih (brez prevzgojnega doma) je bilo v povprečju za 35 % več zaprtih oseb kot je na razpolago prostorskih zmogljivosti glede na predpisane standarde. Najbolj so bili prezasedeni največji zavodi (Ljubljana 204 %, Dob 187% in Maribor 120 %), težave pa so se pojavljale tudi v nekaterih oddelkih (Novo mesto), najmanj pa sta bila zasedena zavod za ženske lg in prevzgojni dom.

V letu 2009 je Uprava na področju izboljšanja prostorskih in bivalnih razmer v zavodih v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni nadaljevala z aktivnostmi izgradnje dveh novih objektov. Določena obnovitvena dela in investicijsko vzdrževanje pa so potekala v zavodu Ljubljana, Celje, lg, Maribor, Koper ter v oddelkih zavoda Novo mesto in Murska Sobota.

V pritožbenih postopkih smo obravnavali 95 pritožb zaprtih oseb in na vse odgovorili. Med njimi so bile 4 utemeljene, 6 pa le delno utemeljenih. Varuhu človekovih pravic smo poslali 65 poročil o pobudah zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic. V upravnih postopkih smo o zahtevah obsojencev izdali 5.601 odločb oziroma sklepov.

Pripravili smo predloga proračuna za leti 2010 in 2011 s pripadajočimi načrti nabav in gradenj ter informatizacije. Na finančnem področju smo uspeli zagotoviti povečanje finančnega načrta (v primerjavi s preteklim letom je sprejeti proračun večji za 15,4 %). Kljub večjim sredstvom smo nemoteno delo in življenje v zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu zagotovili s prerazporeditvami sredstev v okviru finančnega načrta, dodatna sredstva pa prejeli tudi iz proračuna. Spremljali smo poslovanje javnih gospo-

darskih zavodov ter skrbeli za redno predložitev vseh dokumentov, o katerih odloča oziroma na katere daje soglasje ustanovitelj.

V letu 2009 so zaprte osebe po pooblaščenju vložile preko 250 odškodninskih zahtevkov zaradi neustreznih pogojev bivanja in nastanitve v zavodih za prestajanje kazni zapora. Na vse odškodninske zahtevke je Uprava v sodelovanju z zavodi pripravila obširno poročilo in ga posredovala pristojnemu državnemu pravobranilstvu. Šlo je za nepričakovano povečanje števila odškodninskih zahtevkov, ki jih je Uprava morala obravnavati v relativno kratkem roku.

Izdelali smo poročilo o delu Uprave za leto 2008 in ga predstavili na novinarski konferenci. Aprila smo organizirali praznovanje obletnice dneva Uprave, na kateri je minister za pravosodje podelil priznanja najzaslužnejšim delavcem.

Pripravili smo poročilo na štirinajsto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic ter poročilo o realizaciji priporočil Državnega zbora RS, sprejetih pri obravnavi trinajstega rednega poročila varuha.

Splošna ocena varnostnih razmer v zavodih v letu 2009 se v primerjavi z letom poprej ni bistveno spremenila, saj so se nekateri varnostni pojavi neznatno zmanjšali, drugi pa nekoliko povečali. Iz zaprtih delov zavodov ni bilo pobegov, hkrati pa beležimo veliko število pobegov iz odprtih oddelkov, predvsem oseb, zoper katere je bil odrejen uklonilni zapor. Bistveno manj je bilo preprečitev poskusov pobegov in odkritih priprav na pobege. V porastu so bili poskusi napadov na osebje zavodov in rahel porast uporabe prisilnih sredstev. Povečalo se je število ugotovljenih konfliktov med zaprtimi osebami, verjetno tudi zato, ker nekateri zavodi zoper storilce hujših disciplinskih prestopkov napada na soobsojenca ne uvajajo disciplinskih postopkov oziroma jih disciplinsko ne kaznujejo. V porastu pa so bolj zahtevna varovanja zaprtih oseb in varnostno zahtevnejših skupin pripornikov. Povečalo se je tudi število odkritih prepovedanih drog in predmetov. Na drugi strani pa se na varnostnem področju čuti izboljšanje materialnih pogojev, kot so nakupi sodobnejših video sistemov, večjega števila specialnih vozil ter osebne varovalne opreme za pravosodne policiste, kakor tudi pridobitev večjega števila novih delovnih mest pravosodnih policistov in njihova povečana zasedba.

Na kadrovskega področju smo v 2009 skrbeli za realizacijo kadrovskega načrta, zlasti za sprotno izvajanje zaposlitvenih postopkov. Sredi leta nam je Vlada Republike Slovenije povečala kadrovske načrte za 45 novih zaposlitev, konec leta pa še za eno zaposlitev. Dovoljeno število zaposlitev na dan 31. 12. 2009 je znašalo 907 (v začetku leta 861).

Na podlagi dveh aktov o spremembah in dopolnitvah akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest smo izboljšali notranjo organiziranost in potek dela. Preostala dva akta sta predstavljala uskladitve z odločitvami Komisije za pritožbe iz delovnega razmerja pri Vladi Republike Slovenije in z aneksom št. 1 h Kolektivni pogodbi za javni sektor.

S postopki letnih pogovorov in ocenjevanj smo spremljali zaposlene ter skrbeli za njihov karierni razvoj. Prvič smo po novi zakonodaji izpeljali napredovanja v plačni razred in v naziv.

Kadrovska situacija v Upravi je nezavidljiva, med drugim smo bili že večkrat tik pred stavko in je bilo vložena veliko napora, da do nje ni prišlo. Minister za pravosodje, generalni direktor Uprave in sindikat so julija 2009 sklenili sporazum o reševanju položaja in določenih zahtev zaposlenih. Dogovore iz sporazuma smo izvajali (izplačilo nadur, poenotenje obračuna in izplačila stroškov za prehrano v vseh zavodih, pregled dogovorov o povečanem obsegu dela, seznanjanje s stanjem zaposlitvenih postopkov).

Vsaj delno smo oz. bomo stanje ublažili s pridobitvijo novih sodelavcev in njihovo usposobitvijo za delo. Za zagotavljanje varnostnih standardov, ustrezne ravni strokovnega dela in preprečevanja preobremenjevanja zaposlenih in posledično izgorelosti in obolevanja bi sicer potrebovali občutno večje število zaposlenih. Generalni direktor Uprave je marca 2009 izdelal Standarde in kadrovske normative za delo v zavodih za prestajanje kazni zapora in v prevzgojnem domu. Izračunano je bilo, da bi glede na izoblikovane normative v praksi potrebovali skupno 227 dodatnih delovnih mest.

Uprava je izpeljala osnovno usposabljanje dveh skupin novo sprejetih pravosodnih policistov (skupaj 29) ter organizirala tudi številna druga usposabljanja, v katera je bila vključena skoraj polovica zaposlenih. Skupaj se je zgoraj omenjenih usposabljanj udeležilo 254 pravosodnih policistov, 128 strokovnih delavcev in 16 inštruktorjev. Ostale oblike izobraževanj in usposabljanj so potekale v organizaciji posameznih zavodov. Za pravosodne policiste, ki zadnjih pet let niso bili preverjeni v poznavanju predpisov, smo na osnovi 233. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij izvedli preizkus strokovnega znanja in psihofizičnih sposobnosti.

Na mednarodnem področju smo v letu 2009 aktivno sodelovali z upravami za izvrševanje kazenskih sankcij drugih držav, z mednarodnimi raziskovalnimi inštituti in z mednarodnimi organizacijami s področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo na konferencah v tujini in primerjali našo prakso s prakso držav po Evropi. Obiskali so nas strokovnjaki iz tujine in proučevali naš sistem. S poročili, informacijami in statističnimi podatki smo se vključevali v raziskovalne mreže in projekte mednarodnih organizacij. Sodelovali smo pri ustanovitvi asociacije generalnih direktorjev zaporskih uprav srednje Evrope (Round Table of Director Generals of Prison Services of the Central European Countries - MECR). V asociacijo so se vključile Avstrija, Slovenija, Švica, Italija, Hrvaška, Madžarska, Češka, Slovaška, Poljska in Litva. Tako je nastal dodaten odprt prostor za strokovne diskusije, izmenjave informacij in prenos dobrih praks.

2. STATISTIČNI PODATKI

2.1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2009

Na začetku statističnega dela poročila prikazujemo osnovne številčne podatke o vseh zaprtih osebah v letu 2009. Povprečno število (1415,8) pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb v letu 2009. V primerjavi s predhodnim letom se je dnevno povprečno število zaprtih oseb v zavodih ponovno povečalo, in sicer za 51,67 ali 3,8 %.

Tabela 1: Gibanje števila zaprtih oseb po zavodih v letu 2009

Zavod	1.1.2009	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12.2009	povprečno število
Dob	434	153	587	31	80	128	410	435,9
Slo. vas	64	0	64	72	52	23	61	62,3
Ig	68	122	190	1	142	3	46	59,7
Celje	100	400	500	26	409	30	87	91,1
Koper	125	169	294	93	232	28	127	126,5
N. Gorica	22	179	201	34	204	4	27	25,9
Ljubljana	257	838	1095	67	714	185	263	261,9
N. mesto	42	488	530	15	466	42	37	46,6
OO Ig	12	299	311	107	327	63	28	24,3
Maribor	156	522	678	74	518	77	157	176,2
M. Sobota	36	162	198	37	192	6	37	40,4
OO Rogoza	33	226	259	58	262	23	32	40
PD Radeče	23	20	43	3	16	5	25	25
SKUPAJ	1372	3578	4950	618	3614	617	1337	1415,8

Tabela 1 prikazuje podatke o skupnem številu vseh kategorij zaprtih oseb po posameznih zavodih. Iz stolpcev »priliv« in »odliv« lahko razberemo, kakšna je bila fluktuacija zaprtih oseb med zavodi (premesitve, prekinitve, ipd.). V stolpcu »sprejeti« so prikazane vse, v letu na novo, sprejete zaprte osebe.

Stolpec »skupaj« nam pove, koliko zaprtih oseb so v posameznem zavodu v letu 2009 dejansko obravnavali.

Podatki kažejo, da je bilo število zaprtih oseb največje v zavodih Ljubljana in Maribor, kjer je bil tudi največji priliv (premesitve, ipd.). Velik priliv je bil tudi v zavodu Koper in odprtih oddelkih (Slovenska vas in OO Ig), kamor so obsojenci razporejeni predvsem na podlagi premesitve iz drugih zavodov in oddelkov. Največje povečanje sprejetih je bilo v Ljubljanskem zavodu.

V primerjavi s predhodnim letom je bilo na dan 1.1.2009 zaprtih 43 oseb več (3,2 %), na dan 31.12.2009 pa jih je bilo v primerjavi s prvim dnem v letu 35 ali 2,6 % manj.

Grafikon 1: Povprečno število zaprtih oseb po zavodih v letu 2009

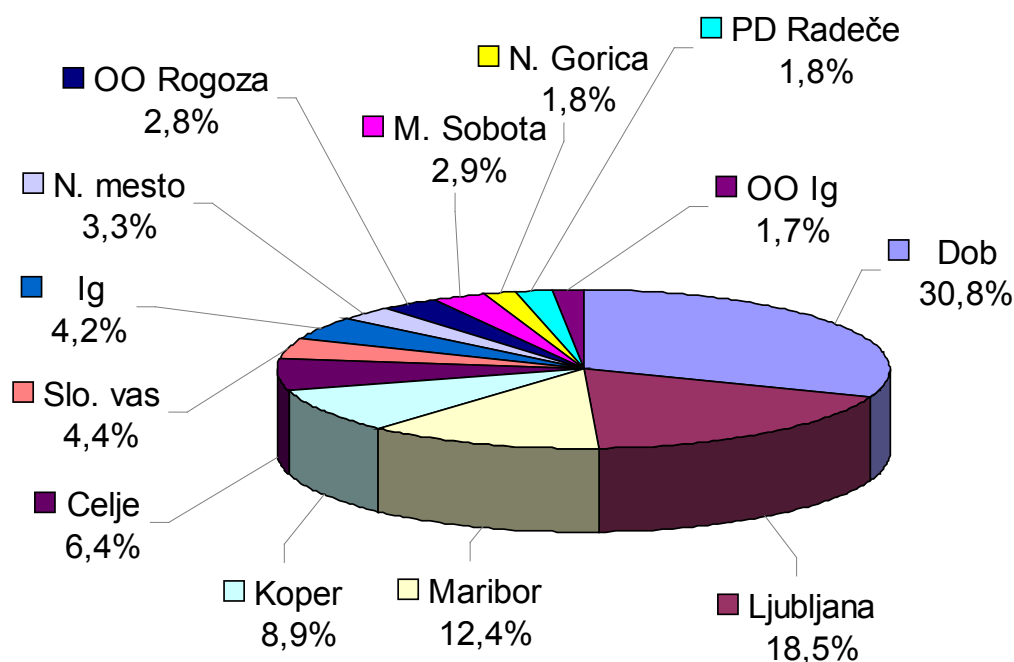

Tabela 2: Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah v letu 2009

Zaprte osebe	1.1.2009	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12.2009	povprečno število
obsojenci	1008	957	1965	432	1026	436	935	1010,6
UZ	8	1364	1372	68	1371	61	8	23,5
priporniki	330	1015	1345	115	977	115	368	354,6
pridržani ¹	0	220	220	0	220	0	0	0
ml. obsojenci	3	2	5	0	4	0	1	2,1
ml. v PD	23	20	43	3	16	5	25	25
SKUPAJ	1372	3578	4950	618	3614	617	1337	1415,8

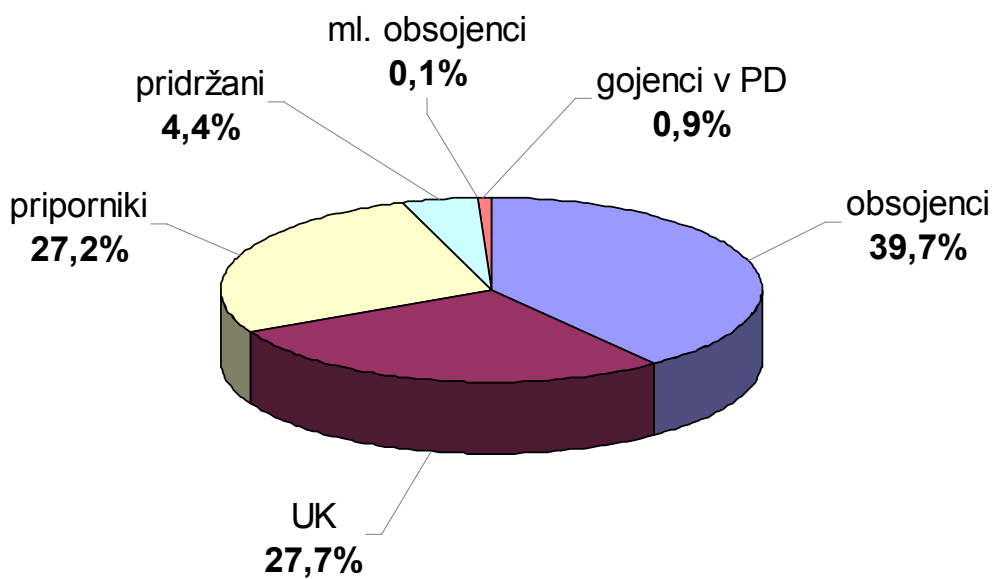
Tabela 2 prikazuje gibanje števila zaprtih oseb v letu 2009 po kategorijah. Stolpec »skupaj« prikazuje število vseh zaprtih oseb v letu 2009 (na dan 1.1. in na novo sprejeti skupaj), stolpec »priliv« pa tiste osebe, ki so že bile sprejete na prestajanje kazni in so v zavode prišle bodisi iz drugih zavodov (premostitev), se vrnile z bega ali po prekinitvi kazni. Razdelek »odliv« prikazuje vse, ki so iz zavoda odšli, ne da bi bili dejansko odpuščeni (premostitev, prekinitvev, beg itn.).

Skupno število zaprtih oseb se je v letu 2009 v primerjavi z letom 2008 povečalo za 8,1 % ali 370 oseb. Število obsojencev se je zmanjšalo za 40 ali 2 %, povečalo se je število uklonilno zaprtih za 265 ali 23,9 %, pripornikov za 117 ali 9,5 %, pridržanih za 32 ali 11,7 %. Število mladoletnih obsojencev se je zmanjšalo iz 8 na 5, povečalo pa se je število mladoletnikov v prevzgojnem domu za 8 ali 22,9 %.

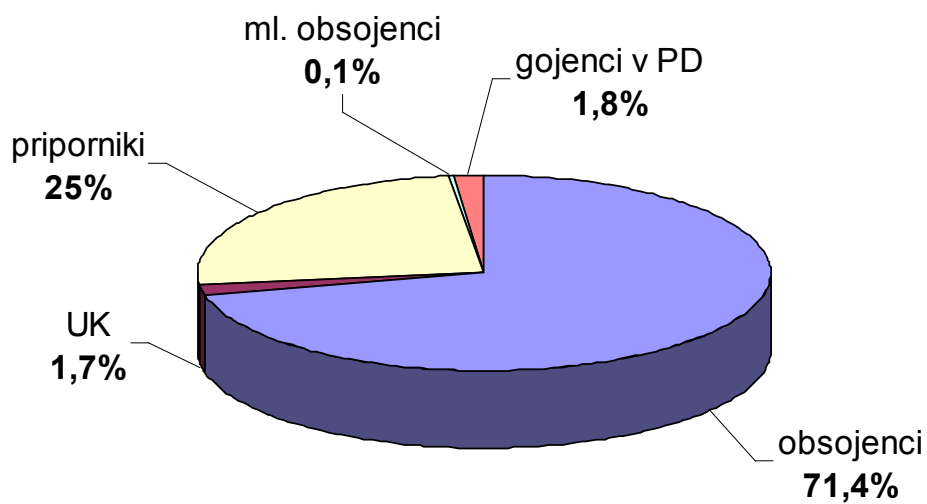
V primerjavi z letom poprej se je povprečno število obsojencev povečalo za 8, pripornikov se je povečalo za 46 in uklonilno zaprtih zmanjšalo za 3.

V letu 2009 je bilo v zavode na novo sprejetih skupaj 3.578 oseb, med njimi največ uklonilno zaprtih in pripornikov. V primerjavi z letom 2008 se je število na novo sprejetih oseb povečalo za 327.

Grafikon 2: Skupno število zaprtih oseb po kategorijah v letu 2009

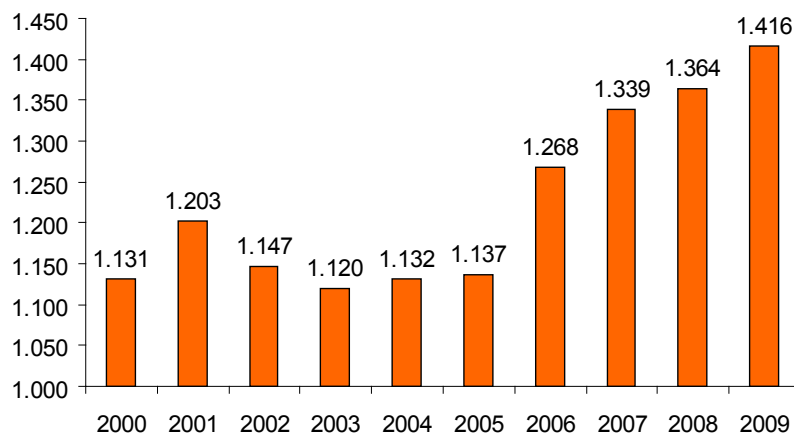

Grafikon 3: Povprečno število posameznih kategorij zaprtih oseb v letu 2009

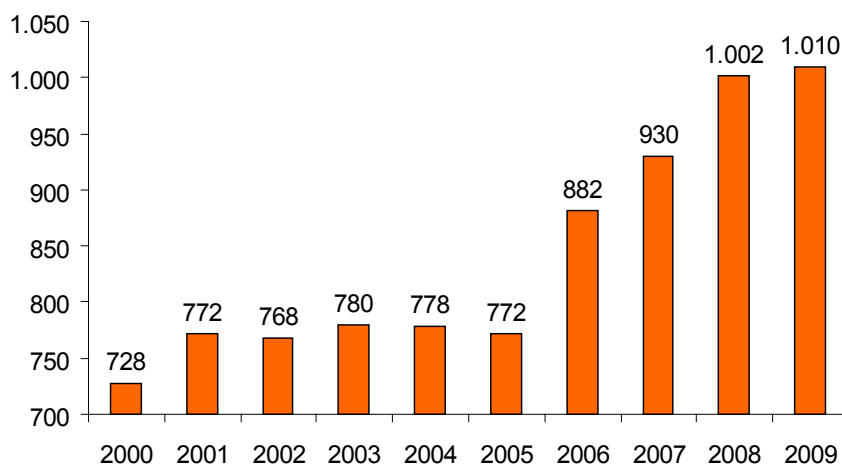

2.2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2009 S PRETEKLIMI LETI

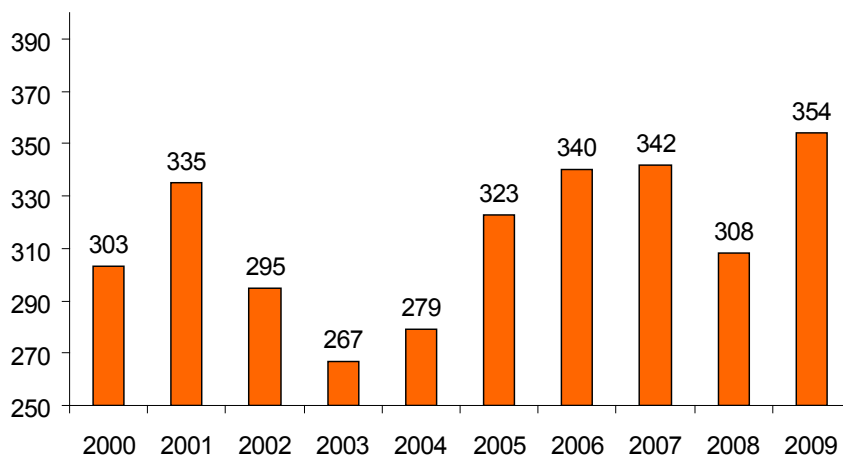
Grafikon 4: Povprečno število zaprtih oseb v letih 2000 – 2009

Grafikon 4-1: Povprečno število obsojencev v letih 2000 – 2009

Grafikon 4-2: Povprečno število pripornikov v letih 2000 – 2009

Grafikon 4-3: Povprečno število uklonilno zaprtih v letih 2000 – 2009

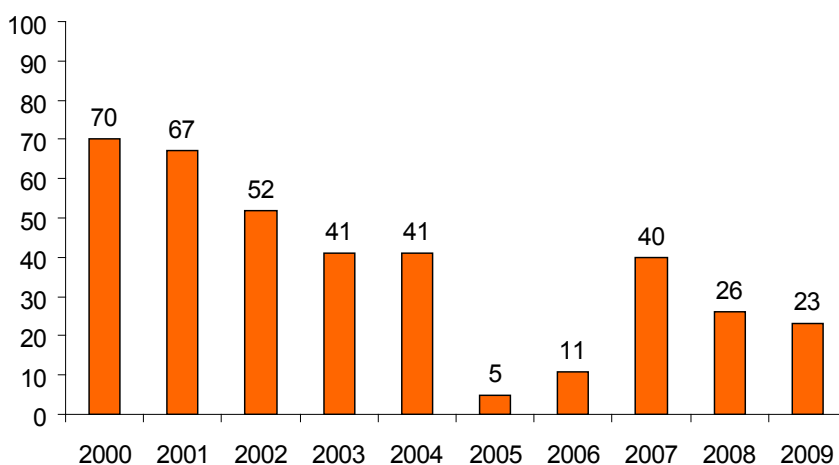
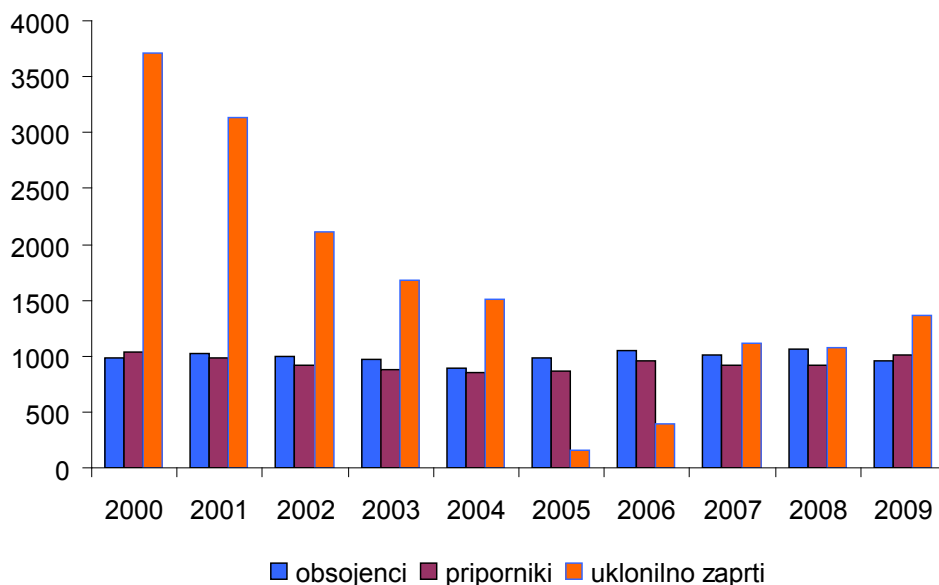

Tabela 3: Struktura na novo sprejetih zaprtih oseb po kategorijah v letih 2000 – 2009

Leto	skupaj		obsojenci		priporniki		uklonilno zaprti	
	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks
2000	5.719	180	980	170	1.034	128	3.705	208
2001	5.141	162	1.023	177	990	122	3.128	175
2002	4.019	127	996	172	918	113	2.105	118
2003	3.525	111	973	168	873	108	1.679	94
2004	3.253	103	895	155	853	105	1.505	84
2005	2.006	63	986	171	860	106	160	9
2006	2.398	76	1.052	182	955	118	391	22
2007	3.044	96	1.006	174	923	114	1.114	62
2008	3.049	96	1.056	183	914	113	1.070	60
2009	3.356	110	959	91	1.015	111	1.364	127

Grafikon 5: Novo sprejeti po kategorijah v letih 2000 – 2009

2. 3. OBSOJENCI

V tem poglavju prikazujemo osnovne statistične podatke o obsojencih. V poglavju 2.3.1. so prikazani vsi obsojenci in obsojenke, vključno z mladoletnimi. V nadaljevanju pa prikazujemo številčne podatke le o polnoletnih obsojencih, saj so podatki o mladoletnih obsojencih prikazani ločeno, in sicer v poglavju 2.4.

2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev

Tabela 4: Gibanje števila obsojencev po zavodih v letu 2009

Zavod	1.1.2009	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12.2009	povprečno število
Dob	434	153	587	31	80	128	410	435,9
Slov. vas	64	0	64	72	52	23	61	62,3
Ig	47	45	92	1	56	3	34	44,8
Celje	41	18	59	21	37	7	36	35,8
Koper	91	84	175	48	119	26	78	88,0
N. Gorica	11	34	45	15	49	0	11	12,6
Ljubljana	134	252	386	36	178	137	107	110,1
N. mesto	19	49	68	15	62	8	13	16,2
OO Ig	12	5	17	78	53	14	28	21,9
Maribor	110	237	347	50	215	71	111	128,7
M. Sobota	15	32	47	15	44	4	14	17,3
OO Rogoza	30	48	78	50	81	15	32	37,0
SKUPAJ	1008	957	1965	432	1026	436	935	1010,6

Tabela 4 prikazuje številčno stanje vseh obsojencev in obsojenk (vključno z 5 mladoletnimi obsojenci v zavodu Celje) po zavodih. V letu 2009 je prestajalo zaporno kazen 1965 obsojencev, kar je za 40 oseb manj kot v letu 2008.

Na dan 1.1.2009 je bilo v zavodih 54 obsojencev manj kot istega dne v letu 2008, na novo sprejetih obsojencev pa je bilo v primerjavi z letom 2008 za 94 oseb manj.

Grafikon 6: Primerjava števila obsojencev po zavodih v letih 2007, 2008 in 2009.

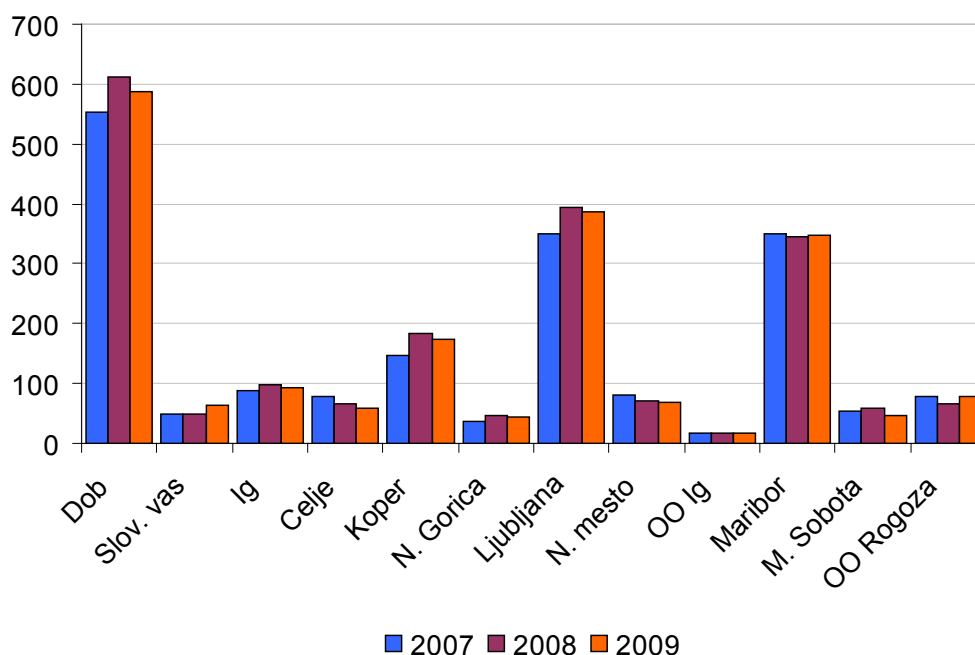

Tabela 5: Gibanje števila obsojencev in struktura po spolu in zavodih v letu 2009

Zavod	1.1. 2009	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12. 2009	povprečno število
MOŠKI								
Dob	434	153	587	31	80	128	410	435,9
Slov. vas	64	0	64	72	52	23	61	62,3
Celje	41	18	59	21	37	7	36	35,8
Koper	91	84	175	48	119	26	78	88,0
N. Gorica	11	34	45	15	49	0	11	12,6
Ljubljana	134	252	386	36	178	137	107	110,1
N. mesto	19	49	68	15	62	8	13	16,2
OO Ig	12	5	17	78	53	14	28	21,9
Maribor	110	235	345	50	213	71	111	128,7
M. Sobota	15	32	47	15	44	4	14	17,3
OO Rogoza	30	48	78	50	81	15	32	37,0
Skupaj	961	910	1871	431	968	433	901	965,8
ŽENSKE								
Ig	47	45	92	1	56	3	34	44,8
Maribor	0	2	2	0	2	0	0	0,0
Skupaj	47	47	94	1	58	3	34	44,8
SKUPAJ	1008	957	1965	432	1026	436	935	1010,6

Med obsojenci, ki so v letu 2009 prestajali zaporno kazen, je bilo 94 žensk in pet mladoletnih obsojencev. V letu pred tem je bilo na prestajanju kazni zapora 98 žensk in osem mladoletnih obsojencev (glej tabelo 2).

2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev

Tabela 6: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu v letu 2009

	skupno		moški	ženske	SKUPAJ
	na novo sprejeti			910	47
s prostosti		prišli sami	320	22	342
		privedeni	234	12	246
iz pripora			320	12	332
iz hišnega pripora			1	0	1
iz ZPKZ ali PD			31	0	31
iz zavodov drugih držav			4	1	5
premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod			388	0	388
vrnjeni z bega in daljših nevrnitev			17	1	18
vrnjeni po poteku prekinitve kazni			23	0	23
drugo			3	0	3
SKUPAJ			1341	48	1389

V letu 2009 se je v primerjavi s predhodnim letom število na novo sprejetih polnoletnih obsojencev zmanjšalo za 94 ali 9,8 %. Število premeščenih ali prerazporejenih se je povečalo za 14, vrnjenih z bega pa povečalo za enega.

S prostosti je kazen nastopilo 61 % obsojencev, kar je za 2 % manj kot v letu pred tem. Iz tujine je k nam na prestajanju kazni zapora prišlo pet obsojencev, kar je za osem obsojencev manj kot v letu poprej.

Grafikon 7: Nastop kazni obsojencev v letih 2000–2009

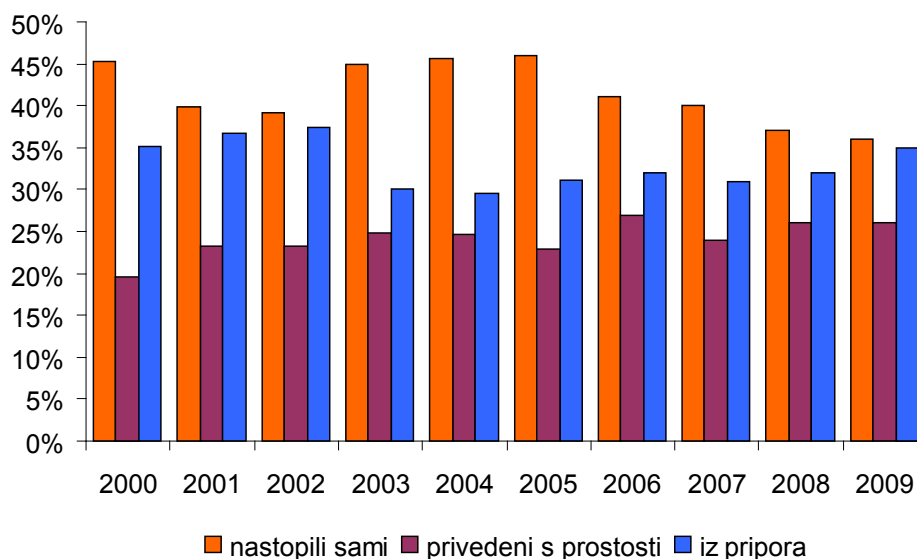

Tabela 7: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni, predkaznovanosti in spolu v letu 2009

Nastop kazni		nastopili sami	privedeni s prostosti	privedeni iz pripora	drugo	SKUPAJ
MOŠKI	prvič kaznovani	173	75	168	11	427
	povratniki	147	159	152	25	483
	SKUPAJ	320	234	320	36	910
ŽENSKE	prvič kaznovane	16	7	8	1	32
	povratnice	6	5	4	0	15
	SKUPAJ	22	12	12	1	47
VSI	prvič kaznovani	189	82	176	12	459
	povratniki	153	164	156	25	498
SKUPAJ		342	246	332	37	957

35,7 % obsojencev in obsojenk je nastopilo kazen samih. 19,7 % prvič kaznovanih je prišlo na prestajanje kazni zopora samih, med povratniki pa jih je samih nastopilo kazen 16 %. Med na novo sprejetimi v letu 2009 je bila dobra polovica (44,6 %) kaznovanih prvič.

2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni

Tabela 8: Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu v letu 2009

	skupno	moški	ženske	SKUPAJ
			968	58
odpuščeni	kazen prestali v celoti	312	17	329
	pogojno	319	18	337
	predčasno	303	15	318
	pomiloščeni	1	1	2
	v druge države	2	0	2
	umrli	3	0	3
	drugo	28	7	35
	premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod	388	0	388
prekinitev kazni	27	2	29	
beg in daljše nevrnitve	12	1	13	
ostalo	6	0	6	
SKUPAJ	1401	61	1462	

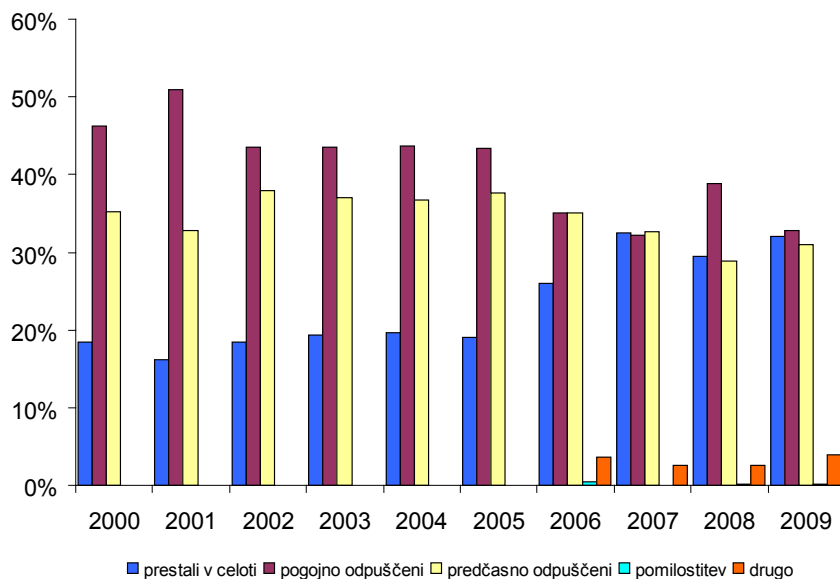
V letu 2009 je bilo odpuščenih 1026 obsojencev, med njimi 5,7 % žensk. Med obsojenci, ki so v letu 2009 prestajali kazen, je bil delež odpuščenih 70 %.

Tabela 9: Struktura obsojencev po vrsti odpusta, predkaznovanosti in spolu v letu 2009

Vrsta odpusta		prestali v celoti	pogojni odpust	predčasni odpust	pomilostitev	drugo	SKUPAJ
MOŠKI	prvič kaznovani	136	238	138	1	23	536
	povratniki	176	81	165	0	10	432
	SKUPAJ	312	319	304	1	33	968
ŽENSKE	prvič kaznovane	10	17	12	1	7	47
	povratnice	7	1	3	0	0	11
	SKUPAJ	17	18	15	1	7	58
VSI	prvič kaznovani	146	255	150	2	30	583
	povratniki	183	82	168	0	10	443
SKUPAJ		329	337	318	2	40	1026

32 % vseh obsojencev in obsojenk je prestalo kazen v celoti. Delež teh se je v primerjavi z letom poprej povečal, in sicer za 3 %. Med povratniki je bilo največ tistih, ki so prestali kazen v celoti, med prvič kaznovanimi pa pogojno odpuščenih. Delež pogojno odpuščenih (32,8 %) se je v primerjavi z letom 2008 zmanjšal za 6,1 %. Delež predčasno odpuščenih se je v primerjavi z predhodnim letom povečal za 2 %.

Grafikon 8: Struktura obsojencev po vrsti odpusta v letih 2000–2009

2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj

Tabela 10: Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih kazenskega zakonika v letu 2009

Kazniva dejanja zoper...	1.1.2009		na novo sprejeti		skupaj v letu	delež v %
	število	delež v %	število	delež v %		
življenje in telo	166	16,5	77	8,0	243	12,4
Človekove pravice in svoboščine	12	1,2	17	1,8	29	1,5
volilno pravico in volitve	0	0,0	0	0,0	0	0,0
čast in dobro ime	0	0,0	1	0,1	1	0,1
spolno nedotakljivost	121	12,0	58	6,1	179	9,1
Človekovo zdravje	118	11,7	93	9,7	211	10,7
zakonsko zvezo, družino in ml.	3	0,3	24	2,5	27	1,4
delovno razmerje in soc. varnost	1	0,1	1	0,1	2	0,1
premoženje	455	45,1	503	52,6	958	48,8
gospodarstvo	23	2,3	34	3,6	57	2,9
pravni promet	4	0,4	11	1,1	15	0,8
ur. dolžnost in javna pooblastila	5	0,5	4	0,4	9	0,5
vojaško dolžnost	0	0,0	0	0,0	0	0,0
pravosodje	0	0,0	4	0,4	4	0,2
javni red in mir	72	7,1	84	8,8	156	7,9
splošno varnost	2	0,2	4	0,4	6	0,3
varnost javnega prometa	25	2,5	42	4,4	67	3,4
okolje, prostor, naravne dobrine	0	0,0	0	0,0	0	0,0
varnost RS in ustavno ureditev	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Obrambno moč države	0	0,0	0	0,0	0	0,0
človečnost in mednarodno pravo	1	0,1	0	0,0	1	0,1
SKUPAJ	1008	100,0	957	100,0	1965	100

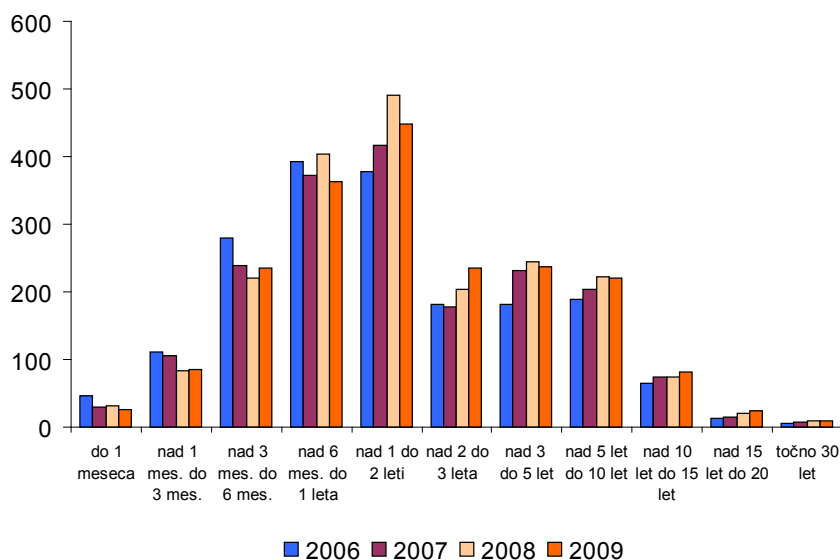
Struktura kaznivih dejanj je v letu 2009 podobna strukturi v preteklih letih. Skoraj polovica je bilo premoženjskih deliktov, sledijo kazniva dejanja zoper življenje in telo, zoper človekovo zdravje ter zoper javni red in mir.

2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni

Tabela 11: Struktura obsojencev po dolžini kazni in spolu v letu 2009

Dolžina kazni	na dan 1.1.2009			na novo sprejeti			skupaj	delež v %
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
do 1 meseca	3	0	3	23	0	23	26	1,3
več kot 1 do 3 mes.	8	1	9	69	7	76	85	4,3
več kot 3 do 6 mes.	44	2	46	178	11	189	235	12,0
več kot 6 mes. do 1 leta	115	4	119	233	11	244	363	18,5
več kot 1 do 2 leti	197	17	214	226	8	234	448	22,8
več kot 2 do 3 leta	138	4	142	88	5	93	235	12,0
več kot 3 do 5 let	173	11	184	51	2	53	237	12,1
več kot 5 do 10 let	182	6	188	30	3	33	221	11,2
več kot 10 do 15 let	71	2	73	9	0	9	82	4,2
več kot 15 do 20 let	21	0	21	3	0	3	24	1,2
30 let	9	0	9	0	0	0	9	0,5
SKUPAJ	961	47	1008	910	47	957	1965	100

Grafikon 9: Primerjava obsojencev po dolžini kazni v letih 2006–2009

2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti

Tabela 12: Struktura obsojencev po starosti in spolu v letu 2009

starost	na dan 1.1.2009			na novo sprejeti			skupaj	delež v %
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
več kot 18 do 23 let	47	1	48	85	9	94	142	7,2
več kot 23 do 27 let	155	8	163	151	7	158	321	16,3
več kot 27 do 39 let	413	20	433	437	13	450	883	44,9
več kot 39 do 49 let	217	6	223	146	10	156	379	19,3
več kot 49 do 59 let	99	9	108	70	4	74	182	9,3
več kot 59 do 69 let	27	3	30	20	3	23	53	2,7
več kot 69 let	3	0	3	1	1	2	5	0,3
SKUPAJ	961	47	1008	910	47	957	1965	100

2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi

Tabela 13: Struktura obsojencev s stranskimi kaznimi in varnostnimi ukrepi po spolu v letu 2009

Stanje na dan 1.1.2009 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. - denarna kazen	9		9
39. čl. - prepoved vožnje motornega vozila	1		1
40. čl. - izgon tujca iz države	23		23
64. čl. - obvezno psihiatrično zdravljenje			
66. čl. - obvezno zdravljenje alkoholikov	29		29
66. čl. - obvezno zdravljenje narkomanov	26	5	31
67. čl. - prepoved opravljanja poklica	1		1
68. čl. - odvzem voziškega dovoljenja			
69. čl. - odvzem predmetov	71		71
SKUPAJ	160		165
Na novo sprejeti v letu 2009 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. - denarna kazen	8		8
39. čl. - prepoved vožnje motornega vozila			
40. čl. - izgon tujca iz države	1		1
64. čl. - obvezno psihiatrično zdravljenje	1		1
66. čl. - obvezno zdravljenje alkoholikov	9		9
66. čl. - obvezno zdravljenje narkomanov	18		18
67. čl. - prepoved opravljanja poklica	1		1
68. čl. - odvzem voziškega dovoljenja			
69. čl. - odvzem predmetov	23		23
SKUPAJ	61		61
Skupaj v letu 2009 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. - denarna kazen	17		17
39. čl. - prepoved vožnje motornega vozila	1		1
40. čl. - izgon tujca iz države	24		24
64. čl. - obvezno psihiatrično zdravljenje	1		1
66. čl. - obvezno zdravljenje alkoholikov	38		38

66. čl. - obvezno zdravljenje narkomanov	44	5	49
67. čl. - prepoved opravljanja poklica	2		2
68. čl. - odvzem vozniškega dovoljenja			
69. čl. - odvzem predmetov	94		94
SKUPAJ	221		226

V letu 2009 je imelo 9 % obsojencev na prestajanju kazni izrečeno stransko kazen ali varnostni ukrep, kar je za 16 % manj kot v letu 2008.

2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah

Po mednarodnih pogodbah je bilo v Slovenijo premeščenih pet obsojencev. Štiri obsojenci in ena obsojenka.

2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR, IN MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov

Tabela 14: Gibanje števila mladoletnikov po zavodih v letu 2009

Zavod	1.1. 2009	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12. 2009	povprečno število
Celje	3	2	5	0	4	0	1	2,1
Ig	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Radeče	23	20	43	3	16	5	25	25,0
SKUPAJ	26	22	48	3	20	5	26	27,1

V letu 2009 je bilo na prestajanju mladoletniškega zapora in vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom skupaj 48 mladoletnikov. V tem letu v zavodu Ig ni bilo nobene mladoletnice. Na zadnji dan v letu je bilo v zavodih skupaj 26 mladoletnikov.

Število mladoletnikov v prevzgojnem domu se je v primerjavi z letom 2008 povečalo za pet, na zadnji dan v letu pa je bilo stanje enako kot v letu poprej. Povprečno število mladoletnikov v prevzgojnem domu se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 1,8.

Število mladoletnih obsojencev in obsojenk je v primerjavi z letom 2008 ostalo enako.

2. 4. 2. Priliv mladoletnih oseb v mladoletniški zapor in prevzgojni dom

Tabela 15: Struktura mladoletnih oseb po vrsti priliva, spolu in zavodih v letu 2009

Priliv mladoletnikov		Celje	Ig	Radeče			SKUPAJ	
		m	ž	m	ž	skupaj		
na novo sprejeti	skupaj	2	0	15	0	15	17	
	s prostosti	prišli sami	0	0	5	0	5	5
		privedeni	0	0	6	0	6	6
	iz pripora	0	0	4	0	4	4	
	iz ZPKZ ali PD	2	0			0	2	
premeščeni iz drugih zavodov	iz Slovenije	0	0			0	0	
	iz drugih držav	0	0			0	0	
vrnjeni z bega		0	0	3	0	3	3	
drugo		0	0			0	0	
SKUPAJ		2	0	18	0	18	20	

V letu 2009 je bilo v zavode na novo sprejetih 17 mladoletnikov, kar je za dva manj kot v letu poprej. Z bega so se med letom vrnili trije mladoletniki (vsi iz prevzgojnega doma). Štirje so nastopili kazni oz. ukrep iz pripora, šest pa je bilo privedenih s prostosti.

2. 4. 3. Starostna struktura mladoletnikov

Tabela 16: Struktura mladoletnikov po starosti in zavodih v letu 2009

Starost	na dan 1.1.2009				na novo sprejeti				SKUPAJ
	Celje	Ig	Radeče	skupaj	Celje	Ig	Radeče	skupaj	
14 do 16 let	0	0	1	1	0	0	2	2	3
nad 16 do 18 let	0	0	7	7	0	0	7	7	14
nad 18 do 23 let	3	0	15	18	2	0	11	13	31
SKUPAJ	3	0	23	26	2	0	20	22	48

V letu 2009 je bilo več kot polovica mladoletnikov starih od 18 do 23 let. Eden je bil mlajši od 16 let.

2. 4. 4. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj

Tabela 17: Kazniva dejanja mladoletnikov po posameznih poglavjih kazenskega zakonika v letu 2009

Kazniva dejanja zoper...	1.1.2009	na novo sprejeti	skupaj v letu
življenje in telo	6	2	8
človekove pravice in svoboščine	0	3	3
spolno nedotakljivost	2	2	4
človekovo zdravje	1	3	4
premoženje	10	13	23
gospodarstvo	0	2	2
javni red in mir	4	0	4
SKUPAJ	23	25	48

Več kot polovica mladoletnikov je storilcev kaznivega dejanja zoper premoženje.

2. 4. 5. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni

V letu 2009 je prestajalo kazen mladoletniškega zapora 8 mladoletnikov.

Na dan 1. 1. 2009 je bil v zavodu Celje en mladoletnik na prestajanju kazni desetih let. Vsi ostali so prestajali kazni v dolžini do pet let.

Tabela 18: Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni v letu 2009

Dolžina kazni	1.1.2009	na novo sprejeti	skupaj
do 1 leta	0	3	3
od 1 vključno do 2 leti	1	1	2
od 2 vključno do 3 let	1	0	1
od vključno 3 do 4 leta	0	1	1
od 4 do 5 let	0	0	0
točno 5 let	0	0	0
od 6 do 10 let	0	0	0
10 let	1	0	1
SKUPAJ	3	5	8

2. 4. 6. Odliv mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora in prevzgojnega doma

Tabela 19: Struktura mladoletnih oseb po vrsti odliva, spolu in zavodih v letu 2009

Odliv mladoletnikov		Celje	Ig	Radeče			skupaj
		m	ž	m	ž	skupaj	
odpuščeni	skupaj	4	0	16	0	16	20
	kazen/ukrep prestali v celoti	2	0	8	0	8	10
	pogojno	2	0	0	0	0	2
	predčasno	0	0	0	0	0	0
	nadomestni ukrep	0	0	2	0	2	2
	drugo	0	0	6	0	6	6
premeščeni	v drug zavod v Sloveniji	0	0	0	0	0	0
	v drugo državo	0	0	0	0	0	0
beg		0	0	4	0	4	4
umrli		0	0	0	0	0	0
drugo		0	0	1	0	1	1
SKUPAJ		4	0	21	0	21	25

V letu 2009 je bilo odpuščenih 20 mladoletnikov, štiri s prestajanja kazni mladoletniškega zapora in 16 s prestajanja vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom. Dva mladoletna obsojenca sta bila pogojno odpuščena in dva sta ukrep prestala v celoti.

Tabela 20: Dolžina prestanegega vzgojnega ukrepa odpuščenih mladoletnikov iz prevzgojnega doma v letu 2009

Dolžina prestanegega ukrepa	število ml, ki so ukrep prestali v celoti
6 mesecev do 1 leta	5
1 do 2 leti	2
2 do 3 leta	1
3 leta	8
SKUPAJ	16

2. 5. OSEBE V UKLONILNEM ZAPORU

Tabela 21: Gibanje števila uklonilno zaprtih po spolu in po zavodih v letu 2009

Zavod	1.1.2009	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12. 2009
Celje	1	138	139	0	138	0	1
Ig	0	40	40	0	40	0	0
Koper	0	0	0	0	0	0	0
Nova Gorica	0	119	119	1	118	1	1
Ljubljana	1	131	132	27	155	0	4
Novo Mesto	1	275	276	0	276	0	0
OO Ig	0	294	294	29	274	49	0
Maribor	0	123	123	3	123	3	0
Murska Sobota	2	66	68	0	66	0	2
OO Rogoza	3	178	181	8	181	8	0
SKUPAJ	8	1364	1372	68	1371	61	8

V letu 2009 je bilo v slovenskih zavodih 1.372 uklonilno zaprtih oseb. Število zaradi prekrškov zaprtih oseb se je v primerjavi z letom 2008 povečalo za 24 %.

Grafikon 10: Primerjava števila zaradi prekrškov zaprtih oseb v letih 2000–2009

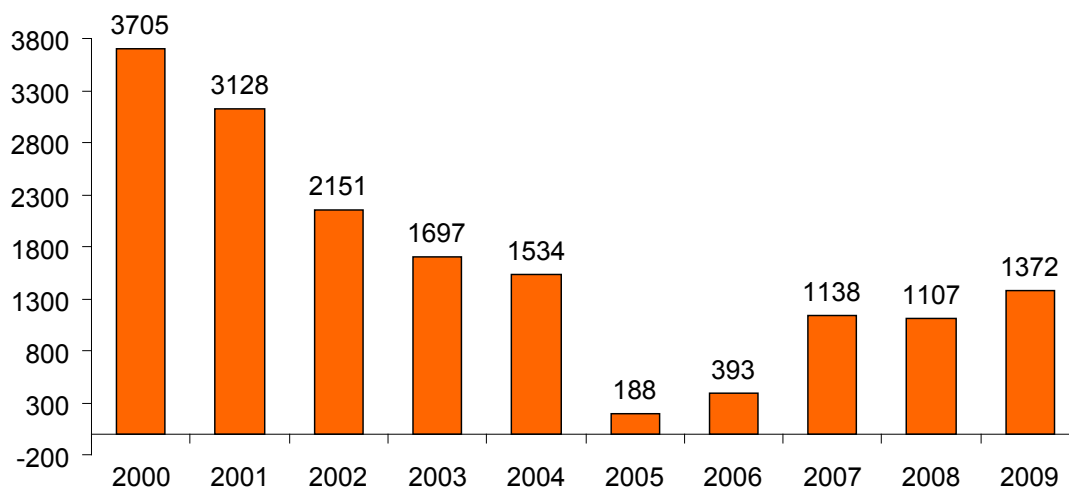
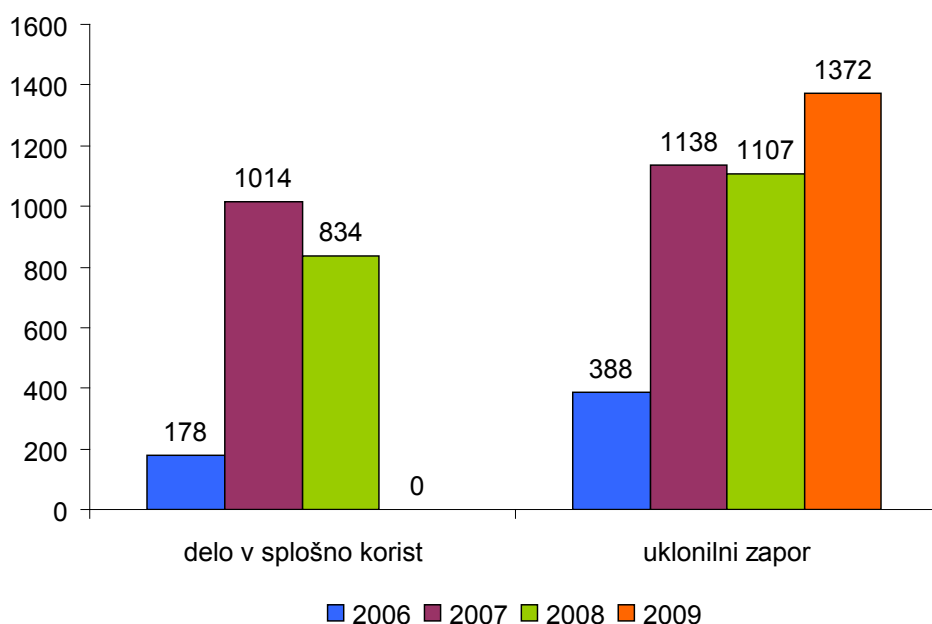

Tabela 22: Struktura uklonilno zaprtih glede na nastop in odpust v letu 2009

Uklonilno zaprti				moški	ženske	skupaj
številčno stanje na dan 1.1.2009				8	0	8
CELOTEN PRILIV	NASTOP	s prostosti	prišli sami	115	1	116
			privedeni	1205	39	1244
		ostalo	4	0	4	
	skupaj na novo sprejeti			1324	40	1364
	DRUGA POVEČANJA	premistitev		36	0	36
		ostalo		32	0	32
skupaj druga povečanja			68	0	68	
SKUPAJ CELOTEN PRILIV				1392	40	1432
CELOTNO ZMANJŠANJE	ODPUST	prestali v celoti		100	8	108
		plačali globo		557	22	579
		umrli		0	0	0
		ostalo		674	10	684
	skupaj odpuščeni			1331	40	1371
	DRUGA ZMANJŠANJA	premistitev		29	0	29
		beg		32	0	32
		ostalo		0	0	0
skupaj druga zmanjšanja			61	0	61	
SKUPAJ CELOTNO ZMANJŠANJE				1392	40	1432
številčno stanje 31.12.2009				8	0	8

Med osebami, ki so nastopile uklonilni zapor je bila večina privedenih (90,6 %). Med odpuščenimi jih je skoraj polovica plačala globo (42 %). Uklonilni zapor jih je v celoti (en mesec) prestalo 7,9 %. Zanje lahko sklepamo, da za plačilo globe niso imeli sredstev, saj so kljub prestanemu uklonilnemu zaporu globo še vedno dolžni plačati. Delež teh, ki so prestali uklonilni zapor v celoti se je v primerjavi z letom 2008 zmanjšal iz 24,5 % na 7,9 %.

Grafikon 11: Primerjava deležev uklonilno zaprtih po vrsti sankcije v letih 2006 - 2009

Za storilce prekrškov so naloge izvajanja in spremljanja dela v splošno korist prevzeli centri za socialno delo.

Tabela 23: Struktura uklonilno zaprtih po starosti in spolu v letu 2009

Starost	na dan 1.1.2009			na novo sprejeti			skupaj
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	
več kot 18 do 23 let	2	0	2	110	1	111	113
več kot 23 do 27 let	1	0	1	228	10	238	239
več kot 27 do 39 let	2	0	2	487	10	497	499
več kot 39 do 49 let	2	0	2	283	8	291	293
več kot 49 do 59 let	1	0	1	184	10	194	195
več kot 59 do 69 let	0	0	0	29	1	30	30
več kot 69 let	0	0	0	3	0	3	3
SKUPAJ	8	0	8	1324	40	1364	1372

2. 6. PRIPORNIKI

2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb

V letu 2009 je bilo v zavodih 1.345 priprtih oseb, kar je za 117 pripornikov več kot v letu 2008. Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom povečalo za 45,66 osebe. To pomeni, da se je čas bivanja pripornikov v priporu povečal.

Na dan 1. 1. 2009 je bilo v zavodih za 16 pripornikov več kot v letu poprej, na dan 31. 12. 2009 pa za 41 več. Na dan 31.12.2009 je bilo priprtih žensk za 10 manj kot leto poprej.

Tabela 24: Gibanje števila vseh priprtih oseb po zavodih v letu 2009

Zavod	1.1. 2009	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12. 2009	povprečno število
Ig	21	35	56	0	44	0	12	14,0
Celje	55	118	173	5	106	23	49	51,4
Koper	34	85	119	45	113	2	49	38,5
N. Gorica	11	25	36	18	36	3	15	11,4
Ljubljana	122	426	548	4	352	48	152	148,5
N. mesto	22	128	150	0	92	34	24	27,1
Maribor	46	135	181	21	153	3	46	44,6
M. Sobota	19	63	82	22	81	2	21	19,1
SKUPAJ	330	1015	1345	115	977	115	368	354,6

V letu 2009 je bilo sprejetih 1015 pripornikov, med njimi 46 žensk. Skupno je bilo v letu 2009 priprtih 1.345 oseb. Odpuščenih je bilo 977 pripornikov, med njimi 56 žensk.

Tabela 25: Struktura pridržanih oseb po zavodih v letu 2009

Zavod	pridržani	odpuščeni na prostost	odrejen pripor
Ig	2	0	2
Celje	124	37	87
Koper	0	0	0
N. Gorica	1	0	1
Ljubljana	29	4	25
N. mesto	36	3	33
Maribor	27	6	21
M. Sobota	1	0	1
SKUPAJ	220	50	170

V zavodih je bilo v letu 2009 220 oseb, pridržanih po sklepu preiskovalnega sodnika. Za 77 % pridržanih oseb je bil odrejen pripor, medtem ko so bili ostali izpuščeni na prostost.

Tabela 26: Priliv in odliv iz pripora v letu 2009

Priporniki		moški	ženske	skupaj	
stanje 1. 1. 2009		304	26	330	
PRILIV	sprejeti	969	46	1015	
	vrnjeni z bega	0	0	0	
	premeščeni iz drugega zavoda	112	0	112	
	drugo	3	0	3	
SKUPAJ		1084	46	1130	
ODLIV	odpuščeni na prostost	542	42	584	
	premeščeni v hišni pripor	23	2	25	
	nastopili kazni	pred pravnomoč.	157	7	164
		po pravnomoč. v ZPKZ	150	5	155
		ukrep v prevzg. domu	8	0	8
		drugo	1	0	1
	premeščeni v drug zavod	114	0	114	
	beg	0	0	0	
	umrli	1	0	1	
	drugo	40	0	40	
SKUPAJ	1036	56	1092		
stanje 31. 12. 2009		352	16	368	

V letu 2009 je bilo na prostost odpuščenih 584 pripornikov, kazni zapora jih je nastopilo 319, 25 jih je šlo v hišni pripor, osem pa jih je bilo napoteni na prestajanje vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom. En pripornik je umrl, pobegnil ni nihče.

2. 7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

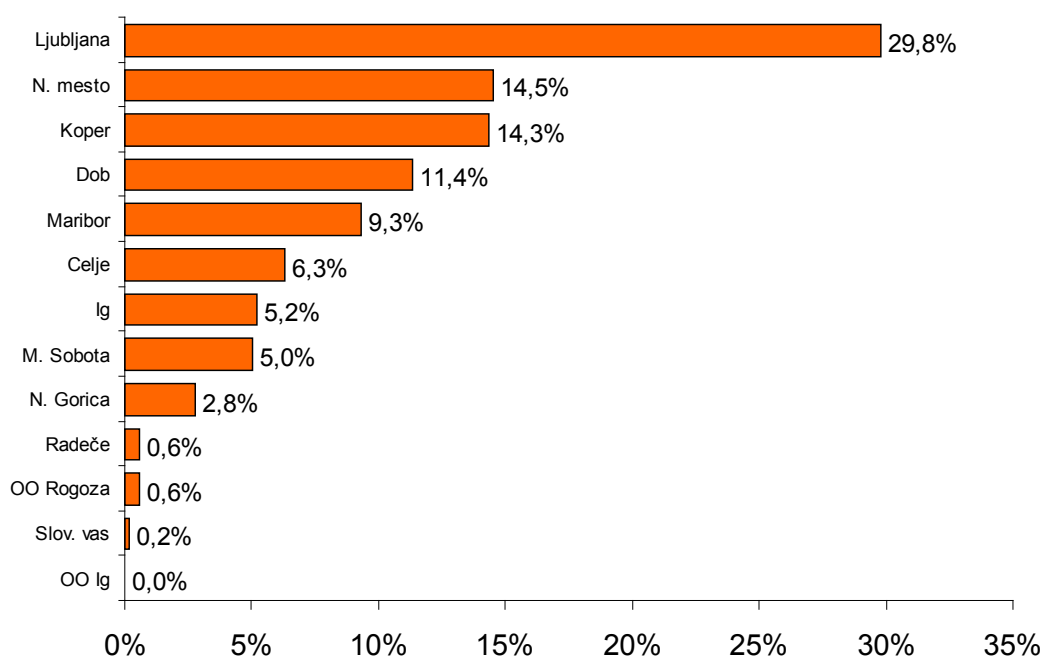
2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami

Tabela 27: Število tujcev med zaprtimi osebami po zavodih v letu 2009

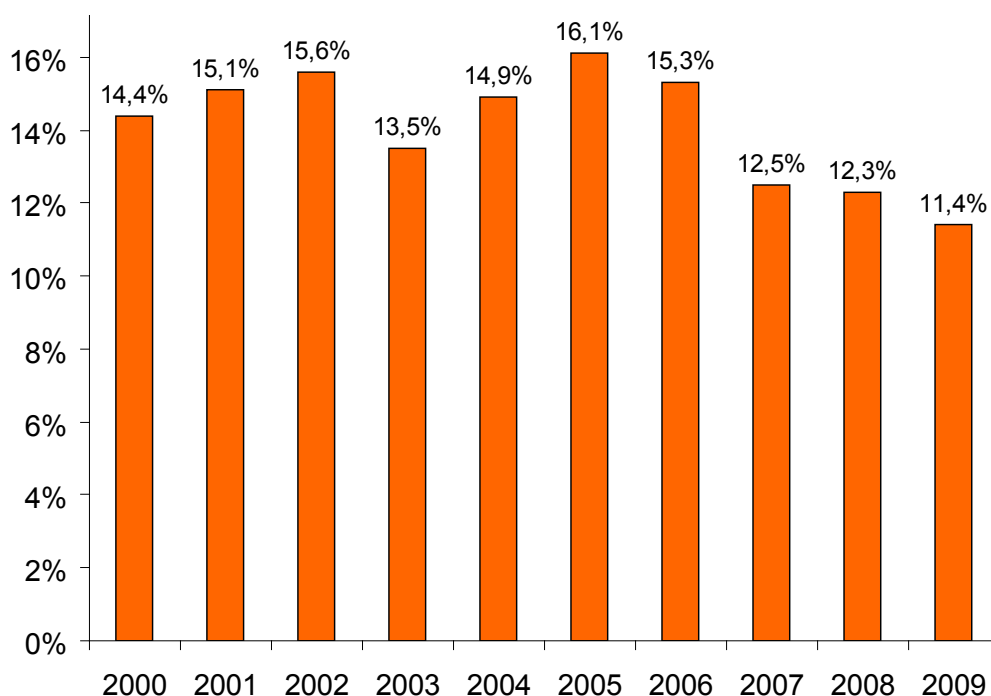
Zavod	obsojenci, mladoletniki	uklonilno zaprti	priporniki	skupaj
Dob	61	0	0	61
Slov. vas	1	0	0	1
Ig	7	1	20	28
Celje	6	0	28	34
Koper	24	0	53	77
N. Gorica	0	5	10	15
Ljubljana	38	10	112	160
N. mesto	9	3	66	78
OO Ig	0	0	0	0
Maribor	12	0	38	50
M. Sobota	7	1	19	27
OO Rogoza	3	0	0	3
Radeče	3	0	0	3
SKUPAJ	171	20	346	537

V letu 2009 je bilo med zaprtimi osebami 537 tujcev, kar je 10,8 % zaprtih oseb – brez pridržanih oseb (glej Grafikon 12). Med njimi je bilo skoraj dve tretjini pripornikov (64,4 %). Največ tujcev skupaj (29,8 %) je bilo v zavodu Ljubljana z oddelki, veliko jih je bilo tudi v zavodu Kopru in Mariboru. V primerjavi z letom poprej se je število tujcev zmanjšalo za 49.

Grafikon 12: Delež tujcev med zaprtimi v posameznih zavodih v letu 2009

Grafikon 13: Delež tujcev med zaprtimi osebami v letih 2000–2009

2. 7. 2. Obsojenci in mladoletniki – tujci

Med obsojenci in mladoletniki v letu 2009 je bilo 8,7 % tujcev. Tako kot v preteklih letih je bilo največ tujcev v zavodih Dob in Ljubljana. Skupno število tujcev je bilo v letu 2009 v primerjavi z letom 2008 manjše za 28. Stranska kazen izгона tujca iz države je bila izrečena 14 % tujcev (glej tudi tabelo št. 14).

Tabela 28: Število tujcev med obsojenci, obsojenkami in mladoletniki po zavodih v letu 2009

Zavod	1.1.2009	na novo sprejeti	skupaj v letu	31.12.2009	izrečen izgon
Dob	44	17	61	37	24
Slov. vas	1	0	1	3	0
Ig	4	3	7	0	1
Celje	5	1	6	1	4
Koper	8	16	24	11	3
N. Gorica	0	0	0	0	0
Ljubljana	13	25	38	10	6
N. mesto	1	8	9	1	0
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	3	9	12	0	1
M. Sobota	0	7	7	2	0
OO Rogoza	0	3	3	1	0
Radeče	2	1	3	2	0
SKUPAJ	81	90	171	68	39

Tabela 29: Struktura tujcev med obsojenci in mladoletniki po spolu in po posameznih državah v letu 2009

Država	1.1.2009				na novo sprejeti				skupaj
	moški	ženske	ml.	skupaj	moški	ženske	ml.	skupaj	
Albanija				0	1			1	1
Alžir				0	1			1	1
Avstrija	1			1				0	1
BiH	19			19	24	1		25	44
Bolgarija	2	1		3	6			6	9
Češka				0	1			1	1
Črna gora	3			3	1			1	4
Francija				0	1			1	1
Hrvaška	12	1	2	15	7			7	22
Italija	2			2	4			4	6
Jugoslavija				0	2			2	2
Kosovo				0	5			5	5
Madžarska	2			2	5			5	7
Makedonija	3			3	2	1	1	4	7
Moldavija				0	3			3	3
Nemčija				0	1			1	1
Nizozemska	1			1				0	1
Romunija	8	2		10	9	1		10	20
Rusija	1			1	1			1	2
Slovaška	2			2				0	2
Srbija	12			12	5			5	17
Turčija	2			2	1			1	3
Ukrajina				0	1			1	1
Velika Britanija	1			1				0	1
neurejeno	4			4	5			5	9
SKUPAJ	75	4	2	81	86	3	1	90	171

Skoraj dve tretjini (59 %) tujcev je državljanov držav nekdanjih jugoslovanskih republik, devet tujcev je bilo brez državljanstva.

2. 7. 3. Tujci med uklonilno zaprtimi

Tabela 30: Število tujcev med uklonilno zaprtimi po zavodih v letu 2009

Zavod	1.1.2009	na novo sprejeti	skupaj	31.12.2009
Ig	0	1	1	0
Celje	0	0	0	0
Koper	0	0	0	0
N. Gorica	0	5	5	0
Ljubljana	0	10	10	0
N. mesto	0	3	3	0
Maribor	0	0	0	0
M. Sobota	0	1	1	0
SKUPAJ	0	20	20	0

Število upravno kaznovanih tujcev je glede na spremenjeno zakonodajo in strukturo teh zaprtih oseb (storilci prekrškov, ki niso plačali globe) majhno. Delež tujcev med vsemi upravno kaznovanimi v letu 2009 je tako znašal 11,7 %.

Na dan 1.1.2009 v zavodih ni bilo nobenega upravno kaznovanega tujca.

Tabela 31: Število tujcev med uklonilno zaprtimi po državljanstvu in spolu v letu 2009

država	na novo sprejeti		
	moški	ženske	skupaj
Avstrija	2		2
BiH	4	1	5
Bolgarija	1		1
Hrvaška	2		2
Italija	1		1
Kosovo	1		1
Makedonija	5		5
Srbija	1		1
ZRJ	1		1
neurejeno	1		1
SKUPAJ	19	1	20

2. 7. 4. Tujci v priporu

Tabela 32: Število priprtih tujcev po zavodih v letu 2009

Zavod	1.1.2009	na novo sprejeti	skupaj v letu	31.12.2009
Ig	12	8	20	0
Celje	9	19	28	8
Koper	14	39	53	13
N. Gorica	1	9	10	0
Ljubljana	28	84	112	33
N. mesto	9	57	66	9
Maribor	10	28	38	10
M. Sobota	8	11	19	3
SKUPAJ	91	255	346	76

V letu 2009 je bilo v Sloveniji med priporniki 25,7 % tujcev. Število tujcev med priporniki se je v primerjavi z letom 2008 zmanjšalo za 27.

Tabela 33: Struktura priprtih tujcev po državljanstvu in spolu v letu 2009

država	1. 1. 2009				na novo sprejeti				skupaj
	moški	ženske	ml	skupaj	moški	ženske	ml	skupaj	
Albanija	2	1		3	5			5	8
Alžirija				0	2			2	2
Avstrija				0	2			2	2
BiH	13	1		14	34	1		35	49
Bolgarija	3			3	8			8	11
Brazilija				0	1			1	1
Češka	1			1	1			1	2
Črna gora	1			1	3			3	4
Dominikanska rep.				0	1			1	1
Finska				0	1			1	1
Francija				0	4			4	4
Gana	1			1				0	1
Grčija				0	1			1	1
Hrvaška	16	3		19	42	1		43	62
Irak				0	4			4	4
Iran				0	2			2	2
Italija	3			3	15	1		16	19
Jugoslavija	9			9	1			1	10
Kamerun				0	1			1	1
Kitajska				0	2			2	2
Kosovo	5			5	9	1		10	15
Madžarska	3			3	5			5	8
Makedonija	3			3	10		1	11	14
Maroko				0	1			1	1
Moldavija		1		1	1			1	2
Nemčija	1			1	3			3	4
Nigerija				0	4	1		5	5
Pakistan	1			1				0	1
Poljska	1			1	2			2	3
Romunija	12	5		17	31	2		33	50
Rusija				0	1			1	1
Senegal				0	1			1	1
Slovaška				0	1			1	1
Srbija	2			2	28			28	30
Španija				0	1			1	1
Šrilanka				0	1			1	1
Švedska				0	1			1	1
Švica				0	2			2	2
Turčija	1			1	7			7	8
Uganda				0	1			1	1
Ukrajina		2		2	1			1	3
Velika Britanija				0	3	1		4	4
ZDA				0	1			1	1
Neurejeno				0	1			1	1
SKUPAJ	78	13	0	91	246	8	1	255	346

49,3 % vseh tujcev v priporu je bilo iz držav nekdanjih jugoslovanskih republik.

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB

3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI

3. 1. 1. *Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih*

Strokovno delo v zavodih temelji na interdisciplinarnem pristopu pri delu z zaprtimi osebami in je organizirano v skladu z sodobnimi spoznanji penološke stroke in v sodelovanju z zunanjim okoljem v najširšem smislu. Izvajajo ga delavci različnih strokovnih profilov, in sicer socialni pedagogi, pedagogi, socialni delavci, psihologi, sociologi in zdravstveni delavci. Organizirani so v strokovne time, ki jih vodijo vodje vzgojnih služb.

Vodje strokovnih timov, vodje drugih služb in direktorji v zavodih so se tako kot v preteklosti tudi v letu 2009 dnevno sestajali na kratkih posvetih o aktualnih dogodkih, tedensko pa so potekali sestanki strokovnih služb, kjer so obravnavali vsebine, povezane s sprejemi, prestajanjem kazni in z odpusti zaprtih oseb.

Pomembno oporo strokovnemu delu, delavcem vzgojnih služb predstavljajo pridobljena znanja in izmenjava izkušenj na aktivih posameznih strokovnih področjih (pedagoški vodje, pedagogi, socialni delavci, terapevti za odvisnosti, zdravstveni delavci in psihologi), ki so jih vodili delavci vzgojne službe na generalnem uradu.

Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj pa je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov in uklonilno zaprtih je potekala individualno.

Na podlagi podatkov in individualnih pogovorov članov strokovnega tima s posameznikom v sprejemnem obdobju so bili izdelani osebni načrti z opredeljenimi kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji obravnave, bivanja in dejavnosti zaprtih oseb v procesu prestajanja kazni in rehabilitacije. Osebni načrti za vsakega posameznika so se med letom dopolnjevali in spreminjali glede na potrebe, možnosti in spremenjene razmere. Osebni načrt, tudi njegove dopolnitve ali spremembe, se je zaprtim osebam ponudil v soglasje.

V osebni načrtu so v zavodih za vsako zaprto osebo opredelili namestitev v oddelek (režim), vrsto obravnave, delo, stike s svojci, stike s strokovnimi delavci zunanjih ustanov in prostovoljci, ugodnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje, način preživljanja prostega časa, odnos do kaznivega dejanja, načrtovali pa so tudi odpust s prestajanja kazni.

Programi skupinske obravnave so bili izvedeni v obliki malih terapevtskih skupin in velikih terapevtskih skupin (sestanki terapevtskih skupnosti).

V vseh zavodih in oddelkih so obravnave v obliki malih terapevtskih skupin potekale redno, to je enkrat tedensko. Vodili so jih strokovni delavci, po poklicu pedagogi, socialni delavci in psihologi z znanji s področja skupinske dinamike, uporabljali pa so tudi elemente realitetne terapije, transakcijske analize, družinske terapije, likovne terapije itn. Male terapevtske skupine so bile sestavljene heterogeno in odprto, vanje so bile vključene zaprte osebe ne glede na starost, predkaznovanost, vrsto kaznivega dejanja, povratništvo, osebno strukturo in družbeni status. Cilji obravnave v malih terapevtskih skupinah so bili, da se preko interakcije z drugimi člani skupine posamezniku omogoči vpogled v lastno vedenje, spodbuja želeno in preprečuje neželjeno vedenje, omogoči pridobivanje novih socialnih veščin, ponudi načine razreševanja konfliktov in težav ter obvešča člane skupine.

Sestanki velikih terapevtskih skupin so se odvijali enkrat tedensko do enkrat mesečno. Vodili so jih direktorji zavodov ali v njihovi odsotnosti vodje vzgojnih služb, v oddelkih pa vodje oddelkov ali pooblaščen strokovni delavci. Udeleženci sestankov velikih skupin so bili poleg zaprtih oseb tudi vsi delavci, ki neposredno delajo z zaprtimi osebami in so bili na dan sestanka na delovnem mestu (strokovni delavci, pazniki, inštruktorji,

učitelji ipd). Cilji sestanka terapevtske skupnosti so bili usmerjeni v iskanje zamisli, pobud in izkušenj za reševanje problemov in konfliktov ter informiranje.

Zaprte osebe so se lahko vključevale tudi v skupnostne programe. Te programe so organizirali in izvajali strokovni in drugi zavodski delavci. Tudi v letu 2009 so v zavodih potekale različne športno-rekreativne dejavnosti, politehnične dejavnosti, kulturne dejavnosti, delovne akcije ipd. V prevzgojnem domu so bili za mladoletnike organizirani tudi izleti, ekskurzije in taborništvo.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje uveljavljenih strokovnih metod dela, posebno pozornost pa smo namenili programom izobraževanja zaprtih oseb, obravnavi odvisnosti od nedovoljenih drog in alkohola, preprečevanju samomorov in samopoškodb, obravnavi storilcev spolnih deliktov in zdravstvenemu varstvu zaprtih oseb.

Veliko pozornosti smo namenili tudi iskanju novih možnosti za specifične programe dela z zaprtimi in povezovanju z zunanjimi organizacijami. Strokovni delavci oddelka za vzgojo pri generalnem uradu so izvedli tudi več sestankov s strokovnimi skupinami v zavodih.

Generalni urad je v sodelovanju z zavodi in prevzgojnim domom organiziral strokovni posvet z naslovom : »Kakšne zapore potrebujemo«.

Posveta se je udeležilo 120 delavcev in sicer direktorji zaporov, vodje oddelkov, vodje vzgojnih služb, poveljniki, delavci oddelkov za varnost, delavci vzgojnih služb – pedagogi, psihologi in socialni delavci, delovni inštruktorji ter predstavniki generalnega urada.

V plenarni obliki je bilo predstavljeno šest referatov v katerih so avtorji nakazali na nekatera pomembna izhodišča in pristope pri pripravi idejnih projektov vezanih na prenovo oziroma izgradnjo novih zaporov . V nadaljevanju so udeleženci posveta o problematiki razpravljali v desetih delovnih skupinah in pripravili predloge, sugestije, ki so bile predstavljene ob zaključku posveta in bodo vključene v zbornik posveta, ki ga pripravlja organizacijski odbor.

Predlogi in sugestije so povezani z organizacijo zavodov, novogradnjami, klasifikacijo obsojencev, načini obravnave, programi, ki se izvajajo v zavodih, socialno klimo, izobraževanjem in usposabljanjem delavcev, sodelovanjem z zunanjimi organi in drugimi temami, pomembnimi za izvrševanje kazenskih sankcij.

3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni

V zavodih obstajajo trije režimi oz. oddelki prestajanja kazni: odprti, polodprti in zaprti. Med seboj se razlikujejo predvsem po stopnji omejevanja svobode. Med prestajanjem kazni se režim obsojencem in mladoletnikom spreminja glede na njihovo uresničevanje osebnega načrta in varnostni vidik.

Od 1034 obsojencev in mladoletnikov, ki so bili v zavodih na dan 1. 1. 2009, jih je 67,2 % prestajalo kazen v zaprtem režimu, 22,3 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 10,4 % v odprti režim.

Tabela 34: Razporeditev obsojencev in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2009

Zavod	odprti	polodprti	zaprti	skupaj
OBSOJENCI				
Dob	0	0	434	434
Slov. vas	23	41	0	64
Celje	7	12	22	41
Koper	8	37	46	91
N. Gorica	4	5	2	11
Ljubljana	0	31	103	134
N. mesto	7	3	9	19
OO Ig	12	0	0	12
Maribor	0	59	51	110
M. Sobota	1	6	8	15
OO Rogoza	30	0	0	30
skupaj	92	194	675	961
OBSOJENKE				
Ig	14	19	14	47
skupaj	14	19	14	47
MLADOLETNIKI				
Celje	0	2	1	3
Radeče	2	16	5	23
skupaj	2	18	6	26
SKUPAJ	108	231	695	1034

V prostore s strožjim režimom (6. člen pravilnika o izvrševanju kazni zapora – PIKZ) je bilo v letu 2009 nameščenih 163 obsojencev oz. 8,3 %. Obsojenci so bili v prostore s strožjim režimom nameščeni zato, ker so s svojim vedenjem hudo motili druge (96), ker so se čutili ogrožene (58) ali so bili izrazito begosumni (9).

Tabela 35: Razporeditev obsojencev v prostore s strožjim režimom (6. člen PIKZ) po zavodih v letu 2009

Zavod	begosumnost	motenje drugih	ogroženost	skupaj
Dob	6	47	43	96
Maribor	3	12	8	23
Ljubljana	0	20	0	20
Celje	0	13	0	13
Koper	0	3	7	10
Ig	0	1	0	1
SKUPAJ	9	96	58	163

195. člen zakona določa, da se mladoletnika, ki se ni sposoben prilagajati delu in življenju po programu vzgojne skupine, v katero je bil napoten, lahko premesti v posebno vzgojno skupino z intenzivnejšim postopkom. V letu 2009 je bilo 16 mladoletnikov začasno nameščenih v posebno vzgojno skupino.

3. 1. 3. Prestajanje zaporne kazni ob vikendih ter nadomestna kazen z opravljanjem dela v splošno korist

V letu 2009 je bilo v skladu s 13. členom Zakona o izvrševanja kazenskih sankcij na nadomestno kazen dela v splošno korist napoteno 26 obsojencev, največ v zavodu Ljubljana oziroma njegovem odprtem oddelku Ig (8) in zavodu Maribor oziroma na odprtem oddelku Rogoza (7).

Vikend kazen je skladno z 12. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij prestajalo 25 obsojencev. Večina je bila zaposlena in ni prekinila delovnega razmerja. Skoraj vsi so bili premeščeni na odprte oddelke zavodov (največ v Odprti oddelku Ig in Rogoza). Proste dneve (konec tedna, praznike, dopust) so preživljali v zavodu.

Trem obsojencem je pristojno sodišče odobrilo izvrševanje kazni po 12. a členu Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij – hišni zapor. Podatkov o prestani kazni ne beležimo.

3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Zviševanje ravni temeljnega znanja in usposobljenosti zaprtih oseb je pomemben dejavnik terciarne prevencije, zato je bila tudi v letu 2009 pozornost strokovnih delavcev namenjena spodbujanju zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe.

Izobrazbena struktura

Tabela 36: Šolska in poklicna izobrazba obsojencev in mladoletnikov na dan 1. 1. 2009 in na novo sprejetih

Šolska izobrazba	na dan 1. 1. 2009				na novo sprejeti				Skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne znajo pisati, brati, računati	7	1	0	8	8	3	0	11	19
nedokončana OŠ	121	6	10	137	108	6	13	127	264
OŠ	291	6	0	297	249	11	1	261	558
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	50	3	15	68	88	5	8	101	169
nižja poklicna šola	54	2	0	56	91	5	0	96	152
srednja poklicna šola	263	17	1	281	268	7	0	275	556
srednja strok. šola ali gimnazija	137	11	0	148	79	6	0	85	233
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	9	0	0	9	1	0	0	1	10
višja šola	19	1	0	20	11	2	0	13	33
visoka šola oz. fakulteta	10	0	0	10	9	0	0	9	19
SKUPAJ	961	47	26	1034	912	45	22	979	2013

Od skupno 2.013 obsojencev in mladoletnikov v letu 2009 jih je imelo 708 (35,2 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 558 (27,7 %) osnovno šolo, 233 (11,6 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 52 (2,5%) pa jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto.

Med vsemi obsojenci oz. mladoletniki je bilo 169 (8,4 %) takih, ki so imeli nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo, ter 10 (0,5 %) takih, ki so imeli nedokončano višjo, visoko šolo ali fakulteto.

283 (14%) obsojencev oz. mladoletnikov je bilo brez šolske izobrazbe, med njimi 19 brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

Raven formalne izobrazbe zaprtih oseb je ugotovljena na osnovi njihovih izjav o doseženi stopnji izobrazbe ob nastopu kazni, dokazilo o izobrazbi so predložili le vključeni v izobraževanje.

Vključenost v izobraževalne programe

Po kategorijah zaprtih oseb so se v formalne oblike izobraževanja v letu 2009 vključevali tako obsojenci kot mladoletniki. Izobraževalne programe so obiskovali tako znotraj kot zunaj zavodov, izobraževali so se v izobraževalnih programih za odrasle kot tudi v programih za mladino.

Tabela 37: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v letu 2009

Izobraževalne oblike	vpisani				od teh								
					prekinili			končali			nadaljujejo		
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	m	ž	ml	m	ž	ml
opismenjevanje	20	0	0	20	14	0	0	1	0	0	5	0	0
osnovna šola	61	1	21	83	30	0	8	8	0	0	23	1	14
nižja poklicna šola	4	0	13	17	0	0	2	0	1	4	4	0	6
srednja poklicna šola	171	6	10	187	31	6	1	32	0	3	109	0	6
poklic. tečaj, mojstrski, del. izpit	30	0	2	32	0	0	0	11	0	2	19	0	0
srednja strok. šola, gimnazija	46	4	0	50	9	1	0	8	0	0	29	3	0
višja šola	4	0	0	4	0	0	0	2	0	0	2	0	0
visoka šola oz. fakulteta	7	1	0	8	2	1	0	0	0	0	5	0	0
SKUPAJ	343	12	46	401	86	8	11	62	1	9	196	4	26

V letu 2009 je bilo v izobraževanje vključenih 18 % obsojencev in obsojenk in 95,8 % mladoletnikov. 94 obsojencev in obsojenk in 11 mladoletnikov je izobraževanje predčasno prekinilo. Nimamo podatka o tem ali zaradi izteka kazni in ali so s šolanjem nadaljevali. Najpogostejši razlogi za prekinitev so bili pomanjkanje motivacije, predvsem zaradi težav z odvisnostjo in specifičnih učnih težav. Največ zaprtih oseb je obiskovalo program srednje poklicne oz. osnovne šole.

Tabela 38: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu 2009

Izobraževalne oblike	v zavodu				izven zavoda			
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj
opismenjevanje	19	0	0	19	1	0	0	1
osnovna šola	54	0	21	75	7	1	0	8
nižja poklic. šola	0	0	12	12	6	0	1	7
sred. poklic. šola	138	0	8	146	32	6	2	40
poklic. tečaj, mojstr., del. izpit	25	0	2	27	5	0	0	5
srednja strok. šola, gimnazija	29	0	0	29	17	4	0	21
višja šola	0	0	0	0	4	0	0	4
visoka šola oz. fakulteta	0	0	0	0	11	1	0	12
SKUPAJ	265	0	43	308	83	12	3	98

a) Oblike izobraževanj v zavodih

76,8 % vključenih v izobraževanje v letu 2009 je obiskovalo programe formalnega izobraževanja v zavodih. V letu 2009 so zaprti obiskovali programe za pridobitev izobrazbe v zavodih Dob (170) in Koper (12), v oddelkih Novo mesto (27) in Slovenska vas (56) ter v Prevezgojnim domu Radeče (43).

V zavodu Dob so obsojenci obiskovali program opismenjevanja-program osnovne šole od 1.-4.razreda (9), program osnovne šole od 5.-9. razreda (27), programe srednjega poklicnega izobraževanja – gostinska dela in gastronom-hotelir (109) ter program srednje strokovne šole – gostinsko-turistični tehnik in program gastronomija (15).

V zavodu Koper so obsojenci obiskovali program osnovne šole (2), srednje poklicne šole (5) in srednje strokovne šole ali gimnazije (5). Izvajalca programov sta bila Center za permanentno izobraževanje Cene Štupar in Ljudska univerza Koper. Neformalne oblike izobraževanja so v letu 2009 izvajali zunanji sodelavci preko izobraževalnega centra za permanentno izobraževanje Cene Štupar ter Ljudske univerze Koper. Obsojenci

in priporniki so se imeli možnost vključevati v programe »Računalniško opismenjevanje za obsojence« (18), »Most do izobrazbe« (15 pripornikov) in »Točke vse življenjskega učenja-TVU« (42). V okviru izvajalcev URSIKS, ZPKZ Koper, Tecos, PRO-ECO in JGZ Emboplast, je bil izveden mednarodni projekt MARGINTEG, izobraževanje za orodjarja in vbrizgalca plastike. Tečaj je zaključilo 10 obsojencev.

V Prevzgojnem domu Radeče se je 43 mladoletnikov in mladoletnic vključevalo v programe osnovne šole, osnovne šole s prilagojenim programom, programe nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja – obdelovalec lesa, pomočnik v tehnoloških procesih, ličar, kuhar, mizar, zidar, trgovec, slikopleskar, gradbinec, bolničar. Mladoletnikom so omogočili tudi Nacionalno poklicno kvalifikacijo – varilec ter izvajalec zidanja in ometavanja. V šolskem letu 2009/2010 so pričeli z izvajanjem novih izobraževalnih programov: inštalater strojnih inštalacij, natakarkar in avto serviser.

V oddelku Novo mesto so zaprti obiskovali program osnovne šole (20) in program opismenjevanja (7). V letu 2009 je bila organizirana neformalna oblika izobraževanja »Vse življenjsko učenje« v katerega je bila vključenih večina obsojencev. Program je izvajal Razvojno izobraževalni center Novo mesto. Organiziranih je bilo več delavnic (izdelovanje velikonočnih pirhov, izdelovanje vaz iz plastičnih steklenic, izdelovanje različnih izdelkov iz pločevink, plastičnih mas, itd.).

V polodprtem in odprtem oddelku Slovenska vas so obsojenci obiskovali osnovno šolo (8), srednje poklicne šole (29), srednje strokovne šole ali gimnazije (11) ter visoko šolo oziroma fakulteto (2).

Poleg verificiranega izobraževanja je bilo v zavodih mogoče pridobivati tudi funkcionalna znanja. V zavodu Dob so potekali izobraževalni programi Most do izobrazbe, UŽU-Moje delovno mesto, računalniško opismenjevanje, tečaj angleščine. Izvajalec je bil Cene Štupar z zunanjimi izvajalci. V vse programe skupaj je bilo vključenih 87 obsojencev in 8 obsojencev iz OO Slovenska vas.

V ZPKZ Maribor je kot oblika neformalnega izobraževanja celotno leto 2009 delovalo Svetovalno središče, ki sta ga izvajali dve zunanji sodelavki iz AZ Maribor in je bil vključen v Center vse življenjskega učenja. Tovrstnega svetovanja je bilo deležnih 59 obsojencev.

b) Oblike izobraževanj izven zavodov

Največ obsojencev, ki so se izobraževali v formalnih programih zunaj zavodov, je obiskovalo srednje poklicne šole in srednje strokovne šole (61), 12 jih je obiskovalo visoko šolo oz. fakulteto (Visoka poslovna šola Maribor, Evropska pravna fakulteta, Fakulteta za pomorstvo in promet Portorož, Pravna fakulteta, Fakulteta za računalništvo), 8 jih je obiskovalo osnovno šolo, 5 jih je obiskovalo poklicni tečaj oz. mojstrski oz. delovodski izpit, 7 jih je obiskovalo nižjo poklicno šolo, štiri višjo šolo.

V zunanjih izobraževalnih institucijah se je izobraževalo največ obsojencev in mladoletnikov iz zavoda Celje (26). V tem zavodu izjemno veliko pozornosti namenjajo motivaciji za vključitev in vztrajanje v učnem procesu – študijski dopusti, skrajšan delovni čas, status učenca, učna pomoč, izposoja učbenikov, finančna pomoč.

Zavod Celje ima utečeno sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami: Ljudska univerza Celje, Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje, Poslovno-komercialna šola Celje, Šolski center Celje in Srednja strokovna in poklicna šola Celje.

Zunaj zavoda so se izobraževali tudi obsojenci iz vseh ostalih zavodov. Udeleževali so se tudi najrazličnejših tečajnih oblik – TGM, varno delo s traktorjem, voznik motornih vozil, jezikovni tečaji, računalništvo, itd.

Financiranje izobraževanja

Približno 80% obsojencev in mladoletnikov, ki so se izobraževali v letu 2009, je imelo izobraževalne programe plačane, bodisi iz državnega proračuna ali sredstev EU. Brezplačno šolanje je bilo tako omogočeno vsem, ki so se vključili v osnovnošolsko izobraževanje, v programe rednega izobraževanja, v programe srednjega poklicnega izobraževanja na Dobu (za programe gostinska dela in gastronom-hotelir, ter program

srednje strokovne šole – gostinsko-turistični tehnik in program gastronomija so plačali le simbolično vpisnino) in v študijske krožke. Zavod Celje je šestim osebam v celoti plačal stroške šolnine. Za mladoletnike v prevzgojnem domu je bilo izobraževanje v celoti brezplačno in so za udeležbo nagajeni. Iz sredstev EU je bilo plačano izobraževanje zaprtim osebam, ki so bile vključene v program Most do izobrazbe in projekt MARGINTEG.

Petina obsojencev (20 %) je izobraževanje plačala sama oz. so jim ga plačali svojci.

Uspehi

Podatki kažejo da se zavodi trudijo, dvigujejo trende in sistemsko stremijo k nadaljnjemu razvoju, motivaciji in vzpodbujanju izobraževalne dejavnosti, saj gre za področje, kjer pozitivni trendi vedno pomenijo še kvalitetnejše prestajanje zaporne kazni, ter lajšanje vključevalnih procesov v življenje po prestani kazni. Zavodi so kljub temu izpostavili še veliko predlogov in idej, saj različnih izobraževalnih programov nikoli ni dovolj in število vanje vključenih, nikoli preveč.

Spodbujanje zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe se je tudi v letu 2009 pričelo že ob nastopu kazni. Strokovni delavci so skupaj z zaprto osebo sestavili načrt izobraževanja, spodbujali so jih, da so vztrajali v izobraževalnem procesu, v nekaterih primerih so jim nudili učno pomoč, poseben prostor za učenje, zaposlenim pa so skrajšali oz. prilagodili delovni čas.

Posebna skrb na področju izobraževanja je bila namenjena mladoletnikom. Tako so se vsi mladoletniki v prevzgojnem domu vključevali v neko obliko izobraževanja. Veliko spodbud in pomoči na tem področju so bili deležni tudi mladoletniki in obsojenci v zavodu Celje.

Velik uspeh na področju izobraževanja pomeni povečanje ponudbe brezplačnih programov, ki se izvajajo v zavodih. Mednje sodijo tudi delavnice, ki so jih v zavodih izvajali študentje. Tako program Most do izobrazbe kot študijski krožki, ki smo jih v zavodih začeli izvajati v letu 2005, se kažejo za zelo ustrezno in potrebno obliko izobraževanja, zato stremimo k nadaljevanju tudi v prihodnje. Velik uspeh pomeni tudi vse večji interes obsojencev za vključitev v izobraževalne programe in tudi dokončanje le teh.

Sodelovanje z izobraževalnimi inštitucijami je uspešno in se iz leta v leto utrjuje, uvajajo se prenovljeni programi, uveljavlja se sodelovanje pri projektih.

V lanskem letu (31.12.2009) se je končal mednarodni projekt MARGINTEG v katerega smo bili kot partnerji vključeni od leta 2007. V projektu je sodelovalo še 9 partnerjev iz 7 držav. Šlo je za multilateralni projekt GRUNDTVIG/ Vse življenjski izobraževalni program, ki je bil finančno podprt s strani EU. Cilj projekta je bil razviti nov izobraževalni pristop k poklicnemu usposabljanju obsojencev za poklic orodjar in je vključeval vpeljavo inovativnih e-učnih gradiv z 2D in 3D simulacijami ter pomoč pri iskanju zaposlitve po prestani kazni. V letu 2009 smo kot partnerji ponudili okolje in prostor zavoda Koper za izvedbo pilotske izvedbe usposabljanja oseb na prestajanju kazni za poklic – vzbrizgalec plastike, katero je potekalo od maja do avgusta 2009. Pred projektom smo določili kriterije za izbor obsojencev izobraževanja, sodelovali pri izobraževanju trenerja, ki ga je določil nosilec projekta Tekos – Razvojni center orodjarstva v Sloveniji, sodelovali na delovnih sestankih partnerjev in projekt sproti diseminirali. Izobraževanje je uspešno zaključilo 10 obsojencev. V septembru 2009 smo v zavodu Koper organizirali zaključno zaposlitveno oziroma tiskovno konferenco, na kateri so bili poleg potencialnih delodajalcev prisotni tudi mediji in obsojenci, ki so uspešno zaključili poklicno usposabljanje. Ob priložnosti je bil izdan tudi promocijski material, o projektu smo obvestili javnost, obsojenci so na zaposlitveni konferenci prejeli tudi potrdila o pridobljenem znanju.

3. 3. PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Obsojenci in mladoletniki so preživljali prosti čas v najrazličnejših organiziranih dejavnostih, ki so jih vodili zavodski delavci. Prevladovala so športno-rekreativne dejavnosti in sicer nogomet, košarka, odbojka, tenis, balinanje, namizni tenis, pikado, šah, fitnes, joga in aerobika. V okviru teh dejavnosti so bili organizirani tudi turnirji (med obsojenci in s strokovnimi delavci) in med zavodska srečanja. V zavodu Celje je bil organiziran državni turnir za obsojence v šahu, v zavodu Koper pa v namiznem tenisu. Zavod Dob se je vključil v lokalno ligo v malem nogometu, v Trebnjem.

Med prostočasnimi dejavnostmi so imele pomembno vlogo ustvarjalne delavnice – slikanje, poslikava stekla, modelarstvo, vezenje, vlivanje mavca, oblikovanje iz gline, pirografiranje, izdelava voščilnic, okraskov, sveč, šivanje gobelinov, kvačkanje, izdelava cvetnih venčkov, mozaikov, nakita, pletenje košar, tkanje, šivanje, aranžiranje, poslikava panjskih končnic, svile, izdelovanje keramike, maket, belokranjskih pisanic itn. Izdelke so v nekaterih zavodih uporabili kot domiselna darila za zunanje obiskovalce. V zavodu Celje so imeli ustvarjalne delavnice, ki so jih vodili študentje, organizirana je glasbena delavnica, gostili so gledališke predstave, potopisna predavanja.

V zavodu Dob delujeta pevski zbor in glasbena skupina, obsojenci pa imajo lahko tudi individualne glasbene vaje. Aktivni so bili pri sodelovanju z zunanjimi kulturnimi inštitucijami, organizirali so nekaj likovnih razstav, v sodelovanju s knjižnico Pavla Golie Trebnje, v okviru projekta »Naš klub domišljije« so izdali knjigo, sodelovali so tudi na dveh mednarodnih slikarskih natečajih (Berlin, Vatikan). V letu 2009 so obudili tudi filmsko dejavnost. Organizirali so nekaj koncertov znanih slovenskih glasbenih estradnikov.

V prevzgojnem domu so se mladoletniki vključevali še v planinski, vrtnarsko-sadjarški, naravoslovni in novinarski krožek, kuharsko ter likovno – kreativno delavnico. Organizirali so tudi več pohodov, izletov, ogledov in poletni tabor. Vsak mladoletnik je bil vključen v vsaj eno aktivnost, saj se tako učijo aktivnega preživljanja prostega časa, hkrati pa se jim na ta način razvija pozitivna samopodoba.

V zavodu Ljubljana, so poleg že utečenih ustvarjalnih delavnic, ki potekajo kontinuirano že dlje časa, organizirali potopisna predavanja.

V zavodu Koper so organizirali gledališke in druge predstave, med drugim so svojo avtorsko gledališko igro o življenju brezdomcev prikazali igralci - amaterji, Kralji ulice.

Zavodski časopisi

V vseh zavodskih knjižnicah je potekala redna izposoja knjig, tudi tujejezičnih, ponekod je bila omogočena tudi izposoja v lokalnih in potujočih knjižnicah. Zavodske knjižnice so obogatile svoje zbirke s knjigami, ki so jim jih podarile lokalne knjižnice. Izposoja so vodili tako strokovni delavci kot zaprte osebe, ki so pomagale tudi pri vpisovanju in urejanju knjižnih enot. Še vedno je največja težava zavodskih knjižnic pomanjkanje in zagotavljanje novejših knjižnih enot.

3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST

Delo psihologov v zavodih je bilo vsebinsko raznoliko in prilagojeno obravnavani populaciji. Vsi zavodski psihologi so s sprejetimi zaprtimi osebami opravljali uvodne razgovore. Ponekod so jih opravili z vsemi, večinoma pa so se usmerjali na vedenjsko zahtevnejšo populacijo. Na uvodnih razgovorih so zaprte osebe seznanjali z zavodskim življenjem. Predstavili so jim psihološke storitve in druge oblike zavodskih dejavnosti ter jih usmerjali in spodbujali k funkcionalnemu vedenju. Zaznavali so morebitno osebno problematiko, kot so prilagoditvene težave, odvisnost, samomorilno ogroženost in psihične težave, ter izpeljali potrebne ukrepe za obravnavo in rešitev problema. Uvodna diagnostika je bila bolj poglobljena v zavodih z manjšim prilivom zaprtih oseb. Psihodiagnostične ugotovitve so bile v pomoč pri izdelavi okvirnih individualnih programov dela z obsojenci. V nadaljnjem svetovalno-terapevtskem delu z zaprtimi osebami so psihologi te ugotovitve dopolnjevali v smislu procesne diagnostike.

Tabela 39: Vrste psiholoških obravnav po kategorijah zaprtih oseb in po spolu v letu 2009

Vrsta obravnave	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
uvodni razgovori	8	104	112	15	309	324	0	0	0	0	20	20	23	433	456
kontinuirane obravnave	13	33	46	111	1138	1249	0	0	0	20	383	403	144	1554	1698
krizne intervence	3	9	12	16	44	60	0	0	0	1	25	26	20	78	98
razbrem. razgovori	43	104	147	109	293	402	2	0	2	14	504	518	168	901	1069
informativ. razgovori	29	143	172	121	278	399	0	0	0	16	278	294	166	699	865
SKUPAJ	96	393	489	372	2062	2434	2	0	2	51	1210	1261	521	3665	4186

V letu 2009 so psihologi opravili 456 uvodnih razgovorov, od tega 112 (24,6 %) s priporniki, 324 (71 %) z obsojenci, ter 20 (4,4 %) z mladoletniki.

Psihologi so skupaj opravili 4.186 seans, kar je 8 % manj kot v letu 2008. V 98 primerih je šlo za psihološko posredovanje, ki se izvaja ob akutnih osebnih stiskah, kot so samomorilne težnje in samopoškodbe, depresivna stanja in akutne čustvene napetosti. V 1.069 primerih je bil opravljen razbremenilni razgovor.

256 zaprtih oseb je bilo kontinuirano obravnavanih. Z njimi je bilo opravljenih 1.698 razgovorov, kar je za 7,1 % več kot v letu poprej. Povprečna kontinuirana obravnava je trajala 6,6 seanse. Na število seans poleg posameznikove psihološke problematike vpliva tudi časovni dejavnik (koliko časa je zaprta oseba v določeni ustanovi). Najdaljše kontinuirane obravnave tako potekajo v zavodu Dob, kjer obsojenci prestajajo najdaljše kazni.

Poleg obravnav, povezanih s psihološko problematiko zaprtih oseb, so psihologi opravili tudi 865 informativnih razgovorov.

Tabela 40: Število psihološko obravnavanih oseb po kategorijah in po spolu v letu 2009

Število oseb	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
obrnave	1	9	10	33	167	200	0	0	0	1	45	46	35	221	256
intervence	4	9	13	10	39	49	0	0	0	1	5	6	15	53	68
razgovori	30	166	196	77	412	489	2	0	2	1	49	50	110	627	737
SKUPAJ	35	184	219	120	618	738	2	0	2	1	49	50	158	851	1.009¹

V različne oblike psihološke obravnave je bilo vključenih 1.009 zaprtih oseb, kar je za 15,4 % manj kot v letu 2008. Od tega jih je imelo 219 status pripornika (21,7 %), 738 je bilo obsojencev (73,1 %), 2 ukлонilno zaprta (0,2 %) in 50 mladoletnikov (5,0 %). Kontinuirano je bilo obravnavanih 256 oseb, med njimi 10 pripornikov, 200 obsojencev in 46 mladoletnikov. Praviloma so bile obravnave pripornikov krajše, vendar mnoge med njimi strokovno nič manj zahtevne, še zlasti ob kriznih posredovanjih. Tovrstne pomoči je bilo deležnih 68 oseb, med njimi 6 mladoletnih. Predvsem mladoletne osebe so bile deležne različnih vrst obravnav.

Število zaprtih oseb s katerimi so psihologi opravili različne vrste razgovorov se je zmanjšalo za 16,6 %. Predvsem se je zmanjšalo število opravljenih uvodnih razgovorov, in sicer za 23%. Število informativnih razgovorov se je zmanjšalo za 16,4%, število razbremenilnih razgovorov pa za 9,4 %.

Število kriznih posredovanj se je zmanjšalo za 8,4 %. Število oseb, ki so bile kontinuirano obravnavane se je zmanjšalo za 47.

¹ Nekatero zaprto osebo so bile deležne različnih vrst obravnav.

Navkljub naraščajočim potrebam po psihološki obravnavi, ki jo narekuje predvsem naraščanje števila zaprtih oseb je bilo v letu 2009 psihološko obravnavanih manj zaprtih oseb kot leto poprej. Ravno tako je bilo opravljeno manj seans. Vzrok upada je zmanjšano število psihologov in obremenjenost psihologov z drugim delom, ki niso psihološke narave. Tako so zaradi pereče kadrovske problematike psihologi na nekaterih lokacijah morali postati nosilci primerov, kar je drastično vplivalo na obseg psihološkega dela.

Vrsto in vsebino obravnav so določale tako posameznikova problematika, motivacija in sposobnost za spremembo, kot tudi strokovna izhodišča posameznih psihologov. Ta so pokrivala različna področja – od učenja spretnosti komuniciranja in socialnih veščin do razvojno-analitičnega in kognitivno-vedenjskega pristopa.

Tudi v tem letu je kontinuirano delovala edukativna skupina za obsojence s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost. Udeleženci vsake skupine so se dobili na 15. seansah v trajanju ene ure, ki so potekala enkrat tedensko. V to obliko dela pa je bilo vključenih skupaj 24 obsojencev. Supervizija psihologov, ki obravnavajo te storilce je potekala redno. Pet psihologov je bilo vključeno v izobraževanje iz vedenjsko kognitivne terapije.

Psihologi so se v letu 2009 vključevali tudi v obravnavo odvisnosti zaprtih oseb in v kadrovske selekcije.

3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST

3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov

3. 5. 1. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni

V letu 2009 so strokovni delavci nudili pomoč s socialnega področja pri 46 % na novo sprejetih pripornikov in pripornic v sedmih zavodih, kjer se izvršuje pripor (zavod Ljubljana, Oddelek Novo mesto, Celje, Maribor, Oddelek Murska Sobota, Koper, Oddelek Nova Gorica in zavod Ig).

Med izvrševanjem pripora je bil v 165 primerih (35 %) vzpostavljen stik s pristojnimi centri za socialno delo oziroma z ostalimi nosilci socialne varnosti.

Socialno strokovno delo v priporu je usmerjeno predvsem v razreševanje kriznih situacij - urejevanje in vzdrževanje stikov s svojci, sodelovanja s pristojnimi centri za socialno delo in delovnimi organizacijami ipd. Pomoč zajemajo tudi raznovrstna svetovanja za razreševanje osebnostnih stisk z informativnimi in razbremenilnimi razgovori.

3.5.2. Socialna obravnava oseb na prestajanju uklonilnega zapora

V zavodih je v letu 2009 prestajalo 1372 oseb kaznovanih z uklonilnim zaporom, od tega je bilo 919 (67 %) vseh socialno obravnavanih. Zaradi prisotnosti problematike odvisnosti od alkohola ali nedovoljenih drog, družinskih problemov, osebnostne neurejenosti in neurejenega stanovanjskega in zaposlitvenega vprašanja, je večina potrebovala obravnavo, vodenje in pomoč skozi celotno kazen. Vsebina dela se je tako nanašala predvsem na razreševanje najaktualnejših kriznih situacij, tako v ožjem okolju kot tudi v zavodu ter svetovanja v smislu poravnave globe, opravljanja dela v splošno korist in podajanja predlogov za neizvršitev uklonilnega zapora okrajnim sodiščem na podlagi 202. člena v zvezi 245. členom Zakona o prekrških. Za 30 % populacije uklonilno kaznovanih je bil vzpostavljen stik s pristojnim centrom za socialno delo, predvsem zaradi urejanja denarne socialne pomoči in urejanja problematike s področja stika s svojci.

3. 5. 3. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov

3. 5. 3. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni

V letu 2009 so strokovni delavci ugotavljali potrebe s socialnega področja pri 95,2 % na novo sprejetih obsojencih in mladoletnikih. Pri 25,4 % obsojencev in mladoletnikov so ugotovili kompleksno socialno problematiko in potrebe po intenzivnejši socialni pomoči.

Socialni in postpenalni načrt z opredeljenimi cilji in potrebami so v zavodih kot del osebnega načrta izdelali za 92,7 % obsojencev in mladoletnikov. Za tujce z izgonom je bil izdelan v omejenem obsegu, za obsojence, ki pomoči na socialnem področju niso potrebovali ali želeli, postpenalnih programov niso izdelali.

Sestavni del opredeljevanja potreb in postpenalnega programa so tudi poročila centrov za socialno delo, ki so jih zavodi v letu 2009 prejeli za 61,2 % obsojencev in mladoletnikov. Zavodi socialnih poročil centrov niso prejeli za obsojence tujce, za tiste, ki jih centri pred nastopom kazni niso obravnavali, za tiste s kratkimi kaznimi ter za tiste, ki sodelovanja in pomoči centra za socialno delo niso potrebovali ali želeli (4,8%). Za 81 ali 8,2 % obsojencev in mladoletnikov (kjer je bilo to potrebno in je bila izražena želja udeleženi) so zavodi v sprejemnem obdobju sklicali tudi time s strokovnimi delavci centrov za socialno delo. 187 ali 19,1 % obsojencev je zaradi nastopa kazni izgubilo zaposlitev. V primerjavi z letom poprej to predstavlja 0,70 % povečanje.

Vsebine dela so bile prilagojene posameznikovim potrebam in specifičnim življenjskim situacijam. Najpogostejše vsebine so bile razreševanje aktualne socialne problematike, razbremenilni razgovori, socialno svetovanje po načrtu in dogovoru, razreševanje socialne problematike v domačem okolju in delo z družino, pomoč pri zaposlovanju med prestajanjem kazni in po odpustu, zagotavljanje materialne varnosti obsojenca med prestajanjem kazni in po odpustu, reševanje nastanitvene problematike, ugotavljanje zmožnosti za delo in invalidnosti, sodelovanje pri obravnavi odvisnosti ter urejanje in financiranje nekaterih oblik izobraževanja.

Pomembno vlogo pri delu z mrežami in reševanju težav posameznika ima socialno delo na terenu. Delež terenskega dela v primerjavi z letom prej se je nekoliko povečal. V letu 2009 so socialni delavci opravili skupno 309 obiskov na terenu (87 obiskov na centrih za socialno delo, 30 obiskov na domu obsojencev oz. mladoletnikov, 41 na zavodih za zaposlovanje ter 151 različnih obiskov v drugih ustanovah – upravne enote, občine, zdravstvene in humanitarne organizacije, delovne organizacije, izobraževalne organizacije, stanovanjske skupnosti, društva, nevladne organizacije, sodišča, zavetišča za brezdomce, samski domovi, delodajalci, ipd.). Največ terenskega dela so opravili v zavodu Maribor, kjer imajo zaposlena dva socialna delavca (196), in oddelku Murska Sobota (76).

Med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa je socialno obravnavo potrebovalo 1128 obsojencev in mladoletnikov. Med njimi jih je 382 potrebovalo pomoč pri urejanju stikov z družino in 692 pri reševanju materialne stiske.

3. 5. 3. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami

Izvajanje socialnega načrta in reševanje večine socialnih težav posameznika nista mogoči brez povezovanja zavodske socialne službe z zunanjimi ustanovami. Pogosta večplastnost problemov zahteva tudi sodelovanje drugih ustanov.

Tabela 41: Sodelovanje zavodov z zunanjimi ustanovami v letu 2009

Naziv/vrsta ustanove	število stikov
centri za socialno delo	1516
zavodi za zaposlovanje	146
delovne organizacije	146
Rdeči križ in Karitas	179
zdravstvene ustanove	70
izobraževalne ustanove	217
stanovanjske organizacije	69
ZPIZ	41
domovi za starejše občane	15
samski domovi	35
drugo	236
SKUPAJ	2.670

Zavodi so v letu 2009 pri izvajanju osebnih načrtov največ sodelovali s centri za socialno delo (56,7 %), nevladnimi organizacijami in društvi ter izobraževalnimi in humanitarnimi organizacijami (23,6%). Sodelovanje je večina zavodov ocenila kot ustrezno.

3. 5. 3. 3. Priprava na odpust

V času pred odpustom je celotna obravnava osredotočena na konkretne priprave na odpust: zaposlitev, nastanitev, urejanje materialnih razmer in pripravo ožjega domačega okolja na vrnitev obsojenca ali mladoletnika. Pogosto želje in pričakovanja obsojencev in mladoletnikov niso v skladu z možnostmi, postopke pa večkrat otežuje tudi njihov protisloven odnos do prostosti, posebno pri daljših kaznih. Od skupno 1046 odpuščenih obsojencev je bila za 187 ali 17,8 % ob odpustu dogovorjena denarna socialna pomoč na centrih za socialno delo. Po odpustu je bilo po nadaljnjo pomoč na centre za socialno delo napotnih 385 (36,8 %) odpuščenih obsojencev.

V zavodih so pripravo na odpust izvajali v sklopu individualne in skupinske obravnave. V letu 2009 so v zavodih opravili 239 postpenalnih koordinacij s pristojnimi centri za socialno delo, med njimi je bilo 63 širših (poleg centrov za socialno delo so sodelovali tudi zavodi za zaposlovanje, stanovanjski skladi, ipd.).

Zaključno poročilo je bilo izdelano za veliko večino (765 ali 73,1 %) vseh odpuščenih obsojencev in mladoletnikov, med njimi je bilo centrom za socialno delo posredovanih 346 ali 33 % poročil. Posredovali so jih takrat, kadar je obsojenec to želel in je bilo to potrebno zaradi nadaljnje pomoči v domačem okolju. Zaključnih poročil zavodi niso pripravljali za tujce, ki so po prestani kazni zapustili Slovenijo, za tiste, ki so nastopili novo kazen, ipd.

Zaposlitev

Prenapolnjenost trga delovne sile, nižja izobrazbena raven obsojencev in želja delodajalcev po zanesljivejših in z delovnimi navadami opremljenih delavcih, otežujejo zagotavljanje zaposlitve obsojencem po prestani kazni. Delež obsojencev in mladoletnikov, ki imajo po odpustu urejeno zaposlitev se iz leto v leto zmanjšuje. V letu 2009 je delež obsojencev in mladoletnikov, ki so imeli po odpustu urejeno zaposlitev, dosegal 33,2 %, kar je kar za 3,2 % manj kot v letu poprej. Več težav pri zagotavljanju zaposlitve je bilo pri tistih obsojencih, ki že pred nastopom kazni niso imeli urejene zaposlitve. Največ oseb z neurejeno zaposlitvijo je bilo odpuščenih iz zavoda Celje, kjer urejene zaposlitve ni imela niti desetina odpuščenih obsojencev. Sledijo mu zavod Dob, Oddelek Murska Sobota in zavod Ljubljana, kjer urejene zaposlitve ni imela niti petina obsojencev.

Tabela 42: Število obsojencev in mladoletnikov z urejeno zaposlitvijo ob odpustu v letu 2009

Zavod	urejena zaposlitev	delež (v %)
Dob	11	13,7
Slov. vas	42	84
Ig	12	21,4
Celje	3	6,25
Koper	40	27,5
N. Gorica	14	28,5
Ljubljana	32	17,9
N. mesto	33	53,2
OO Ig	33	62,2
Maribor	59	27,4
M. Sobota	7	15,9
Rogoza	49	60,5
Radeče	13	81,2
Skupno	348	33,2

Tabela 43: Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu v letu 2009

Razlogi	delež med nezaposlenimi v %
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, prijava na RZZ	16,2
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, brez prijave na RZZ	37,7
tujci	11,7
zdravstveni razlogi	8,6
vključeni v postopek ugotavljanja delazmožnosti	1,2
zavrnitev pomoči pri iskanju zaposlitve	2,7
upokojenci	4,6
vključeni v redno izobraževanje	2,4
drugo	14,3

Delež odpuščenih (70 %), ki jim zaposlitve ob odpustu ni bilo mogoče zagotoviti, se je v primerjavi z letom poprej povečal za 3,6 %. Več težav pri iskanju zaposlitve je pri tistih, ki so bili nezaposleni že pred nastopom kazni. Zaradi nastopa kazni je zaposlitev izgubilo 187 obsojencev.

Nastanitev

Med odpuščenimi obsojenci in mladoletniki jih je med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa nastanitev izgubilo 56, brez urejene nastanitve pa jih je bilo odpuščenih 33. Pomoč pri urejanju nastanitve je v letu 2009 potrebovalo 59 obsojencev.

74,1 % obsojencev in mladoletnikov se je ob odpustu vrnilo domov, drugi so si urejali nastanitev na novo (ob pomoči socialne službe v zavodu, centrov za socialno delo in neformalne socialne mreže). Razmere na področju nastanitve obsojencev in mladoletnikov po odpustu se v primerjavi s predhodnim letom skoraj niso spremenile.

Tabela 44: Nastanitev obsojencev ob odpustu v letu 2009

Nastanitev	delež v %
v lastnem domu	74,1
pri sorodnikih	5,9
v podnajemniški sobi	5,9
v samskem domu	0,5
v dodeljeni sobi ali stanovanju	0,8
v prehodnem domu za tujce	0
v domu za starejše občane	0,3
neurejena nastanitev	3,1
drugo	9,1

Materialna pomoč

Obsojenci in mladoletniki so bili v večini zavodov deležni pomoči v obleki in obutvi (307 primerov), in sicer s strani zavoda, Karitasa ali Rdečega križa. 45 (4,3 %) obsojencev je ob odpustu prejelo denarno pomoč zavoda. Za 187 (17,8 %) odpuščenih obsojencev in mladoletnikov so se v zavodih že pred odpustom dogovorili za denarno socialno pomoč centra za socialno delo. 385 ali 36,8 % odpuščenih obsojencev je bilo ob odpustu napotenih na center za socialno delo, kjer so si po prestani kazni sami urejali denarno socialno pomoč.

Delež obsojencev, ki so ob odpustu prejeli denarno pomoč zavoda se je v primerjavi z lanskim letom povečal za 3,7 %, medtem ko se je delež obsojencev, za katere je bila že v zavodu dogovorjena denarna socialna pomoč s strani pristojnih centrov za socialno delo zmanjšala za kar 25 %, saj so centri za socialno delo upoštevajoč obstoječo zakonodajo po navodilu Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve močno zmanjšali dodeljevanje enkratnih denarnih pomoči ob odpustu.

Izredno denarno ali materialno pomoč med prestajanjem kazni je iz različnih virov prejelo 38 obsojencev, in sicer za plačilo urejanja osebnih dokumentov, izobraževanja, stanarine, za kritje stroškov zobne protetike, nabavo očal, ipd.

3. 5. 3. 4. Svetovanje v postpenalni obravnavi

Svetovanje je ena od posebnosti slovenske postpenalne obravnave, ki se vedno težje ohranja v praksi. Na nekaterih centrih za socialno delo to obliko svetovanja izvajajo strokovni delavci centrov sami, ponekod – predvsem tam, kjer imajo že dolgoletno tradicijo in pozitivne izkušnje – pa za to obliko dela imenujejo prostovoljce, večinoma študente družboslovnih fakultet. V letu 2009 je imelo prostovoljne svetovalce 38 obsojencev. Prostovoljni svetovalci svoje delo opravljajo pod okriljem centrov za socialno delo, verskih organizacij in nevladnih organizacij.

V primerjavi z letom poprej se je število svetovanj nekoliko zmanjšalo. Na novo je bilo uvedenih 25 svetovanj, predvsem preko verske organizacije Samarijan in različnih društev (Utrinek, Društvo za nenasilno komunikacijo, Društvo Projekt človek...). Največ svetovanj je bilo v zavodu Dob, Celje in Ljubljana.

Zavodi so centrom za socialno delo podali še 25 predlogov za imenovanje svetovalca obsojencev, vendar jih centri za socialno delo kljub zakonskim predpisom niso odobrili. Težavo predstavlja predvsem neurejeno financiranje svetovalcev s strani Centrov za socialno delo in s tem upad svetovalcev, saj svetovanje temelji na volonterski osnovi.

3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO

S podpisanim Protokolom za izvajanje nalog, ki izhajajo iz 22. točke prvega odstavka 15. člena in nalog iz 24. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju – po noveli ZZVZZ-K (Uradni list RS, št. 76/08) je bil s 1.1.2009 uveden nov status zavarovancev v obveznem zdravstvenem zavarovanju in sicer :

- pripornikom, ki niso zavarovanci iz drugega naslova do trenutka nastopa pripora oz. jim zavarovanje preneha v času pripora,
- obsojencem na prestajanju kazni zapora, mladoletniškega zapora, mladoletnikom na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom, osebam, ki jim je izrečen varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu ter obvezno zdravljenje odvisnosti od alkohola in drog.

Zavezanec za plačilo prispevkov za OZZ za zavarovance iz 22. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ je GU UIKS. Za kritje razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev iz 2. do 6. točke 23. člena ZZVZZ pa sredstva zagotovi Ministrstvo za zdravje.

Na podlagi 71. člena Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2008 je bil sprejet tudi Aneks št. 6 k Splošnemu dogovoru za pogodbeno leto 2008, s katerim je bila narejena razdelitev timov zdravnikov po zdravstvenih domovih in njihovi ordinacijski časi. To pomeni, da so regionalni zdravstveni domovi od 1.1.2009 izvajalci zdravstvenega varstva za prej navedene kategorije zaprtih oseb. Zgoraj navedene aktivnosti so zavodske ambulante umestile v javno zdravstveno mrežo, kar je tudi bil dolgoletni cilj GU UIKS.

Zaprte osebe so bile tudi v letu 2009 deležne zdravstvene oskrbe v splošnih zavodskih ambulantah, zunanjih specialističnih ambulantah in bolnišnicah. Število splošnih pregledov v zavodskih ambulantah je bilo v letu 2009 večje kot v letu 2008, zmanjšalo pa se je število psihiatričnih in zobozdravstvenih pregledov, kakor tudi število specialističnih pregledov v zunanjih zdravstvenih institucijah in število hospitalizacij.

Zdravstveno osebje je na področju obravnave odvisnosti zagotavljalo zaprtim osebam pomoč pri abstinenčnih krizah, substitucijsko terapijo in urinske teste za ugotavljanje prisotnosti drog v telesu, svetovanje in izobraževanje o nevarnosti okužb z virusi HIV in hepatitisa ter jih spodbujalo k testiranju, cepljenju proti hepatitisu B in zdravljenju. Strokovno osebje zavodov je v okviru kadrovskih možnosti z izvajanjem psihosocialnih programov pomoči omogočalo zaprtim osebam doseganje višjih ciljev v obravnavi odvisnosti.

3. 6. 1. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah

V zavodskih ambulantah je bilo v letu 2009 opravljenih 45.139 pregledov zaprtih oseb, kar je za 1% več kot v letu 2008 (44.378). Med njimi je bilo 33.853 splošnih, 5.584 psihiatričnih, 3.810 zobozdravstvenih, 1.162 laboratorijskih, in 730 drugih pregledov (ginekološki, dermatološki,...).

3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda

V zunanjih specialističnih ambulantah je bilo opravljenih skupaj 5.632 pregledov, kar je za 10 % manj kot v letu 2008. Zaprte moške so specialisti pregledali 5.328-krat, in sicer največkrat v diagnostičnih laboratorijih RTG, CT, EEG, UZ (1.179), travmatoloških ambulantah (839), zobnih ambulantah (669), internističnih ambulantah (646), itn.

Zaprte ženske so opravile 194 specialističnih pregledov, in sicer največ v internističnih ambulantah (56), travmatoloških ambulantah (51), diagnostičnih laboratorijih RTG, CT, EEG (20), očesnih ambulantah (14), itn.

Mladoletniki so opravili 110 specialističnih pregledov, in sicer največ v zobnih ambulantah (79), travmatoloških ambulantah (8), ORL ambulantah (7), itn.

V letu 2009 je bilo 40 moških napotenih na pregled v ambulante za AIDS.

3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja

V letu 2009 se je zmanjšalo število hospitaliziranih zaprtih oseb glede na leto 2008. Hospitaliziranih je bilo 183 oseb, kar je 3% manj kot v letu 2008. 106 oseb je bilo v času hospitalizacije varovanih, 77 hospitalizacij pa je potekalo brez varovanja.

Med hospitaliziranimi je bila večina moških (173), in sicer 104 z varovanjem in 69 brez. Hospitaliziranih žensk je bilo 8 (med njimi dve varovani) in 6 brez varovanja. Hospitalizirana sta bila tudi dva mladoletnika, oba brez varovanja.

Največ je bilo hospitalizacij v splošnih bolnišnicah (66), sledijo UKC Ljubljana (61), psihiatrične bolnišnice (35), itn.

3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb

Vzroki za obisk zaprtih moških v specialističnih ambulantah so bile v letu 2009 nevrotične težave (1.869), bolezni dihal (1.401), bolezni prebavil (1.161), bolezni kože (1.123), bolezni lokomotornega aparata (1.033).

Tudi ženske so imele največ nevrotičnih težav (140), bolezni kože (97), bolezni prebavil (90), bolezni dihal (87), bolezni srca in žilja (82). Mladoletniki so v preteklem letu najpogosteje obolevali zaradi bolezni dihal (22), bolezni kože (21) in nevrotičnih težav (20).

V letu 2009 so bile tri osebe okužene s tuberkulozo. Zdravstveno osebje zavodov je dosledno izvajalo priporočila medicinske stroke glede pravočasnega odkrivanja bolnikov ter zdravljenja in nege po navodilih zdravnikov specialistov.

Tabela 45: Rezultati prostovoljnih in zaupnih testiranj na hepatitis in HIV v letih 2000–2009

Leto	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
število testiranih na HIV	140	134	179	305	242	297	235	202
število testiranih na hepatitis	247	183	269	303	322	378	326	271
HIV	4	0	0	0	2	1	1	2
hepatitis A	0	3	3	2	1	2	0	0
hepatitis B	15	14	10	7	12	15	7	13
hepatitis C	28	63	90	85	87	97	75	47
SKUPAJ	47	80	103	94	102	115	83	62

Za testiranje tako na HIV kot na hepatitis se je odločilo manj zaprtih oseb kot v letu 2008. Bolniki so iskali pomoč in svetovanje tudi v ambulantah za AIDS.

Po razpoložljivih podatkih o rezultatih testiranj v letu 2009 sta bili dve osebi okuženi z virusom HIV. Hepatitis B je bil potrjen pri trinajstih ter hepatitis C pri 47 zaprtih osebah.

V skladu z Zakonom o nalezljivih boleznih smo izvedli cepljenje proti hepatitisu B za zaposlene.

Tudi v letu 2009 so v zavodih izvajali preventivne dejavnosti za preprečevanje obolevnosti za omenjenimi boleznimi.

3. 6. 5. Metadonska terapija

Metadonsko terapijo izvajamo v sodelovanju z zdravniki specialisti regionalnih centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti. V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog, ki vsebujejo enotno doktrino zdravljenja z nadomestnimi zdravili v zavodih.

Med 1.209 zaprtimi osebami, ki so bile odvisne od nedovoljenih drog ali so imele težave zaradi uživanja drog, je prejelo metadonsko terapijo 547 ali 45 % zaprtih oseb. Največ je bilo vzdrževalne terapije. V primerjavi z letom 2008 se je število oseb na metadonski terapiji povečalo za 5 oseb.

Med 796 novosprejetimi osebami s težavami z drogo je bilo 368 ali 46% oseb z že predpisano metadonsko terapijo.

Tabela 46: Število zaprtih oseb na metadonski terapiji po kategorijah v letih 2002–2009

Kategorija	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
priporniki	88	142	142	180	242	234	196	219
obsojenci	134	192	238	202	290	352	346	328
skupaj	222	334	380	382	532	586	542	547

3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov

Imunokemijsko urinsko testirane so bile zaprte osebe, ki so se vključile v program obravnave odvisnosti od nedovoljenih drog, in so s ciljem samopotrjevanja in nadzora abstinence pisno potrdile terapevtski dogovor z izvajalci programov obravnave. Testi so bili uporabljeni predvsem za ugotavljanje prisotnosti opijatov, kanabisa in benzodiazepinov. Z urinskimi testi so bile preverjane tudi vse zaprte osebe na metadonski terapiji. V primeru pozitivnega testa jim je bila terapija postopno ukinjena.

Porabljenih je bilo 4.342 testov, testiranih pa 3.098 zaprtih oseb.

3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah

V letu 2009 je bilo skupaj 11.986 ležalnih dni, kar je za 24 % več kot v letu poprej. V zavodih so našli 10.616 ležalnih dni, v bolnišnicah pa 1.370 ležalnih dni.

Moški so v zavodskih bolniških sobah preživeli 10.602, v bolnišnicah pa 1.320 ležalnih dni. Ženske so bile v bolnišnicah 32 ležalnih dni. Mladoletniki so bili nameščeni v zavodskih bolniških sobah 14 ležalnih dni in 18 dni v bolnišnicah.

3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb

Skupno število poškodb zaprtih oseb je v letu 2009 znašalo 568, kar je za 1% več kot v letu 2008. Gre za poškodbe pri delu, športu, v prostem času, med prostim izhodom, pred nastopom kazni in v zavodu po tretji osebi. Vse poškodbe so bile obravnavane v zavodskih ambulantah.

Največ poškodb je bilo med moškimi (466), med ženskami jih je bilo 73, med mladoletniki pa 29. Moški so se najpogosteje poškodovali v prostem času (128), prav tako ženske (34) in mladoletniki (10) na prostem izhodu. V zavodskih ambulantah so obravnavali tudi 76 poškodb, nastalih pred nastopom kazni.

3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov

V letu 2009 beležimo 69 samopoškodb in poskusov samomorov zaprtih oseb, kar je 8 % manj kot v letu poprej. 38-krat so se samopoškodovali obsojenci, 26-krat priporniki, dvakrat ukлонilno zaprta oseba, dvakrat mladoletnik iz prevzgojnega doma in enkrat sodno pridržana oseba. Nekatero osebo so se samopoškodovali večkrat. Najpogostejši načini so bile ureznine, obešenje, udarci, zaužitje predmetov in zastrupitve z zdravili. Vse osebe so bile oskrbljene s strani delavcev zavodov. Nadaljnja zdravniška oskrba v ustreznih zdravstvenih ustanovah je bila nudena 28. osebam. Petnajst oseb je bilo hospitaliziranih, od tega šest v psihiatričnih ustanovah.

Med vsemi, samopoškodbami je bilo enajst resnih poskusov samomora. Dva samomorilna poskusa sta bila izvedena z obešenjem. Tri osebe so skušale končati življenje s predoziranje s tabletami, štiri z zaužitjem kemikalij (čistilo), dve sta se porezali. Pravočasni strokovni intervenciji zaposlenih gre zasluga, da so dejanja ostala samo pri poskusu.

V letu 2009 sta bila storjena dva samomora. Oba z obešenjem. Prva oseba je imela status obsujenca, drugi je bil pripornik.

Po navedbah zaprtih oseb so razlogi avtoagresivnega vedenja zlasti občutki obupa, nemoči in brezizhodnosti zaradi odvzema svobode, poslabšanje odnosov s svojci in medsebojni konflikti pa tudi abstinenčne krize (predvsem pri alkoholikih) in bolezenska stanja.

V skladu s strategijo preprečevanja samomorov, ki smo jo vzpostavili v letu 2003, so v zavodih ocenili samomorilno ogroženost vsake na novo sprejete osebe.

Zaprtim osebam v stiski so nudili pomoč zavodski strokovni delavci (psihologi, pedagogi, socialni delavci in zdravstveno osebje), ki so poskušali v kritičnih trenutkih usmerjati posameznika k rešitvi problema. Strokovni delavci so se povezovali tudi z zunanjimi strokovnjaki (psihiatri in kliničnimi psihologi), ki so zaprte osebe pregledali ali opazovali.

V okviru strategije preprečevanja samomorov v zaporih se je tudi v letu 2009 nadaljevalo sistematično izobraževanje delavcev za prepoznavanje samomorilne ogroženosti zaprtih oseb.

3. 6. 10. Smrti

V letu 2009 so umrle štiri osebe. Poleg omenjenih dveh samomorov obsojenca in pripornika sta umrla še dva obsojenca. Eden v bolnišnici Novo mesto in drugi v domu starejših občanov, kjer je bil zaradi terminalne bolezni, na prekinitvi kazni.

3. 6. 11. Gladovne stavke

Z gladovnimi stavkami so tudi v letu 2009 vse kategorije zaprtih oseb opozarjale na osebne stiske in nezadovoljstva. Stavkalo je 39 oseb, kar je dve osebi več kot v letu 2008. Priporniki (26) so z odklanjanjem hrane želeli doseči odpravo pripora ter pospešitev postopkov na sodiščih, obsojenci (12) pa so na ta način izražali predvsem nezadovoljstvo nad odločitvami zavodskih strokovnih služb. Hrano je, zaradi nezadovoljstvom z delom sodišča odklanjala tudi ena uklonilno zaprta oseba. Vsi stavkajoči so bili obravnavani v skladu z mednarodnimi konvencijami o gladovnih stavkah. Odklanjanje hrane ni pustilo posledic na zdravju stavkajočih.

3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA

3. 7. 1. Odvisnost od alkohola

Obravnavanje odvisnih od alkohola je v zavodih v letu 2009 potekalo v skladu z doktrino in dogovori. Izvajalci programov so bili zavodski strokovni delavci v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki. Namen obravnave je pomoč zaprti osebi pri vzpostavitvi abstinence in spremembi življenjskega stila ter morebitna priprava posameznika na zdravljenje v zdravstveni ustanovi.

Obravnavanje zaprtih oseb s težavami zaradi odvisnosti od alkohola postaja vse bolj zahtevna, ker sindrom odvisnosti vse pogosteje spremlja še antisocialno vedenje zaprtih oseb – družinsko in spolno nasilje. Doseganje namena obravnave so tudi v preteklem letu ovirali nizka stopnja motiviranosti za spremembo, dolgotrajnost pivske kariere, osebni propad, nizek socialnoekonomski status obravnavanih oseb ter nepripravljenost svojcev za sodelovanje v obravnavi.

Tabela 47: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi odvisnosti od alkohola po kategorijah zaprtih oseb v letu 2009

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi alkoholizma	delež v %
obsojenci	1.965	265	13,5
UZ	1.372	148	10,8
priporniki	1.345	83	6,2
mladoletniki	48	53	110,4
SKUPAJ	4.730	549	11,6

V letu 2009 je bilo med skupaj 4.730 zaprtimi osebami 549 ali 11,6 % oseb s težavami zaradi odvisnosti od alkohola. Število oseb, ki so imele težave zaradi odvisnosti od alkohola, se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 4%.

Tabela 48: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja alkoholizma in s težavami zaradi odvisnosti od alkohola po spolu in zavodih v letu 2009

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml	skupaj	p	m	ž	ml	UZ	skupaj	
Dob	17	0	0	17	0	114	0	0	0	114	131
Slov. vas	1	0	0	1	0	21	0	0	0	21	22
Ig	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2	2
Celje	3	0	0	3	12	3	0	37	0	52	55
Koper	4	0	0	4	15	13	0	0	6	28	32
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	0	0	0	0	34	19	0	0	22	75	75
N. mesto	0	0	0	0	8	7	0	0	50	65	65
OO Ig	0	0	0	0	0	2	0	0	42	44	44
Maribor	12	0	0	12	0	38	0	0	0	38	50
M. Sobota	0	0	0	0	13	6	0	0	22	41	41
Rogoza	1	0	0	1	0	3	0	0	12	15	16
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	16	0	16	16
SKUPAJ	38	0	0	38	83	226	1	53	148	511	549

Med skupaj 4.730 obsojenci v letu 2009 je bil 38 obsojencem izrečen ukrep obveznega zdravljenja alkoholizma, kar je za 0,8% manj kot v letu 2008. Pravilnik o izvajanju ukrepov obveznega zdravljenja odvisnosti od alkohola in drog, ki je bil sprejet v drugi polovici leta, ni vplival na kvaliteto izvajanja ukrepov. Tako so tudi v

letu 2009 zavodi ukrepe izvajali z vključitvijo odvisnikov v psihosocialne programe obravnave odvisnosti v zavodih, bolj motivirane posameznike pa so obravnavali v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami.

112 zaprtih oseb je imelo abstinenčne krize zaradi alkohola. Tri osebe so bile hospitalizirane, drugim so pomoč zagotavljali v zavodih.

Tabela 49: Število oseb s težavami zaradi odvisnosti od alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2002–2009

Leto	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
število vseh zaprtih oseb	5.219	4.725	4.344	3.097	3.572	4.311	4.383	4.730
število oseb s težavami zaradi alkohola	941	833	722	421	513	714	684	549
delež v %	18,0	17,6	16,6	13,6	14,4	16,6	15,6	11,6

Tabela 50: Število zaprtih oseb, vključenih v programe obravnave, po zavodih v letu 2009

Zavod	program izobraževanja			program motivacije			abstinenca in aktivno življenje		
	0	UZ	ml	0	UZ	ml	0	UZ	ml
Dob	41	0	0	26	0	0	25	0	0
Slov. vas	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Celje	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Koper	3	0	0	2	0	0	4	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	16	0	0	16	11	0	16	11	0
N. mesto	5	5	0	1	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	8	0	0	8	0	0
Maribor	36	0	0	0	0	0	0	0	0
M. Sobota	4	0	0	1	0	0	1	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	6	0	0
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	106	5	0	54	11	0	61	11	0

V letu 2009 so se zaprte osebe s težavami zaradi odvisnosti od alkohola lahko vključevale v programe edukacije in motivacije v zavodih. Pomoč zaprtim osebam je bila usmerjena v vzpostavljanje občutka za osebno nego in telesno kondicijo, odgovornost za opravljanje dnevnih dejavnosti, pridobivanje delovnih navad, aktivno preživljanje prostega časa, vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s svojci ter v postopno vračanje v družbo.

Vključitev v našete programe pomoči je bila prostovoljna. Za vključitev v programe izobraževanja se je odločilo 111 zaprtih oseb, v programe motivacije 65 oseb, aktivni življenjski stil pa je uspelo vzpostaviti 72 zaprtim osebam.

Osebam, ki so v zavodih uspešno abstimirale in izrazile željo po nadgradnji obravnave, smo med prestajanjem kazni omogočili tudi obravnavo v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (v psihiatričnih klinikah, v območnih ambulantah za alkoholike, v klubih zdravljenih alkoholikov, Anonimnih alkoholikov, skupinah za samopomoč). Za takšno obravnavo se je v letu 2009 odločilo 20 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 7 oseb.

3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog

Zaprte osebe, odvisne od nedovoljenih drog, so v zavodih obravnavali v skladu z izdelano strategijo. Ta opredeljuje medicinski del pomoči, programe edukacije in motivacijski proces ter nadgradnjo z visokopraznimi programi.

V letu 2009 je bilo prepoznanih 1.209 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja nedovoljenih drog. V primerjavi z letom poprej se je njihovo število zmanjšalo za eno osebo oziroma za 0,08%. Med njimi je bilo 49 oseb z izrečenim ukrepom obveznega zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog (44 obsojencev in pet obsojenk).

Tabela 51: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi odvisnosti od drog po kategorijah v letu 2009

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi narkomanije	delež v %
obsojenci	1.965	737	37,5
uklonilno zaprti	1.372	105	7,6
priporniki	1.345	341	25,4
mladoletniki	48	26	54,2
SKUPAJ	4.730	1.209	25,6

Tabela 52: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja narkomanije in s težavami zaradi odvisnosti po zavodih v letu 2009

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml	skupaj	p	m	ž	ml	UZ	skupaj	
Dob	15	0	0	15	0	149	0	0	0	149	164
Slov. vas	1	0	0	1	0	7	0	0	0	7	8
Ig	0	5	0	5	14	0	25	0	3	42	47
Celje	3	0	0	3	67	36	0	2	12	117	120
Koper	6	0	0	6	18	87	0	0	0	105	111
N. Gorica	0	0	0	0	2	15	0	0	17	34	34
Ljubljana	17	0	0	17	181	253	0	0	0	434	451
N. mesto	0	0	0	0	13	5	0	0	14	32	32
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	32	32	32
Maribor	2	0	0	2	23	94	0	0	129	129	131
M. Sobota	0	0	0	0	23	13	0	0	42	42	42
Rogoza	0	0	0	0	0	4	0	0	13	13	13
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	24	0	24	24
SKUPAJ	44	5	0	49	341	663	25	26	105	1160	1209

Med skupno 1.209 zaprtih oseb s težavami zaradi drog je bilo 796 ali 66% takih, ki so imeli izkušnjo z drogo že pred nastopom kazni.

Tabela 53: Število oseb s težavami zaradi uživanja nedovoljenih drog glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2002 - 2009

Leto	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
število vseh zaprtih oseb	5.219	4.725	4.344	3.097	3.572	4.311	4.383	4.730
osebe s težavami zaradi droge	703	727	944	868	948	1.090	1.210	1.209
delež v %	13,47	15,38	21,73	28,03	26,5	25,3	27,6	25,6

Tabela 54: Število zaprtih oseb, vključenih v programe obravnave, po kategorijah in zavodih v letu 2009

Zavod	nizkopražni programi				višjepražni programi				visokopražni programi			
	0	UZ	ml	skupaj	0	UZ	ml	skupaj	0	UZ	ml	skupaj
Dob	48	0	0	48	27	0	0	27	25	0	0	25
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	13	3	0	16	12	0	0	12	5	0	0	5
Celje	18	0	0	18	3	0	1	4	0	0	0	0
Koper	40	0	0	40	33	0	0	33	10	0	0	10
N. Gorica	9	0	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	163	0	0	163	21	0	0	21	0	0	0	0
N. mesto	4	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	41	12	0	53	23	0	0	23	5	0	0	5
M. Sobota	7	0	0	7	5	0	0	5	1	0	0	1
Rogoza	2	4	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	345	19	0	364	124	0	1	125	46	0	0	46

Osebam, ki v zavodih uspešno abstininirajo in izražajo željo po nadgradnji obravnave, se med prestajanjem kazni ta omogoča tudi v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (psihiatrične bolnišnice, Center za zdravljenje odvisnosti od drog v Ljubljani, centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti, Društvo Up, Skupnost Srečanje, Karitas – Pelikan, Društvo Svit, Zavod Vir, Društvo Projekt Človek, Društvo Stigma, Društvo Križišče,.. ipd). Za tovrstno obliko obravnave se je v letu 2009 odločilo 67 zaprtih oseb, kar je enkrat več kot v letu 2008. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 49 zaprtih oseb, kar je enako kot v letu 2008.

275 oseb je imelo abstinenčne krize, ki so jih obravnavali v zavodskih ambulantah. Težave so lajšali predvsem z zdravlili, pa tudi z povečanjem odmerka metadona.

3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov

Osamitev obsojenca po 98. členu zakona

V letu 2009 beležimo dva primera osamitve po 98. členu ZIKS. Osamitev obsojenca v Celju je trajala šest mesecev, osamitev obsojenca na Dobu pa en mesec.

Namestitev v posebej varovani oddelek na podlagi 206. člena zakona

V posebej varovani oddelek so bili v letu 2009 nameščeni štirje. nevarni obsojenci, in sicer v zavodiu Dob (2) in v zavodu Koper (2). Poglavitna razloga teh namestitev sta bila fizični napad in grožnja soobsojencem.

3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev

V letu 2009 je v slovenskih zavodih prestajalo kazen 538 tujcev, med katerimi je bilo 171 obsojencev 20 uklonilno zaprtih in 347 pripornikov.

Posebni jezikovni težavi pri delu s tujci ni bilo, delavci zavodov so se z njimi sporazumevali v enem od svetovnih jezikov. Nekaj obsojencev iz manjših držav je obvladalo le materni jezik in so se na lastno željo začeli učiti slovenščine. Želje po uradnem prevajalcu ni izrazil nihče.

Tujci, ki slovenskega jezika niso razumeli, so bili obravnavani individualno, drugi pa so se udeleževali skupinskih oblik dela, kjer so jim pri sporazumevanju pomagali tudi drugi obsojenci.

Tujejezična literatura (vključujoč zakonske in podzakonske akte) je dostopna v tujih jezikih v zavodskih knjižnicah. Tujci so se z želeno literaturo večinoma oskrbovali sami ali pa preko diplomatskih predstavnikov.

Obsojeni tujci so izrabili pravico do obiskov konzularnih predstavnikov, obiski svojcev pa so bili odvisni predvsem od njihove oddaljenosti, materialnega stanja, pa tudi od kakovosti njihovih stikov pred nastopom kazni. Večina jih je za ohranitev stikov s svojci uporabljala dopisovanje, telefonskih razgovorov so se zaradi visokih stroškov posluževali nekoliko redkeje. Tujcem je bila glede na njihova verska načela in druga prepričanja zagotovljena ustrezna prehrana.

Obravnavana tujcev v zavodih je bila enaka obravnavi slovenskih državljanov. Tujci z izrečenim izgonom iz države zunajzavodskih ugodnosti niso bili deležni. Tisti tujci, ki jim stranska kazen izгона iz države ni bila izrečena, so bili za pridobitev zunajzavodskih ugodnosti izenačeni z obsojenci slovenskimi državljanji. Praviloma so bivali v zaprtih oddelkih zavodov.

3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb

V letu 2009 je bilo zaprtih 58 oseb v starosti nad 59 let, med njimi jih je bilo 5 starejših od 69 let. Predvidene dejavnosti in njihovo namestitve so v zavodih prilagodili njihovim letom in zdravstvenemu stanju. Najstarejša obsojenka je bila stara 75 let in je kazen prestajala v ZPKZ Ig, najstarejši obsojenec je bil star 82 let in je kazen prestajal v ZPKZ Dob. V zavodih je prestajalo kazen 21 invalidnih oseb največ na Dobu in v Kopru. Terminalno bolni sta bili dve osebi. Ena oseba je bila pogojno odpuščena iz Kopra, drugi osebi je bila zaradi suma kaznivega dejanja prekinitev kazni zaustavljena in je krajšo kazen prestala v Novem mestu.

3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost

V letu 2009 je bilo na novo sprejetih 60 storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in sicer dva mladoletnika in 58 obsojencev. V letu 2009 je njihov skupni delež znašal 6,1 % obsojeniške populacije, kar je za 2,1 % več kot v letu poprej.

V zavodih so v letu 2009 obravnavali skupaj 183 tovrstnih obsojencev – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je devet oseb več kot v letu poprej. Kazen so prestajali skoraj na vseh lokacijah, tudi v zavodu Radeče.

Obravnava te kategorije obsojencev se načeloma ni bistveno razlikovala od ostalih, pri podeljevanju zunajzavodskih ugodnosti pa je zahtevala še posebno previdnost. Obsojenci so se vključevali tako v individualne kot v skupinske oblike obravnave ter v ostale oblike zavodskega življenja. V nekaj primerih je bilo posameznike potrebno zaščititi pred nasilnimi soobsojenci. V teh primerih smo jih praviloma obravnavali le individualno.

Večina storilcev spolnih kaznivih dejanj je bila vključena tudi v psihološko obravnavo, ki je bila usmerjena predvsem v vzpostavljanje uvida v storjeno dejanje in motiviranje za spremembo. Vsi psihologi, ki obravnavajo storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, so imeli ustrezno supervizijo. Izkušnje so izmenjevali tudi na intervizijskih sestankih. V letu 2009 so v zavodu Dob izvajali edukativno skupinsko obravnavo te kategorije obsojencev. Izvajajo jo zavodski psihologi. Program zajema 15 srečanj, na vnaprej pripravljene teme. Vseh skupin se je udeležilo skupaj 24 obsojencev. V individualno psihološko obravnavo je bilo vključenih 98 oseb, kar je sedem manj kot v letu poprej.

Zavodi so se po pomoč in znanje glede obravnave te kategorije obsojencev obračali tudi na posamezne zunanje strokovnjake, predvsem psihiatre. Nekateri bolj motivirani obsojenci so bili deležni tudi obravnave zunaj zavoda.

Ob pripravi obsojencev na zunanje ugodnosti in odpust so se v zavodih posvetovali z različnimi službami (npr. s centri za socialno delo, šolami, z zdravstvenimi službami, s policijo itd.) in okolje pripravljali na njihovo

postopno vračanje v družbo. Zunajzavodskih ugodnosti so bili deležni tisti obsojenci, ki so v obravnavi dokazali zahtevani napredek in izpolnjevali vsa potrebna merila.

3. 7. 7. Obravnava žensk

Prestajanje zaporne kazni žensk je tesno povezano s kulturnimi in družbenimi pričakovanji glede njihove vloge v družini, še posebno vloge matere. Ženske so prestajanje kazni in oddaljenost od doma velikokrat doživljale kot hudo stisko s stopnjevanimi občutki tesnobe, nemira, krivde in samoobtoževanja. Težave so bile še večje ob hkratni odsotnosti drugega roditelja (npr. zaradi sočasnega prestajanja kazni itd.), kar je zahtevalo ukrepe za reševanje stiske otrok. Posebne težave, povezane z obravnavo žensk, so se nanašale na obsojenke, pri katerih stiki z družino in otroki niso bili možni (velika oddaljenost od doma, tujke ipd.).

Razen v centralnem ženskem zavodu Ig so bile pripornice, upravno kaznovane in obsojenke zaprte še v zavodih Celje in Maribor. Ena mladoletnica je bivala v zavodu Radeče.

3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov

V zavodu Celje je v letu 2009 prestajalo kazen 5 mladoletnikov, v prevzgojnem domu pa so obravnavali 43 mladoletnih oseb, med njimi eno mladoletnico.

Pri delu z mladoletniki je največji poudarek namenjen izobraževanju in pridobivanju delovnih navad ter obravnavi odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola.

3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI

3. 8. 1. Podeljene ugodnosti

Postopek podeljevanja ugodnosti obsojencem in mladoletnikom se kljub nekaterim zakonskim spremembam na tem področju v zavodih ni bistveno spremenil. Po noveli ZIKS-a iz leta 2008 sta za podeljevanje ugodnosti obsojencem pomembna dva kriterija, in sicer aktivno prizadevanje in doseganje uspehov pri izpolnjevanju osebnega načrta ter spoštovanje hišnega reda, pri čemer pa je kriterij prizadevanja in uspeha pri delu izključen, kar je velika pomanjkljivost, saj je to pomemben pogoj za podelitev zunajzavodskih, kakor tudi zavodskih ugodnosti. Pomanjkljivost je očitno v tem, da osebni načrt še zdaleč ne vsebuje vseh kriterijev, ki so pomembni za odločitev o podelitvi ugodnosti obsojencu, zato zavodi pri odločanju o tem upoštevajo še številne druge kriterije, ki jih je izoblikovala praksa. Zavodi upoštevajo zlasti osebnostne in vedenjske lastnosti obsojencev, oceno zanesljivosti, spoštovanje sprejetih dogovorov, odnos do kaznivega dejanja, delavcev in soobsojencev. Obsojencem, ki brez opravičenih razlogov niso pripravljene redno delati, zavodi praviloma zunajzavodskih ugodnosti niso podeljevali. Podobno zavodi tudi niso podeljevali teh ugodnosti obsojencem – odvisnikom, ki se niso bili pripravljene vključiti v program obravnave ali če so prekršili dogovor o tovrstni obravnavi.

Okvirni režim zunajzavodskih ugodnosti se v nekaterih zavodih določi na sestanku strokovne skupine, v drugih pa predlog za podelitev ugodnosti pripravi nosilec primera – pedagog svetovalec, ki ga timsko konzultirajo na oddelčni strokovni skupini. Tako oblikovani predlog vodja oddelka predstavi na tretmanskem kolegiju. Sicer pa se ugodnosti za posameznika opredelijo v osebne načrtu, o posameznem predlogu pa vselej odloči direktor zavoda oziroma vodja oddelka.

Podatki kažejo, da zavodi veliko pozornosti namenjajo pripravam obsojenca za podelitev prve zunajzavodske ugodnosti. V primerih ko gre za obsojence, odvisne od prepovedanih drog ali alkohola, za obsojence, obsojene zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kaznivih dejanj proizvodnje in prometa z mamili ali kaznivih dejanj z elementi hujšega nasilja, je priprava na podelitev zunajzavodskih ugodnosti še bolj temeljita in poglobljena. Pri obsojencih, pri katerih je zaznati problematiko odvisnosti od prepovedanih drog

ali alkohola se režim podeljevanja ugodnosti doreče v skladu z obsojenčevo pripravljenostjo reševanja omenjene problematike, po uspešnem dokazovanju abstinence za določeno obdobje.

Obsojenci, katerim je bil izrečen tudi varnostni ukrep obveznega zdravljenja alkoholizma in odvisnosti od prepovedanih drog in niso pripravljeni sodelovati pri izvajanju tega ukrepa, praviloma zunajzavodskih ugodnosti ne dobijo. Enaki kriteriji veljajo za obsojence, ki so storili kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost, če odklanjajo terapijske, psihološke in druge oblike obravnave

Tabela 55: Število podeljenih ugodnosti po vrstah v letu 2009

Vrste ugodnosti		Število ugodnosti
zunajzavodske ugodnosti	popolna izraba letnega počitka na prostosti	758
	delna izraba letnega počitka na prostosti	89
	dodatni letni počitek	124
	prost izhod iz zavoda	6.402
	nenadzorovani obiski zunaj zavoda	2.932
	prost izhod iz zavoda, razen v kraj storitve k. d.	9
	izhod iz zavoda v spremstvu paznika	34
	skupaj	10348
ugodnosti v okviru zavoda	podaljšani in nenadzorovan obisk	23.642
	prost obisk v garsonjeri	3.770
	skupaj	27.412
SKUPAJ		37.760

V letu 2009 je bilo obsojencem in mladoletnikom podeljenih 37.760 zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, kar je za 13,5 % več kot v letu 2008.

Na obsojenca oziroma mladoletnika je bilo torej podeljenih 18,7 ugodnosti, kar je nekoliko več kot v letu poprej (16,2 ugodnosti na osebo).

Od skupaj 2.013 obsojencev in mladoletnikov jih 1.199 ali 59,5 % ni bilo deležnih nobene zunajzavodske ugodnosti. V primerjavi z letom poprej se je ta delež povečal za 5,2 %. Med njimi je bilo 159 ali 7,8 % takih, ki niso bili deležni ugodnosti niti v okviru zavoda. V primerjavi z letom poprej se je delež tistih brez vseh ugodnosti zmanjšal za 57.

Osebam, za katere je sodišče odredilo uklonilni zapor, zunajzavodskih ugodnosti zavodi ne podeljujejo. Od 1.372 pa so zavodi 425 ali 30,9 % podelili zavodske ugodnosti podaljšanega in nenadzorovanega obiska.

Zunajzavodske ugodnosti

Število podeljenih zunajzavodskih ugodnosti se je v primerjavi z letom 2008 nekoliko zmanjšalo (5,9 %).

V letu 2009 so zavodi zunajzavodske ugodnosti podelili 980 ali 48,6 % obsojencem in mladoletnikom. V primerjavi z letom poprej to predstavlja povečanje za 4,9 %.

V letu 2009 je bilo med vsemi obsojenci in mladoletniki podeljenih 5,1 zunajzavodskih ugodnosti na osebo, kar je približno enako kot v letu 2008. Občutno se je zmanjšalo število podeljenih prostih izhodov iz zavoda za (173 ali 2,6 %), medtem ko se je število podeljenih ugodnosti popolne izrabe letnega dopusta na prostosti povečalo za 83. Za 29 pa se je povečalo število delne izrabe letnega dopusta na prostosti. Število podeljenih izhodov iz zavoda v spremstvu pravosodnega policista se je neznatno zmanjšalo. Število prostih izhodi iz zavoda, razen v kraj storitve kaznivega dejanja, se v primerjavi z letom poprej ni spremenilo.

Zavodske ugodnosti

Zavodskih ugodnosti je bilo v letu 2009 deležnih 1942 ali 96,4 % obsojencev in mladoletnikov.

V primerjavi z letom 2008 se je njihovo število povečalo, in sicer za 6 %. Število prostih obiskov v garsonjeri se je zmanjšalo za 2,8 %. V letu 2009 so bili obsojenci in mladoletniki deležni 13,6 zavodskih ugodnosti na osebo, v letu poprej pa 10,8. Ker pa zavodi obsojencem in mladoletnikom skoraj praviloma hkrati podeljujejo ugodnost nenadzorovanega in podaljšanega obiska, torej dve različni zavodski ugodnosti, je realno število teh ugodnosti na obsojenca še enkrat večje kot ga izkazuje statistika o podeljenih tovrstnih ugodnosti.

3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti

V letu 2009 so obsojenci in mladoletniki zlorabili zunajzavodske ugodnosti v 74 primerih, kar predstavlja 0,7 % vseh podeljenih zunajzavodskih ugodnosti. Število zlorab ugodnosti v letu 2009 se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 5. Če upoštevamo podatek, da se je število podeljenih zunajzavodskih ugodnosti zmanjšalo za 5,9 %, se je število zlorab zunajzavodskih ugodnosti v letu 2009 v primerjavi z letom poprej rahlo povečalo. Po drugi strani pa podatki o povečanju števila zlorab zunajzavodskih ugodnosti kažejo, da so zavodi pri podeljevanju ugodnosti v manjši meri upoštevali dejavnike tveganja.

Obsojenci in mladoletniki so zunajzavodske ugodnosti zlorabili tako, da se jih je 22 vrnilo v zavod z zamudo, 29 jih je bilo privedenih, 7 jih je ostalo na begu, 16 pa jih je bilo utemeljeno osumljenih, da so na prostosti storili novo kaznivo dejanje. Po številu je bilo največ zlorab v prevzgojnem domu (31), Maribor (16), Ig (9), Oddelek Murska Sobota (5), Celje (3), Koper, Nova Gorica, Odprti oddelek Ig, Rogoza in Polodprti oddelek Slovenska vas (2). V zavodu Dob, Ljubljana in oddelku Novo mesto zlorab ugodnosti ni bilo.

3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti

Zavodi so tudi v letu 2009 veliko časa in aktivnosti namenili področju podeljevanja ugodnosti obsojencem in mladoletnikom, saj v postopku in odločanju o podelitvi ugodnosti, še posebej zunajzavodskih, avtomatizma ne more biti. Število obsojencev z večjim tveganjem za zlorabo zunajzavodskih ugodnosti zaradi odvisnosti od prepovedanih drog namreč narašča, kar je gotovo vplivalo na večjo previdnost pri odločanju o podeljevanju zunajzavodskih ugodnosti obsojencem. Obsojencem, za katere je podana nevarnost zlorabe ugodnosti, zavodi praviloma zunajzavodskih ugodnosti ne podeljujejo, dokler ne dosežejo opaznega napredka. Obsojenci se vključitvi v obravnavo spolnega nasilja nad mladoletnikom ali odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola največkrat upirajo, nemalokrat pa tudi pritožujejo, češ da jih zavodi prisiljujejo, da se morajo vključiti v tovrstno obravnavo, ker sicer ne bodo deležni zunajzavodskih ugodnosti. Čeprav jih zavodi seznanijo, da imajo obravnavo pravico odkloniti in jih hkrati opozorijo na posledice njene neutemeljene odklonitve, obsojenci podelitev zunajzavodskih ugodnosti energično zahtevajo oziroma celo izsiljujejo s pritožbami na najrazličnejše institucije, med drugim tudi na Varuha človekovih pravic. To potrjujejo tudi podatki o številu pritožb, ki so jih obsojenci vložili v preteklem letu, ker jim zavodi niso podelili ugodnosti, saj so te pritožbe po številu na drugem mestu. Nekateri obsojenci nočejo delati, dokler ne izpolnijo formalnega pogoja za pridobitev zunajzavodskih ugodnosti (določen del prestane kazni). Posamezni pa skušajo do ugodnosti priti celo z grožnjami, izsiljevanjem in s prekinitvami dela.

3. 8. 4. Namenski izhodi

Tabela 56: Namenski izhodi v letu 2009

Namenski izhodi	brez spremstva	v spremstvu paznika	s strok. delavcem	skupaj	število zlorab
državni organi (brez odredbe)	254	82	18	354	0
zdravstvene ustanove	1.147	210	7	1.364	1
obravnavava v drugih ustanovah	212	69	12	293	0
izobraževanje	812	40	9	861	1
poroka	2	5	0	7	0
rojstvo otroka	10	3	0	13	0
nenačrtovani (smrt ipd.)	64	86	9	159	0
SKUPAJ	2.501	495	55	3.051	2

Delež namenskih izhodov se je v letu 2009 v primerjavi z letom 2008 zmanjšal za 9 %. Najbolj se je zmanjšalo število izhodov zaradi obravnave v drugih ustanovah, obiska izobraževanja in državnih organov, medtem ko se je neznatno povečalo število namenskih izhodov v zdravstvene ustanove. Po številu je bilo največ namenskih izhodov zaradi obiska zdravstvenih ustanov zunaj zavoda, ki pa se je, v primerjavi z lanskim letom, zmanjšalo. Na drugem mestu je število namenskih izhodov zaradi obiskov izobraževalnih institucij zunaj zavoda.

V letu 2009 se je število izhodov brez spremstva zmanjšalo za 18,1 %.. Število izhodov v spremstvu s pravosodnimi policisti in strokovnimi delavci se je povečalo za 47,8 %. V primerjavi z letom poprej se je znatno povečalo tudi število izhodov zaradi odobritve poroke, rojstva otroka ali smrti v družini (46,7 %).

3. 9. DISCIPLINSKO OBRAVNAVANJE IN KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 9. 1. Vodenje disciplinskih postopkov

Od leta 2008 so za vodenje disciplinskih postopkov in izrekanje disciplinskih kazni obsojencem in mladoletnikom pristojni direktorji zavoda ali njegov pooblaščenec in ne več disciplinska komisija, kot je bilo v preteklosti. Čeprav zaradi relativno kratkega časa od začetka izvajanja spremenjenega disciplinskega postopka še ni mogoče oceniti prednosti in slabosti, so mnenja praktikov deljena. Nekateri pričakujejo, da bodo spremembe na tem področju lahko prispevale k hitrejšim izvedbam disciplinskih postopkov, za katere smo doslej ugotavljali, da so predolgi. Drugi pa menijo, da sprememba zakonodaje na tem področju na skrajševanje trajanja disciplinskih postopkov ne vpliva bistveno, saj se obseg opravi ni zmanjšal, niti se niso skrajšali roki za izpeljavo disciplinskega postopka. Sicer pa zavodi v praksi verjetno tudi zaradi navedenih pomanjkljivosti iščejo alternativne rešitve, saj čedalje pogosteje obravnavajo disciplinske prestopke obsojencev brez formalne disciplinske obravnave, s sprotnim reševanjem, opozarjanjem, vodenjem obsojencev in s tretmanski pristopi. Formalni disciplinski postopki se torej vodijo v glavnem le v primerih, ko gre za trdovratne disciplinske prestopke, še posebej pa ob storitvi disciplinskih prestopkov, ki so povezani z izvajanjem fizičnega nasilja nad soobsojenci. Toda tudi na tem področju ni enotne prakse, saj so v preteklem letu le štiri zavodi in prevzgojni dom obsojencem in mladoletnikom izrekli v disciplinskem postopku disciplinske kazni.

3. 9. 2. Učinkovitost disciplinskih kazni

Zavodi ocenjujejo, da je učinkovitost izrekanja disciplinskih kazni slabša zaradi dolgotrajnega postopka. Kljub temu pa vsaj nekateri zavodi ocenjujejo, da so v določenih primerih disciplinske kazni vsekakor potrebne, saj do neke mere učinkujejo tudi preventivno. Obsojenci morajo namreč vedeti, da se še posebej ne tolerira

medsebojnega fizičnega obračunavanja oziroma, da se praviloma, ko pride do ponavljajočih lažjih disciplinskih prestopkov, ukrepa z uvedbo disciplinskega postopka. Sicer pa zavodi ugotavljajo, da je realno težko oceniti učinke disciplinskega kaznovanja obsojencev, saj so pri nekaterih obsojencih učinkovite, medtem ko pri obsojencih, ki pogosto ponavljajo disciplinske prestopke, izrečena disciplinska kazen pretežno ne doseže svojega namena. Nesporno pa so učinkovite pogojno odložene disciplinske kazni, saj v preizkusni dobi obsojenci disciplinskih prestopkov praviloma ne ponavljajo.

3. 9. 3. Pregled izrečenih disciplinskih kazni

Tabela 57: Izrečenih disciplinskih kazni po vrsti in trajanju v letu 2009

Vrsta disciplinske kazni	štev.	do 7 dni	7 do 14 dni	15 do 21 dni	21 dni	30 dni	izvršitev pogojno odložena
javni opomin	0	0	0	0	0	0	0
razporeditev na drugo delo	0	0	0	0	0	0	0
omejitev ugodnosti	0	0	0	0	0	0	0
samica s pravico do dela	17	10	7	0	0	0	19
samica brez pravice do dela	22	11	11	0	0	0	3
SKUPAJ	39	21	18	0	0	0	22

V letu 2009 je bilo obsojencem in mladoletnikom izrečenih 63 disciplinskih kazni (24 mladoletnikom v prevzgojnem domu) in 39 obsojencem, kar je manj kot v letu 2008 (6). Število izrečenih disciplinskih kazni se je pri obsojencih zmanjšalo, in sicer za 2, medtem ko se je pri mladoletnikih zmanjšalo le za 4. Število pogojno odloženih izvršitev disciplinskih kazni se je realno zmanjšalo, in sicer za 2, kar pa ni v sorazmerju z zmanjšanjem števila izrečenih disciplinskih kazni obsojencem. Čeprav zavodi disciplinske prestopke obsojencev in mladoletnikov obravnavajo čedalje v večjem številu tretmajske, razlogi za znatno zmanjšanje izrečenih disciplinskih kazni zlasti obsojencem, niso v celoti pojasnjeni. Zgolj domnevati je mogoče, da na zmanjšanje izrečenih disciplinskih kazni vpliva prepričanje večine zavodov, da klasične disciplinske kazni niso učinkovite. Po drugi strani pa zavodi klasično disciplinsko kaznovanje nadomeščajo z omejevanjem bonitet in odrejanjem strožjega režima prestajanja kazni zapora.

V zavodu Ljubljana, Odprtem oddelku Ig, Polodprtem in odprtem oddelku Slovenska vas, Odprtem oddelku Rogoza, Oddelku Novo mesto, Nova Gorica in Murska Sobota niso izrekli nobene disciplinske kazni. To za manjše zavode, zlasti za polodprte in odprte oddelke ni presenetljivo, saj v teh oddelkih kazen zapora prestaja številčno manjša in osebno bolj urejena obsojenciška populacija. Težko pa je sprejemljiva razlaga, da se uvajanje disciplinskih postopkov in izrekanje disciplinskih kazni obsojencem opušča tudi pri najhujših in številnih storitvah disciplinskih prestopkov izvajanja fizičnega nasilja nad soobsojenci zaradi prezasedenosti bivalnih in drugih prostorov v zavodu, kar po oceni uprave ne more biti utemeljen razlog.

Uvajanja in vodenja disciplinskih postopkov ter izrekanja disciplinskih kazni obsojencem zavodi ne bi smeli opuščati, še posebej ne tisti, v katerih so disciplinski prestopki fizičnega nasilja nad soobsojenci v porastu, saj gre nenazadnje v takih primerih za neizvajanje zakonskih ukrepov za preprečevanje hudih posegov v človekovo osebnost. Po drugi strani pa pri fizičnih napadih prepogosto prihaja tudi do lažjih ali težjih telesnih poškodb, zaradi katerih oškodovanci uveljavljajo odškodnino, ki jo skoraj praviloma tudi dobijo, plačati pa jo mora seveda država. To je torej še en razlog več, ki kaže na potrebo uporabe disciplinskih ukrepov v praksi.

V letu 2009 nista bili nikomur izrečeni disciplinski kazni omejitve podeljevanja ugodnosti in razporeditve na drugo delovno mesto. Institut ustavitve disciplinskega postopka sta uporabila zavod Koper (8) in prevzgojni dom (1). Neizvršenih je ostalo 5 odločb o izrečenih disciplinskih kaznih, med njimi v zavodu Maribor (3) in v zavodu Dob ter zavodu Celje po (1).

Tabela 58: Struktura izrečenih disciplinskih kazni mladoletnikom v prevzgojnim domu po vrsti in trajanju v letu 2009

Vrsta disciplinske kazni	štev.	do 2 dni	do 4 dni	5 dni	6 dni	7 dni	izvršitev pogojno odložena
opomin	1	0	0	0	0	0	0
prepoved izhoda do treh mesecev	23	0	0	0	0	0	2
posebni prostor v prostem času	0	0	0	0	0	0	0
posebni prostor brez pravice do dela	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	24	0	0	0	0	0	0

Disciplinsko obravnavanje mladoletnikov

V zavodu Celje so le enemu mladoletniku, ki prestaja mladoletniški zapor, izrekli disciplinsko kazen. V prevzgojnim domu pa je bilo mladoletnikom izrečenih 23 disciplinskih kazni prepovedi izhoda iz doma. V primerjavi z letom 2008 se je število disciplinskih kazni prepovedi izhoda iz prevzgojnega doma zmanjšalo za dve, medtem ko disciplinske kazni oddaje v posebni prostor v prostem času mladoletnikom sploh niso bile izrečene. Enemu mladoletniku je bil izrečen opomin.

Število mladoletnikov, ki so bili v disciplinskem postopku obravnavani več kot dvakrat, se v letu 2009 v primerjavi z letom poprej ni bistveno spremenilo.

3. 9. 4. Pritožbe na disciplinske kazni

Pravico do pritožbe zoper odločbo o izrečenih disciplinskih kaznih so v letu 2009 uveljavljali 4 obsojenci (v letu 2008 pa 7). Pritožbe so vložili le obsojenci iz zavoda Koper (2) ter Maribor in Dob po 1. Na Ministrstvu za pravosodje, ki je pritožbeni organ druge stopnje, so vse pritožbe zavrnil kot neutemeljene. Pri vlaganju in reševanju pritožb zoper odločbe o izrečenih disciplinskih kaznih obsojencem v praksi ni bilo večjih težav.

3. 10. POGOJNI ODPUST OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV TER POMILOSTITVE

3. 10. 1. Pogojni in predčasni odpust

Tudi v letu 2009 se v praksi še niso začele izvajati določbe Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, po katerih je odprta možnost pogojnega odpusta z varstvenim nadzorstvom, saj pristojnemu sodišču še ni bil posredovan nobeden predlog, da se pogojno odpuščenemu obsojencu postavi svetovalca. Pri tem gre verjetno za nedorečenost določb o pogojnem odpustu, saj ni povsem jasno ali Komisija za pogojni odpust lahko sama odredi pogojni odpust brez nadzorstva ali z varstvenim nadzorstvom oziroma sodišču predlaga, da pogojno odpuščenemu obsojencu postavi svetovalca, ki opravlja varstveno nadzorstvo. V praksi pa je bila zelo pozitivno sprejeta sprememba predpisov, po katerih Komisija za pogojni odpust ponovno redno zaseda vsake tri mesece in ne vsak mesec.

Komisija za pogojni odpust je obsojencem omogočila da so prisotni na seji komisije, ko je odločala o njihovih vlogah za pogojni odpust.

Sicer pa obsojence zavodi o svojem mnenju, ki ga podajo k vlogi za pogojni odpust, v večini primerov seznanijo, saj je to sestavni del osebnega načrta. Komisija za pogojni odpust je tudi v letu 2009 v pretežni meri sledila predlogom zavoda za pogojni odpust. Pozitivne predloge za pogojni odpust zavodi podajajo tudi za obsojence, zoper katere je v teku še kakšen nedokončan kazenski postopek, vendar se taki predlogi podajajo individualno, pri čemer se komisiji za pogojni odpust posreduje natančne podatke o odprtih kazenskih postopkih, na osnovi katerih ta lažje presodi ali bo obsojenca pogojno odpustila ali bo njegovo vlogo zavrnila.

3. 10. 1. 1. Pogojni odpust po komisiji za pogojne odpuste

Tabela 59: Pogojno odpuščeni obsojenci po spolu in trajanje pogojnega odpusta v letu 2009

Kategorija obsojenih oseb	trajanje pogojnega odpusta								Skupaj
	do 30 dni	nad 1 do 3 mes.	nad 3 do 6 mes.	nad 6 mes. do 1 leta	nad 1 do 2 leti	nad 2 do 3 leta	nad 3 do 5 let	nad 15 let	
<i>Obsojenci</i>									
prvič kaznovani	3	42	75	55	45	14	4	0	238
povratniki	2	24	23	20	7	2	3	0	81
Skupaj	5	66	98	75	52	16	7	0	319
<i>Obsojenke</i>									
prvič kaznovane	1	1	3	7	3	1	1	0	17
povratnice	0	0	0	0	0	1	0	0	1
skupaj	1	1	3	7	3	2	1	0	18
<i>Mladoletni obsojenci</i>									
prvič kaznovani	0	0	0	0	1	0	1	0	2
SKUPAJ	6	67	101	82	56	18	9	0	339
delež v %	1,4	19,5	29,6	24,4	16,7	5,6	2,8	0	100

V letu 2009 je bilo pogojno odpuščenih 47 obsojencev manj kot v letu poprej. Do precejšnega zmanjšanja števila pogojno odpuščenih obsojencev je verjetno prišlo na račun povečanega števila predčasnih odpustov obsojencev s prestajanja kazni zapora po direktorjih zavoda, saj so z novelo Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij direktorji dobili pooblastilo, da obsojenca lahko predčasno odpustijo s prestajanja kazni zapora do treh mesecev pred iztekom kazni zapora ter po dveh tretjinah prestane kazni zapora. S tega razloga je komisija za pogojne odpuste dobila v obravnavo manj vlog za pogojni odpust s prestajanja kazni zapora.

3. 10. 1. 2 Predčasni in pogojni odpust po direktorju zavoda

Direktorji zavodov so v letu 2009 s prestajanja kazni zapora predčasno odpustili 318 obsojencev, kar je dobrih 11% več kot v letu poprej. Predčasno pa ni bil odpuščen s prestajanja mladoletniškega zapora nobeden od mladoletnikov. Do znatnega povečanja števila predčasno odpuščenih obsojencev je verjetno prišlo zaradi precejšnjega zmanjšanja števila odpuščenih obsojencev po komisiji za pogojne odpuste, med katerimi so tudi obsojenci, ki so bili pogojno odpuščeni do treh mesecev pred iztekom kazni zapora, ki se jih v praksi po uveljavitvi novele Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij praviloma predčasno odpušča s prestajanja kazni zapora.

Tabela 60: Struktura predčasno in pogojno odpuščenih obsojencev po spolu in trajanju predčasnega odpusta v letu 2009

Kategorija obsojenih oseb	trajanje predčasnega odpusta						
	do 10 dni	10 do 20 dni	20 dni do 1 mesec	1 mesec	nad 1 mesec do 2 meseca	nad 2 meseca	skupaj
<i>Obsojenci</i>							
Prvič kaznovani	15	20	17	16	53	17	138
Povratniki	19	24	29	30	52	11	165
Skupaj	34	44	46	46	105	28	303
<i>Obsojenke</i>							
Prvič kaznovane	3		1	2	5	1	12
Povratnice	1		2				3
Skupaj	4		3	2	5	1	15
<i>Mladoletni obsojenci</i>							
Prvič kaznovani	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	38	44	49	48	110	29	318
DELEŽ V %	11,9	13,8	15,4	15,1	34,6	9,2	100

3. 10. 2. Pomilostitve obsojencev

Obsojenci oziroma drugi upravičenci so v letu 2009 vložili pri Ministrstvu za pravosodje 97 prošenj za pomilostitev. Ministrstvo za pravosodje jih je s svojim poročilom posredovalo Uradu predsednika republike.

Število obravnavanih vlog za pomilostitev se je v primerjavi z letom 2008 zmanjšalo za 184. Od tega je bila ugodno rešena 1, kar je za 4 manj kot v primerjavi z letom poprej. V pomilostitvenem postopku je bila enemu obsojencu odpuščena izvršitev preostanka kazni zapora. Ob dnevu osamosvojitve Republike Slovenije ni bil pomiloščen nihče od obsojencev.

3. 11. IZVAJANJE PRAVIC IN PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB

3. 11. 1. Pravica do veroizpovedi

V letu 2009 je bil koordinator za duhovno oskrbo tedensko navzoč na posameznih lokacijah zavodov in opravljal razgovore z zaprtimi osebami glede na izkazan interes duhovne oskrbe.

Katoliško cerkev je bila zastopana s strani koordinatorja za duhovno oskrbo. Mesečno je izvajal bogoslužja na vseh dogovorjenih lokacijah. V okviru praznikov: velike noči in božiča, so se še posebej izvajale zakramentalne priprave in praznične svete maše v vseh zavodih, kjer je bil izkazan interes.

Zaprtim osebam so bili na voljo tudi izvodi Svetega pisma in druge literature, več interesa za Sveta pisma se je pokazalo s strani priprtih in zaprtih oseb, ki so tuji državljani. Znotraj katoliške cerkve je bil v Sloveniji izpeljan tudi mednarodni Teden zaporov, ki je potekal od 15. – 21. novembra 2009, pod naslovom Oklepajmo se upanja. Župnijska katoliška občestva, katoliške skupnosti in Zavode za prestajanje kazni zapora je k povezanosti, dejavnostim in molitvi vabila posebna zgibanka, ki so jih prejeli v več izvodih. Teden zaporov je bil tudi medijsko podprt. Radio Slovenija je ob začetku Tedna zaporov prenašal sveto mašo iz zapora na Dobu.

Usklajeno je tekla koordinacija z islamsko skupnostjo in srbsko pravoslavno cerkvijo. Stiki so omejeni na lokalne nivoje, ker se je interes posameznih zaprtih oseb pokazal samo v določenih zavodih. Z islamsko skupnostjo so bile na lokalni ravni tudi priprave v mesecu Ramazanu, kjer so vsi zavodi dobili časovni raz-

pored molitev in jih posredovali interesentom. Posameznikom so v tem času, na izrecno željo omogočili tudi prehrano v skladu z njihovimi verskimi zahtevami. Na voljo so tudi izvodi Korana in nekaj druge literature, ki jo je posredovala Islamska skupnost v Ljubljani. V okviru Slovenske muslimanske skupnosti je bilo izvedeno redno obiskovanje v ženskem zavodu Ig.

V okviru srbske pravoslavne cerkve je bila pokrita pastoralna oskrba ob velikih praznikih (božič in velika noč), opravljenih pa je bilo tudi nekaj razgovorov s strani parohov srbske pravoslavne cerkve na željo zaprtih oseb.

Svoj interes so pokazale tudi nekatere druge verske skupnosti.

- Evangeličanska cerkev je preko svojega predstavnika sodelovala v oddelku Murska Sobota.
- Jehovove priče, ki so v nekatere zavode redno dostavljale svoj časopis – vendar zanimanja s strani zaprtih oseb ni bilo, razen v ZPKZ Dob in ZPKZ Maribor, kjer so beležili njihove obiske.
- Interes za obisk je bil izkazan tudi s strani zaprtih oseb za predstavnika verske skupnosti Svete Cerkve Annasan in sicer na Dobu in Igu.

Koordinator za duhovno oskrbo je v letu 2009 obiskal osem verskih skupnosti s katerimi je pričel dogovore o duhovni oskrbi v zaporu (Evangeličanska Cerkev v Republiki Sloveniji, Krščanska Adventistična cerkev, Jehovove priče – krščanska verska skupnost, Mednarodna krščanska skupnost, Krščanska cerkev Kalvarija, Budistična kongregacija Dharmaling, »Cerkev Nove zaveze« - Slovenija in Slovenska muslimanska skupnost). Pri vseh verskih skupnostih je bil lepo sprejet. Predstavil je sistem Zavodov za prestajanje kazni zapora v Sloveniji in se dogovarjal o možnostih in potrebah sodelovanja. Obiske po ostalih verskih skupnostih načrtuje za naslednje leto.

Glede na potrebe posameznih zavodov po oskrbi z oblačili in obutvijo za priprte in zaprte osebe, se je koordinator za duhovno oskrbo povezal s slovensko Karitas in oskrbel posamezne lokacije.

Sodelovanje je bilo tudi z zaporniškimi vikariatom, v okviru katerega je program KPDVZ (Krščanska prostovoljna dejavnost v zaporu) in so prostovoljci v obliki spremljanja posameznih zaprtih oseb obiskovali zavode Dob, Koper in ženski zavod Ig. V letu 2009 so zaprte osebe preko Zaporniškega vikariata sodelovale s svojimi prispevki na mednarodnem slikarskem natečaju, ki ga je organizirala ICCPPC - International Commission of Catholic Prison Pastoral Care. Sodelovala sta zavod Dob in Prevezgojni dom Radeče.

Prav tako je koordinator za duhovno oskrbo pri tedenskih obiskih na razpolago za pogovor delavcem v zaporih.

3. 11. 2. Druge pravice in pritožbe

Generalnemu direktorju uprave, ki je pristojen za reševanje pritožb obsojencev in mladoletnikov na prvi stopnji, je bilo v letu 2009 posredovanih 95 pritožb.

Med njimi so bile tudi pritožbe, ki so jih posamezniki ali skupine zaprtih oseb pošiljale predsedniku Vlade RS, Komisiji za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti pri Državnem zboru RS, Ministrstvu za zdravje in Ministrstvu za pravosodje. Nekaj pritožb je bilo podanih tudi večkrat, šest pa je bilo skupinskih. Največ pritožb so vložili obsojenci iz zavoda Dob (49), Ljubljana, Maribor (14), Ig (6), Novo mesto (4), Koper (3), Murska Sobota (2), Celje in Prevezgojni dom Radeče (po 1). Zaprte osebe so v letu 2009 vložile 8 pritožb manj kot v letu 2008.

Zaprte osebe so v pritožbah oziroma v pobudah za začetek postopka za varstvo človekovih pravic izpostavljale povečini kršitve večih različnih pravic, nepravilno ravnanje in postopanje z njimi ter druge nepravilnosti, zaradi katerih so se počutile prizadete. Najpogosteje so se pritoževale nad pomanjkljivim zagotavljanjem zdravstvenega varstva, zdravljenjem, opustitvijo zdravniške pomoči in predpisovanjem neustreznih zdravil,

neustreznim postopanjem in ravnanjem pravosodnih policistov, pretežno glede uporabe prisilnih sredstev, ker niso bile deležne zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, nad maltretiranjem in ogrožanjem s strani soobsojencev, zaradi kršitve pravice do obiskov in dopisovanja, neustreznega ravnanja pri oddaji urina in izvajanja testiranja na prisotnost prepovedanih drog in alkohola, nad neustreznimi pogoji bivanja, neustreznim ravnanjem strokovnega osebja, slabimi delovnimi pogoji, odvzemom osebnih predmetov, zaradi zavrnitve vloge za pogojni in predčasni odpust, prerazporejanja v okviru zavoda, neizvajanja razgovorov s strokovnimi delavci in direktorjem zavoda, zaradi odrejanja obiskov v posebnem prostoru, ki je pregrajen s stekleno pregrado, neustrezne psihološke obravnave ter vključevanja v obravnavo zaradi zasvojenosti s prepovedano drogo ali alkoholom, zoper nekvalitetno prehrano, kršenja pravice do izobraževanja, zaradi slabih higienskih pogojev, neenakosti pri obravnavi, ker naj bi bili podvrženi mučenju, zavrnitve vloge za materialno pomoč, kršitve pravice do verske oskrbe, zamude pri izdaji odločbe, odložitve spremstva v bolnišnico in kršitve pravice do varstva osebnih podatkov.

Vse pritožbe je Generalni urad v pritožbenem postopku podrobno proučil. Pred tem je od zavoda, v katerem je pritožnik bival, zahteval izčrpno poročilo o pritožbenih navedbah in zbral tudi morebitne druge razpoložljive informacije. Pred odločitvijo o utemeljenosti ali neutemeljenosti pritožbe so se pooblaščenimi uradniki Generalnega urada, ki so pritožbeni postopek vodili, praviloma pogovorili tako s pritožnikom kakor tudi z delavci zavoda in preverili morebitne nejasnosti.

Če je bilo v pritožbenem postopku ugotovljeno, da je bila pritožba v celoti ali delno utemeljena, je bilo v pisnem odgovoru, ki je bil posredovan vsakemu pritožniku, nedvoumno sporočeno, katera pravica je bila morda kršena, oziroma v čem je bilo ravnanje delavcev sporno. Da bi odpravili ugotovljene pomanjkljivosti, je odgovor na pritožbo v vednost prejel tudi zavod, v katerem je pritožnik bival. V pritožbenih postopkih pa Generalni urad v primerih, ko so se pritožbene navedbe nanašale na neustrezno zdravljenje, napotitev na zdravniške preglede v zunanje zdravstvene institucije in predpisovanje neustreznih zdravil, ocene o tem ali je pri tem zdravstveno osebje neustrezno ravnalo, ni mogel podati, saj gre za strokovno oceno, ki jo lahko podajo le pristojni inšpekcijski organi s področja zdravstva, zato je v teh primerih Generalni urad pritožnike napotil na te organe.

V letu 2009 so bile štiri pritožbe v celoti utemeljene, šest pa le delno. Število utemeljenih pritožb se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 2, delno utemeljenih pritožb pa za 1. Pri utemeljenih in delno utemeljenih pritožbah ni šlo za grobe kršitve pravic zaprtih oseb, temveč za pomanjkljivo izvajanje veljavnih predpisov s strani delavcev zavoda.

Utemeljene oziroma delno utemeljene pritožbe so se nanašale na neustrezno ravnanje pravosodnega policista, ki je obsojencu odvzel napitke, ki jih je lahko dobil v paketu oziroma mu ni vročil pisemske pošiljke, do katere je bil upravičen ter izdal nezakonit ukaz oziroma na neustrezno komuniciranje terapevta, na nepodelitev ugodnosti, za katero je obsojenec izpolnjeval pogoje, opustitev prijave storitve kaznivega dejanja na škodo obsojenca, odreditev obiska v prostoru, ki je pregrajen s stekleno pregrado, nevročitev paketa, podelitev ugodnosti nekaterim obsojencem, ki pogojev za podelitev le te niso izpolnjevali, zaradi česar so negodovali ostali obsojenci in kršitev pravil pri izvajanju osebnega pregleda obsojenca.

Da je pritožbeni postopek potekal korektno, natančno in objektivno, kažejo podatki, da je le 18 obsojencev in mladoletnikov vložilo pritožbo na Ministrstvo za pravosodje zoper odločitev generalnega direktorja uprave, od katerih jih je 14 zavrnilo kot neutemeljenih, 4 pa je zavrnilo.

Varuhu človekovih pravic je Uprava v letu 2009 poslala 65 poročil o pobudah zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic. Dve pobudi sta bili skupinski. Pobude so vložile zaprte osebe iz zavodov Dob (37), Maribor (15), Koper in Ljubljana po (4), Ig in Celje po (2) in Prevzgojni dom Radeče (1). Število pobud se je v primerjavi z letom 2008 zmanjšalo za 18. Nekaj zaprtih oseb je pobude za varstvo človekovih pravic ponovilo (tudi večkrat), med pobudniki pa je bilo tudi nekaj takih, ki so (za isto zadevo) sočasno s pobudo za varstvo človekovih pravic vložili tudi pritožbo ali obratno.

Vsako pobudo smo na Upravi temeljito obravnavali, ugotovitve in stališča pa posredovali Varuhu človekovih pravic.

Pri tem je bila sprejeta ocena, da je bilo šest pobud v celoti utemeljenih, delno pa tri. Pri utemeljenih in delno utemeljenih pobudah je šlo za neupravičen odvzem računalnika, onemogočanje popravila zob, neopravičeno posredovanje osebnih podatkov, nedovoljeno uporabo prisilnih sredstev, onemogočanje bivanja na prostem, izdajo odločbe z zamudo roka, onemogočanje dostopa do pitne vode, razporeditev v sobo za kadičce zaradi zavrnitve čiščenja bivalnega prostora in opustitev vpisa pravnega pouka do pritožbe v osebni načrt.

Varuhu človekovih pravic smo posredovali tudi poročila o ugotovitvah ter stališča ob nadzorih v zavodu Dob pri Mirni, Mariboru, Kopru, Ljubljani Oddelku zavoda Novo mesto, Oddelku Nova Gorica, Murski Soboti in Prevzgojnem domu Radeče. V treh oziroma dveh primerih smo informacijo o pritožbenih navedbah posredovali tudi uradu predsednika Vlade Republike Slovenije in uradu predsednika države Slovenije.

3. 11. 3 Upravno odločanje

V letu 2009 smo v upravnem postopku na prošnjo upravičencev (obsojencev, mladoletnikov oziroma njihovih ožjih družinskih članov in drugih upravičencev) in po uradni dolžnosti z izdajo odločbe oziroma sklepa rešili 5.601 zadev.

Obravnavali smo 303 zadeve, od katerih so se vsi postopki, razen enega, ko je bilo odločeno o osamitvi obsojenca (98. člen zakona), nanašali na premestitve obsojencev.

Izdanih je bilo 272 odločb, s katerimi je bilo odločeno o prošnjah obsojencev in predlogih direktorjev zavodov. Od tega je bilo ugodeno 71 prošnjam in 48 predlogom, zavrnjenih pa je bilo 118 prošenj in 36 predlogov. Izdanih je bilo 25 sklepov o zavrnitvi vloge in 5 sklepov o ustavitvi postopka za premestitev obsojencev.

Na drugi stopnji pa je uprava v pritožbenem postopku izdala 51 odločb o pritožbah obsojencev in mladoletnikov.

Generalni direktor Uprave je v petih primerih podal soglasje k odločbi direktorja zavoda o razvrstitvi obsojenca v posebej varovani oddelek (206. člen zakona). Število vseh obravnavanih upravnih zadev se je v letu 2009 povečalo za 6,8 %. Za 19,7 % pa se je zmanjšalo število zadev, ki smo jih obravnavali na Generalnem uradu.

3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB

3. 12. 1. Splošne varnostne razmere

Splošne varnostne razmere v zavodih v letu 2009 odražajo naslednja dejstva:

- Ni bilo bega iz zaprtih delov zavodov, hkrati pa veliko število pobegov iz odprtih oddelkov, na prestajanju uklonilnega zapora.
- Bistveno manj preprečenih poskusov in odkritih priprav na pobege.
- Več napadov in groženj zoper osebe.
- Že četrto leto je stalen rahel porast uporabe prisilnih sredstev.
- Povečanje števila ugotovljenih konfliktov med zaprtimi osebami.
- Povečanje števila najdb droge in drugih prepovedanih predmetov, hkrati pa podobno razmerje med najdbami pri vstopu v zavodu in v zavodu.
- Veliko zahtevnih varovanj zaprtih oseb bodisi iz razloga varovanja večjih skupin pripornikov v zahtevnejših pripornih zadevah.

- Postopno izboljševanje slabih materialnih pogojev za varovanje z nakupom sodobnejših video sistemov, večjega števila specialnih vozil ter osebne varovalne opreme za pravosodne policiste.
- Pridobitev večjega števila novih delovnih mest, predvsem za pravosodne policiste in s tem več upanja, da se bodo kadrovske razmere postopoma izboljšale.

Obremenitve pravosodnih policistov z rednimi nalogami varovanja in spremstvi so bile prisotne na vseh lokacijah brez izjeme, pri čemer sta v tem letu izstopala predvsem Zavod Ig in Zavod Maribor. Za opravljanje rednega dela smo organizirali dodatno pomoč Zavodu Ig, Zavod Maribor pa se je srečeval z odpovedmi spremstev, ki so se zmanjšale po usklajevalnem sestanku med zavodom in predstavniki okrožnih in okrajnih sodišč, kjer so se dogovorili za izmenjavo informacij in način reševanja problemov v primeru premajhnega števila pravosodnih policistov. V letu 2009 beležimo 102 primera odpovedi spremstva, kar je več kot leto prej.

V tem letu smo uvedli nov elektronski način beleženja vseh izrednih dogodkov, kar pomeni še posebej pri pravosodnih policistih veliko pridobitev, ki se odraža v manjšem obsegu potrebnega časa za obdelavo dogodkov, večji natančnosti vnosov in hitrejšo analizo obdobjih in letnih statističnih podatkov. Pokazalo pa se je, da se je v nekaterih primerih (konflikti na primer) količina izrednih dogodkov povečala oziroma se je struktura spremenila, kar deloma pripisujemo tudi drugačnemu in bolj doslednemu zajemanju podatkov o izrednih dogodkih.

3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb

Na osnovi rezultatov analize pobegov v preteklih letih smo v tem letu za preprečevanje pobegov nadaljevali z opremljanjem s tehničnimi izboljšavami. Lokacije Murska Sobota, Celje, Ljubljana in Ig smo opremili z novimi napravami za video snemanje, ki poleg boljših sposobnosti detekcije zagotavljajo tudi sledljivost vpogledov v posnetke, kar je nujno z vidika zakona o varstvu osebnih podatkov.

Tabela 61: Struktura pobegov po vrsti pobega in zavodih v letu 2009

Zavod	iz zaprte- ga dela	iz pol- in odprtih oddelkov	med spremst- vom	iz bolnišnic	pobegi skupaj	pobegi pri- pornikov	pobegi uklonilnih	štev. nevrni- tev	skupaj	število prijetih ⁵	ostalo na begu ⁵
Dob	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Slo. Vas	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0
Ig	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0
Celje	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0
Koper	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0
N. Gorica	0	1	0	0	1	0	1	2	3	3	0
Ljubljana	0	0	0	0	0	0	0	2	2	1	1
N. mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	27	0	0	27	0	27	2	29	27	2
Maribor	0	1	0	2	3	0	0	10	13	10	3
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	7	0	0	7	0	5	1	8	8	0
SKUPAJ	0	36	0	2	38	0	33	22	60	54	6
Radeče	0	2	0	0	2	0	0	18	20	16	4
SKUPAJ	0	38	0	2	40	0	33	40	80	70	10

*Opomba: Podatek za prijete in ostale na begu se nanaša na obdobje do 31.12.2009

Vsekakor ima dosedanje delo preteklih let pri uvajanju tehničnih posodobitev, usposabljanju pravosodnih policistov in izvajanju nadzora dela na področju varovanja pozitiven vpliv na stanje pobegov, predvsem kadar govorimo o pobegih iz zaprtih delov zavodov in pobegih med spremstvi.

Tako kot pred tremi leti, ko prvič v zgodovini Uprave nismo beležili nobenega pobega iz zaprtega dela zavoda, enako stanje beležimo tudi v tem letu. Razmere so toliko bolj ugodne, ker nismo zabeležili tudi nobenega pobega med spremstvi, kar kaže na čedalje bolj stabilno in profesionalno delo pravosodnih policistov in ustrezno kvaliteto dela kljub zaostrenim kadrovskim razmeram. Vodstva zavodov so prisiljena še vedno kršiti varnostne standarde glede števila potrebnih pravosodni policistov in velikokrat se zgodi, da spremstvo opravlja en sam pravosodni policist, kar pa je v nasprotju z vsemi strokovno postavljenimi zahtevami. Hkrati pa se je na račun premajhnega števila pravosodnih policistov oslabilo notranje varovanje, kar slabša varnostne pogoje v smislu manjšega nadzora in predvsem manjše osebne varnosti pravosodnih policistov na eni strani in večjih možnosti skritih in prepovedanih dejavnosti zaprtih oseb ter povzročanja konfliktov med zaprtimi osebami.

Sprememba predpisov je že v letu 2008 vplivala na izjemen porast števila pobegov iz dislociranih odprtih oddelkov, kar se je nadaljevalo tudi v letu 2009. Ugotavljamo, da je od vseh 36 pobegov iz odprtih oddelkov pobegnilo kar 33 oseb z uklonilnim zaporom. Veliko teh oseb je bilo begosumnih in so na ta način izkoristile način dela in varovanja v odprtih oddelkih. Z ukrepi v drugi polovici leta (sprememba navodila o razporejanju) smo te pobege ustavili, saj se osebe, ki jim je izrečen uklonilni zapor in so hkrati begosumne, namešča v zaprte oddelke zavodov.

Grafikon 14: Pobegi iz zaprtih delov zavodov v letih 2000–2009

V tem letu smo odkrili in preprečili samo 4 poskuse pobega, kar je bistveno manj kot prejšnje leto. Glede na to, da hkrati ni bilo pobegov, to razlagamo z dejstvom, da postopne tehnične izboljšave in dosledno izvajanje nalog iz načrtov varovanja odvrča zaprte osebe od priprav in poskusov begov. V 3 primerih so zaprte osebe skušale pobegniti s kopanjem luknje v zid, enkrat pa smo pobeg zaradi pravočasnih informacij o pripravah na beg tudi preprečili.

Povečano varovanje v smislu preprečevanja pobega je bilo organizirano v več primerih, v glavnem je šlo za varovanje nekaterih posameznikov pred ekstradicijo ali pa nekaterih, ki so vključeni v organizirane kriminalne združbe. Nasploh velja poudariti, da zelo uspešno sodelujemo s policijo na več področjih, med drugim tudi pri preprečevanju pobegov.

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev

Postopki prisile sodijo med najbolj občutljive ukrepe, saj je med vestnim izvajanjem pooblastil in njihovo prekoračitvijo le korak. Zavodi so redno poročali o vsaki uporabi prisilnih sredstev, vsak primer so analizirali in ocenili njeno ustreznost oziroma upravičenost.

Pri uporabi prisilnih sredstev je bilo lažje poškodovanih 10 zaprtih oseb in 8 pravosodnih policistov. V vseh primerih je šlo za odrgnine in podplutbe, težjih poškodb ni bilo.

Uporaba prisilnih sredstev se je v primerjavi s prejšnjim letom zopet rahlo povečala. Čeprav pravosodni policisti sporne situacije uspešno obvladujejo predvsem z milejšimi ukrepi in postopki brez uporabe sile, pa morajo večkrat uporabiti tudi prisilo, da zagotovijo red in mir.

Tabela 62: Pregled uporabe prisilnih sredstev

Zavod	vsa uporabljena	neupravičena	nepotrebna*	poškodba osebe	poškodba delavca
Dob	20	0	0	1	3
Slo. Vas	0	0	0	0	0
Ig	12	0	0	0	0
Celje	11	0	0	1	1
Koper	5	0	0	1	1
N. Gorica	3	0	0	0	1
Ljubljana	31	0	0	5	2
N. mesto	3	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	14	0	0	2	0
M. Sobota	1	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0
Radeče	5	0	0	0	0
SKUPAJ	105	0	0	10	8

Razloge za uporabo prisilnih sredstev razvrščamo v štiri skupine.

- Odklonitev ukaza (63 primerov). Gre za to, da se zaprte osebe ne želijo odstraniti z določenega mesta, ali oditi tja, kamor jim je bilo odrejeno. V teh primerih se je še posebno ugotovilo, ali je bil ukaz dan zakonito in ali je bila uporaba prisile nujna. Primera, ki bi kazal na napačno odločitev pravosodnega policista, v tem letu ni bilo. Opozoriti moramo, da gre v večini primerov zgolj za uporabo manjše sile telesa, brez uporabe strokovnih prijemov (potiskanje, prenašanje, transportni strokovni prijemi ipd.).
- Preprečitev konflikta (32 primerov). V teh primerih morajo pravosodni policisti preprečiti ali ustaviti konflikt med zaprtimi osebami.
- Preprečevanje napadov in poskusov napadov (21 primerov). Na srečo v tem letu ni bilo težjih primerov. Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.
- Uničevanje lastnine (16 primerov). V večini primerov so zaprte osebe uničevale inventar v sobah zavodov. Da lahko preprečijo nastanek večje materialne škode, morajo v takšnih primerih pravosodni policisti ukrepati takoj.
- Preprečitev samopoškodb (11 primerov). Gre za ukrep, kjer morajo pravosodni policisti s silo preprečiti, da si zaprte osebe česa ne naredijo, bodisi z odvzemanjem nevarnega predmeta ali s prisilno začasno imobilizacijo z vklepanjem.

Tabela 63: Razlogi za uporabo prisilnih sredstev

Zavod	Uničevanje imovine	Preprečitev pobeга	Poskus napada na delavca	Preprečitev samopoškodbe	Preprečitev konflikta med zaprtimi	Odklonitev ukaza
Dob	2	0	3	2	7	14
Slo. Vas	0	0	0	0	0	0
Ig	4	0	3	3	2	8
Celje	2	0	4	2	0	9
Koper	2	0	3	0	1	0
N. Gorica	1	0	3	0	0	2
Ljubljana	3	0	2	2	14	13
N. mesto	0	0	0	1	0	2
OO Ig	0	0	0	0	0	0
Maribor	2	0	2	1	6	11
M. Sobota	0	0	1	0	0	1
Rogoza	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	0	0	2	3
SKUPAJ	16	0	21	11	32	63

Tabela 64: Vrste uporabljenih prisilnih sredstev

Zavod	vklepanje	telesna sila	strokovni prijem	tele-sna sila udarec	telesna sila met	palica	plinski razpršilec
Dob	7	13	14	0	0	0	0
Sl. Vas	0	0	0	0	0	0	0
Ig	5	3	12	0	0	0	0
Celje	7	5	9	0	0	0	0
Koper	4	4	3	0	1	0	1
N. Gorica	0	2	2	0	0	0	1
Ljubljana	6	23	16	2	0	0	0
N. mesto	1	1	3	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	3	11	6	2	2	0	0
M. Sobota	0	1	1	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	5	1	0	0	0	0
SKUPAJ	33	68	67	4	3	0	2

Tudi v tem letu je prevladovala uporaba telesne sile, za preprečitev agresivnega vedenja so pravosodni policisti samo štirikrat uporabili strokovni udarec, trikrat met in dvakrat plinski razpršilec (sprej na bazi popra). V nobenem primeru niso bili uporabljeni: palica, službeni pes in strelno orožje.

Običajen in pogost način uporabe prisilnih sredstev je tudi preventivno vklepanje med spremstvom zunaj zavoda. Z imobilizacijo rok, izjemoma pa tudi nog, se vklenjenim osebam preprečuje pobeg. Na ta način se istočasno izognemo uporabi drugih prisilnih sredstev in tako preprečimo možnost poškodb. Pomembno je, da se ob nevarnosti pobeга pravosodni policisti o načinu vklepanja pravilno odločijo. Tudi pri preventivnem vklepanju se namreč spoštuje načelo individualnosti in postopnosti.

Podatki kažejo, da se je nov način vklepanja (vklepanje na pas) izkazal kot zelo dober in uporaben. Zagotavlja

primerno stopnjo varnosti, hkrati pa vključene osebe ne omejuje pretirano. Tega načina so se v posameznih zavodih posluževali različno. Pri obsojencih 33%, pri pripornikih povprečno 70,2% in pri mladoletnikih 5,8%. Veliko pa je odvisno od lokacije zavoda in lokacije spremljanja, pa tudi od kadrovskih razmer oziroma števila razpoložljivih pravosodni policistov. Zelo malo je bilo vklepanja za noge in sicer obsojencev le 3,3%, pripornikov pa v povprečju 9,7 %, mladoletnikom pa v tem letu nismo vklepali nog.

Tabela 65: Napadi na delavce po zavodih

Zavod	število napadov	število poskusov napada	število groženj	težje poškodbe	lažje poškodbe	psihične posledice	sledi poškodbe	brez poškodb
Dob	2	0	3	0	0	0	1	0
Sl. Vas	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	3	0	1	0	1	0	0	0
Celje	2	0	7	0	0	5	0	0
Koper	3	1	3	0	1	3	0	0
N. Gorica	2	1	0	0	0	0	1	0
Ljubljana	0	1	11	0	0	0	0	0
N. mesto	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	2	1	8	0	0	7	0	0
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	14	4	33	0	2	15	2	0

V tem letu se je število napadov in poskusov napadov na osebje zopet rahlo povečalo, vendar še ni zaskrbljujoče. Tudi zato, ker ni resnih posledic (dve lažji poškodbi in dve sledi poškodb), v glavnem pa strah in negotovost oziroma povečan stres na delovnem mestu.

Ocenjujemo, da je razlog temu predvsem večja previdnost osebja in doslednejše izvajanje preprečevalnih ukrepov. Žal pa vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.

Število napadov in groženj kaže na to, da bo potrebno tudi v prihodnje skrbeti za večjo varnostno kulturo, zavestno odgovornost za varnost in ustrezne odnose z zaprtimi osebami, predvsem pa izvajati sistematične preprečevalne ukrepe.

3. 12. 4. Sprememba zunaj zavoda

Skupno število spremstev zunaj zavoda se je glede na prejšnje leto rahlo povečalo. Čeprav se kažejo potrebe za še več spremstev, se vseh ne more realizirati oziroma vsaj ne v določenih časovnih okvirjih zaradi premajhnega števila pravosodnih policistov. Najprej se izvedejo nujna spremstva iz zdravstvenih razlogov in varovanja v bolnišnicah, nato spremstva na sodišča v pripornih zadevah in nato šele ostala.

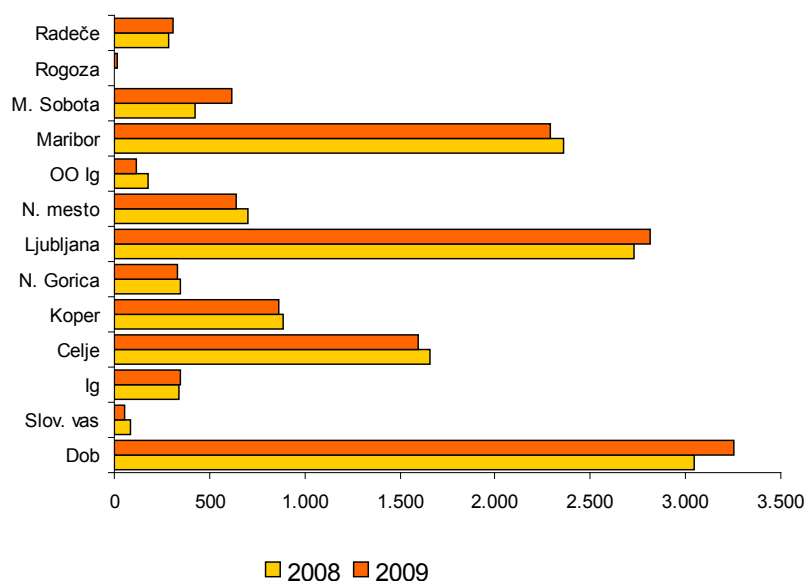
V tem letu so bili v nekaterih zavodih prisiljeni odpovedati nekaj spremstev na sodišča, saj ni bilo mogoče več zmanjševati nivoja varovanja v zavodu. Skupaj je bilo odpovedi 102, od tega največ v Mariboru (62) in na Dobu (25). Po usklajevalnem sestanku v Mariboru med zavodom in okrožnimi ter okrajnimi sodišči tega območja, se je število izvedenih odpovedi zmanjšalo.

Pravosodni policisti so večkrat spremljali skupine oseb, ki so zahtevale posebno varovanje. Taka spremstva so zahtevala posebno organizacijo in večje število pravosodnih policistov, zato jih je bilo v manjših zavodih oziroma oddelkih težje izpeljati. V takih primerih so priskočili na pomoč pravosodni policisti iz drugih zavodov. Pri spremljanju varnostno zelo problematičnih oseb je v okviru svojih pristojnosti in medsebojnega sodelovanja med državnimi organi sodelovala tudi policija.

Tabela 66: Število spremstev zaprtih oseb po zavodih

Zavod	na sodišča	v zdravstvene ustanove	ostalo	Skupaj	število paznikov	štev. spremstev na paznika
Dob	1043	2085	124	3252	119	27,3
Slo.vas	22	21	8	51	6	8,5
Ig	184	111	53	348	19	18,3
Celje	913	515	169	1597	52	30,7
Koper	547	234	81	862	53	16,3
N. Gorica	180	116	39	335	14	22,3
Ljubljana	2.103	431	278	2.812	118	23,8
N. mesto	333	225	83	641	19	33,7
OO Ig	6	1	111	118	5	23,4
Maribor	1.279	891	118	2288	81	28,2
M. Sobota	353	189	77	619	21	29,4
Rogoza	6	10	2	18	6	3,0
Radeče	81	181	43	305	16	19,0
Skupaj	7.050	5.010	1.186	13.246		

Grafikon 15: Primerjava števila spremstev v letih 2008 in 2009

Obremenjenost pravosodnih policistov nam prikazuje tudi podatek o številu ur varovanja v bolnišnicah. V tem letu jih je bilo 22.483, kar je za dobrih deset tisoč manj kot prejšnje leto in je na nivoju prejšnjih let. Vseeno pa prispeva k dodatni obremenjenosti in številu nadurnega dela pravosodnih policistov, saj gre v veliki večini za nenačrtovane aktivnosti in je potrebno delo opraviti poleg rednega dela v zavodih.

Največ varovanj so imeli v Mariboru (dobrih 14 tisoč oziroma kar 180 ur na pravosodnega policista). Ocenjujemo, da bi z ustanovitvijo psihiatričnega oddelka zaprtega tipa za potrebe psihiatrične hospitalizacije zaprtih oseb število ur varovanja pomembno zmanjšali, še vedno pa jih ne bi popolnoma odpravili.

3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami

Pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih je število konfliktov med zaprtimi osebami. Ti so posledica nerešenih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat pa tudi nastanitve

in prenaseljenosti v več posteljnih sobah. Najnevarnejši so konflikti, ki so posledica izsiljevanj in različnih pritiskov. Te je težko odkriti in pravočasno zaznati, največkrat se jih odkrije šele ob ugotavljanju posledic ob posameznih poškodbah, ko oškodovane osebe vztrajajo, da so se poškodovale »pri padcu s postelje«. Z usposabljanjem osebja dajemo temu področju večji poudarek v smislu odkrivanja nasilja, ki je očem osebja skrito.

V zavodih preprečujemo konflikte na različne načine, tudi s primerno nastanitvijo, ločevanjem sprtih oseb in omejitvijo gibanja določenim osebam. V odkritih in dokazljivih primerih so v zavodih izrekli tudi disciplinske ukrepe oziroma predlagali premestitve v drug zavod.

To leto se je število evidentiranih konfliktov povečalo, po naši oceni zaradi dejstva, da smo v tem letu prešli v elektronsko zbiranje podatkov in je bilo vnesenih več podatkov kot prejšnja leta, ko so se poročila pošiljala še pisno in z večjo časovno obremenitvijo. Od več kot 400 udeleženih oseb jih je bilo 93 lažje poškodovanih, dve osebi pa težje.

V vseh primerih, ko je bil podan sum storitve kaznivega dejanja, ali pa so to zahtevali tisti, ki so bili v konfliktih oškodovani, smo obvestili policijo. Takih primerov je bilo v tem letu 58. Ocenjujemo, da so konflikti posledica trenutne strukture in števila zaprtih oseb, kjer prenapolnjene celice vplivajo na slabo razpoloženje in hitreje pride do nesporazumov. Zabeležili pa smo tudi primere nasilja, ki je povezano z izsiljevanjem, največkrat zaradi trgovine z drogo ali dolžniško - upniških razmerij. Eden od najpomembnejših načinov reševanja konfliktov bi bila nastanitev v pretežno enoposteljnih celicah, kot je to pričakovan standard v državah EU.

Tabela 67: Število in posledice konfliktov

Zavod	Število konfliktov	Število udeleženih oseb	Število poškodovanih		obveščena policija
			lažje	težje	
Dob	55	114	21	2	6
Slov. vas	0	0	0	0	0
Ig	14	31	7	0	2
Celje	15	33	4	0	1
Koper	14	36	10	0	1
N. Gorica	0	0	0	0	0
Ljubljana	45	94	24	0	42
N. mesto	5	17	2	0	2
OO Ig	1	2	0	0	0
Maribor	31	63	18	0	4
M. Sobota	2	4	1	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0
Radeče	13	26	6	0	0
SKUPAJ	195	420	93	2	58

3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk

Število paketov, ki so jih prejele zaprte osebe, se je letos rahlo povečalo kljub temu, da je novi zakon omejil število paketov. Zaprte osebe so prejele 26.435 pošilk-paketov z različno vsebino (tu niso vštete pisemske pošiljke). Z varnostnega vidika je število prejetih paketov neugodno, saj vsak dodatni paket pomeni večjo verjetnost vnosa prepovedanih predmetov in hkrati tudi dodatno obremenitev za pravosodne policiste, ki morajo pakete pregledovati.

Paketi pomenijo enega od načinov vnašanja droge in drugih prepovedanih predmetov v zavode. Droga je bila v tem letu v paketih najdena v 10 primerih. Zaprte osebe so pri vnašanju prepovedanih predmetov vedno bolj iznajdljive. Tako so za vnos največkrat uporabile kar originalno zaprta živila, ne da bi bila embalaža vidno

poškodovana. Rentgenske naprave (žal jih nimamo v vseh zavodih) v precejšnji meri povečajo nivo varnosti, predvsem z vidika preprečevanja vnosa orožja in eksplozivnih naprav, manj pa za odkrivanje droge, ker za to področje rentgeni v uporabi še niso dovolj tehnično izpopolnjeni.

Eden od načinov preprečevanja vnosa prepovedanih snovi je tudi pregled pisemskih pošilk. V tem letu je bilo z odredbo odprtih 3349 pisem, droga pa ni bila odkrita v nobenem primeru.

3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori

Obiski zaprtih oseb v vseh zavodih potekajo v skladu s predpisi in z individualnimi varnostnimi zahtevami. Že nekaj let izvajamo tudi obiske za stekleno pregrado, kjer neposredni stik zaprte osebe z obiskovalcem ni mogoč. Tako najlažje preprečimo tudi vnos nedovoljenih predmetov in substanc med obiskom, vendar pa je do poskusov njihovega vnosa v zavodih vseeno prihajalo. Ker pregrada onemogoča pristen človeški stik med zaprto osebo in obiskovalcem, so se v zavodih za tovrstni način obiska odločali le v primeru, ko je bilo to potrebno iz varnostnih razlogov oziroma, ko tako zahteva predpis.

Tabela 68: Obiski obsojencev, mladoletnikov in uklonilno zaprtih po vrsti nadzora

Zavod	število obiskov za stekleno pregrado	število nadzorovanih obiskov	število prostih obiskov
Dob	7	9005	1281
Slov. vas	0	981	0
Ig	42	529	263
Celje	68	1092	0
Koper	468	1055	1266
N. Gorica	3	516	
Ljubljana	628	3104	
N. mesto	0	955	0
OO Ig	0	260	0
Maribor	239	2646	214
M. Sobota	0	497	22
Rogoza	0	1103	0
Radeče	0	615	12
SKUPAJ	1455	22358	3058

Tabela 69: Obiski pripornikov po vrsti nadzora

Zavod	število obiskov za stekleno pregrado	število nadzorovanih obiskov	število prostih obiskov
Ig	33	0	138
Celje	228	0	2738
Koper	204	381	1288
N. Gorica	384	62	229
Ljubljana	840	3711	0
N. mesto	110	0	572
Maribor	162	0	1366
M. Sobota	129	0	649
SKUPAJ	2090	4154	6980

Pomembna oblika komunikacije obsojencev s svojci so bili tudi telefonski pogovori. Zakon omogoča prosto telefoniranje ali telefoniranje z vizualnim nadzorom klicane številke. V nekaterih zavodih so dovoljevali telefoniranje le ob vizualnem nadzoru, drugje takih ukrepov niso izvajali. V zavodu Dob imamo že od leta 2002 sistem elektronskega nadzora, ki se je izkazal kot dober in uporaben in pravosodnih policistov dodatno ne obremenjuje, žal pa je v tem letu prišlo zaradi udara strele do težje okvare in so se večji del leta telefonski pogovori obsojencev izvajali brez kontrole številke.

V tem letu ne beležimo nobene prepovedi telefoniranja.

3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc

Vnos nedovoljenih drog v zavode že vse od leta 2001 konstantno narašča, le v letih 2006 in 2008 smo zabeležili rahel padec. V zadnjem letu smo drogo odkrili v 138 primerih, pri čemer je bilo vseh najdb (pribor za uživanje, tablete, alkohol) kar 262 dogodkov.

Zaprte osebe so drogo v zavod vnašale na različne načine in dobesečno vsak dan iskale nove možnosti skrivanja. Pogost način skrivanja je v telesu ali v oblačilih (všito v robove ipd...), metanje preko ograje in vnosa s paketi in predvsem v tovarniško pakiranih živilih. Letos nismo odkrili nobenega primera vnosa v pismih. Domnevamo, da drogo zaprte osebe največkrat skrivajo v telesu, kar povzroča dodatne težave pri odkrivanju, saj poseg v človeško telo ni dovoljen. Praktično gre pri vseh odkritih vnosih droge za manjše količine.

Največja količina je bila najdena na Dobu in sicer 90 g heroína ter enako na Dobu 100 g hašiša.

Temeljitejši nadzor ob vstopu v zavod, redni pregledi prostorov in oseb, sodelovanje s policijo pri zbiranju informacij in odkrivanje drog s šolanimi psi silijo zaprte osebe v vse večjo iznajdljivost pri iskanju načinov vnašanja droge v zavod. Zato smo pozorni tudi na to, da ne bi zaprte osebe poskušale zlorabiti osebje. V kolikor se pojavi indic oziroma sum tega, v preiskavi teh dogodkov sodelujemo s policijo.

Pomemben podatek o uspešnosti je tudi razmerje med odkritimi drogami pri vstopu v zavod in drogami, ki so bile odkrite kasneje. Žal je to razmerje še vedno neugodno, saj je več drog odkritih v zavodu. Ocenjujemo pa, da se večina droge v zavode pretihotapi v telesu.

Poleg drog v ožjem pomenu so pravosodni policisti odkrili še več tablet, pribor za uživanje droge in tudi alkohol, pri čemer gre največkrat za pridelavo alkohola v zavodu s fermentacijo sadja in sladkorja ter kvasa (namesto kvasa je dovolj skorja svežega kruha).

Že pred leti smo sprejeli odločitev, da preiskave s psom za odkrivanje droge pričnemo izvajati popolnoma samostojno. V ta namen smo usposobili dodatnega psa in vodnika, žal pa zaradi kadrovske obremenitve nista izkoriščena v polni meri. Opazili pa smo tudi, da so se zaprte osebe že prilagodile rednim pregledom s psom in predpostavljamo, da drogo skrivajo na način, ki ga pes težje zazna. Zaradi tega se bo uporaba psov za odkrivanje droge usmerila v drugačne, bolj učinkovite operativne načine.

Tabela 70: Število najdb drog in opojnih substanc po vrstah²

Zavod	število najdb heroina	število najdb kanabisa	število najdb kokaina	število najdb hašiša	število najdb alkohola	število najdb metadona	število najdb tablet	število najdb pribora	število vseh najdb	število vseh najdb droge
Dob	28	2	1	1	2	0	9	0	43	32
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	4	2	1	1	5	1	16	12	42	9
Celje	9	13	1	0	1	1	10	3	38	24
Koper	8	2	3	3	1	0	19	6	42	16
N. Gorica	0	2	0	0	0	0	2	0	4	2
Ljubljana	12	17	2	1	1	2	13	0	48	34
N. mesto	2	0	1	0	0	0	1	0	4	3
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	3	7	1	0	1	0	17	2	31	11
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	2	0	0	0	0	0	1	3	2
Radeče	0	5	0	0	0	0	1	1	7	5
SKUPAJ	66	52	10	6	11	4	88	25	262	138

Tabela 70 a: Količina najdenih drog in opojnih substanc po vrstah³

Zavod	skupna količina heroina/g	skupna količina kanabis/g	skupna količina kokaina/g	skupna količina hašiša/g	količina alkohola /l	skupna količina metadona/ml	skupna količina tablet /kos
Dob	225,33	1,59	5,21	100	12	0	386
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0
Ig	11,2	3	1	5	13,17	1	113,5
Celje	42,6	46,4	1,6	0	0,05	39,5	66
Koper	107,4	10,2	2,9	3,7	1	0	362,7
N. Gorica	0	7,5	0	0	0	0	44
Ljubljana	19,5	132,2	8,5	31,8	1	51	236
N. mesto	4,05	0	0,04	0	0	0	21
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	12,3	5,8	5,2	0	1	0	193
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	10,5	0	0	0	0	0
Radeče	0	8,7	0	0	0	0	22
SKUPAJ	422,38	225,89	24,45	140,5	28,22	91,5	1444,2

Opomba 2 in 3: Najdena droga se tehta v bruto količini, kar pomeni skupaj z zavitkom, ki se v celoti izroči policiji.

Tabela 71: Število najdb drog in opojnih substanc po kraju najdbe

Zavod	Pri vnašanju v zavod						V zavodu
	v paketu	v pismu	pri osebni pregledu	na dvorišču	drugje	skupaj	
Dob	0	0	2	0	0	2	42
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	1	1	2	4	28
Celje	3	0	1	1	3	8	28
Koper	3	0	0	0	1	4	31
N. Gorica	1	0	0	1	0	2	2
Ljubljana	2	0	4	2	3	11	30
N. mesto	0	0	0	0	2	2	2
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	1	0	0	0	2	3	27
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	3
Radeče	0	0	1	0	2	3	4
SKUPAJ	10	0	9	5	15	39	197

3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov

Med rednim nadziranjem bivalnih prostorov pravosodni policisti izvajajo obhode, varnostne in osebne preglede, pa tudi preiskave prostorov. Namen preiskav je odkriti in odvzeti prepovedane predmete in snovi, ki so jih zaprte osebe pretihotapile v zavod ali jih v zavodu izdelale. Skupaj je bilo v tem letu najdenih 72 mobilnih telefonov in 38 kosov pribora za telefoniranje. Odkrili so tudi večje število predmetov, ki so jih zaprte osebe odtujile zavodu ali drugim osebam. V enem primeru smo ob sprejemu osebe odkrili prazen naboj za strelno orožje, v 13 primerih pa kupljeno, prirejeno ali v zavodu izdelano hladno orožje.

Tabela 72: Opravljene preiskave bivalnih prostorov in najdbe prepovedanih predmetov

Zavod	kraj najdbe				vrsta najdbe				
	število preiskav	število vseh najdb	v zavodu	na vhodu ali v pošti	telefoni	pribor za telefone	nož, bodalo	orožje, strelivo	drugo
Dob	169	22	22	0	12	6	2	0	7
Slov. vas	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	13	1	1	0	0	0	0	0	1
Celje	87	11	9	2	3	3	2	0	6
Koper	104	26	24	2	16	11	3	0	8
N. Gorica	9	2	1	1	2	1	0	0	0
Ljubljana	114	33	20	12	25	12	0	0	0
N. mesto	19	2	1	1	0	1	0	0	1
OO Ig	0	3	3	0	3	0	0	0	0
Maribor	45	9	8	1	2	1	5	1	2
M. Sobota	26	0	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	12	19	19	0	8	2	0	0	12
Radeče	14	4	3	1	1	1	1	0	2
SKUPAJ	615	132	111	20	72	38	13	1	39

3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti

Preizkus alkoholiziranosti je klasična oblika nadzora, ki jo izvajamo na podlagi zakona. V tem letu je bilo

opravljenih 1217 preizkusov, med njimi je bilo 71 pozitivnih. Majhno število pozitivnih preizkusov je posledica dejstva, da so v skupnem številu preizkusov upoštevani tudi preizkusi obsojencev na podlagi terapevtskega dogovora.

3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona

Odstranitve v posebni prostor so namenjene izločitvi osebe iz bivalnega prostora za krajši čas, kadar je potrebno zagotoviti red in mir, preprečiti pobeg ali pa ustaviti oziroma vsaj omiliti destruktivno ali celo avto agresivno vedenje osebe. Bivanje v posebnem prostoru je omejeno na največ dvanajst ur.

V tem letu je bil ukrep odstranitve v posebni prostor uporabljen v 98 primerih (manj kot prejšnje leto). Največkrat je šlo za odstranitev v posebni prostor za krajši čas. Povprečen čas izločitve je bil 3 ure in 20 minut. V večini primerov je bil razlog odstranitve, da je oseba ogrožala sebe ali druge, čemur sledi oviranje drugih oseb pri počitku ali delu. Velikokrat se je zgodilo, da je bilo za odstranitev hkrati podanih več razlogov hkrati, saj je na primer oseba, ki je bila destruktivna v vedenju hkrati motila ostale osebe pri počitku.

Med bivanjem v posebnem prostoru so bile vse osebe nadzorovane z video napravami, kar omogoča hiter odziv in zagotovitev varnosti izločeni osebe.

3. 12. 12. Nudjenje prve pomoči s strani paznikov

Ena od nalog pravosodnih policistov je tudi nudenje zdravstvene prve pomoči v primeru poškodb ali bolezni zaprtih oseb, za kar se tudi posebej usposobijo v začetnem in obnavljajo znanja v nadaljevalnem usposabljanju. Posebnost dajanja prve pomoči pravosodnih policistov je, da morajo poleg zdravstvenih aspektov upoštevati tudi varnostne, ki včasih tudi omejijo ali otežijo možnosti dajanja prve pomoči. To je predvsem v primerih agresivnega in nasilnega vedenja, ko morajo zaradi izogibanja nevarnosti okužbe z nalezljivimi boleznimi ravnati še posebej previdno.

V tem letu so pravosodni policisti nudili prvo pomoč v 109 primerih, od tega 30 krat pri sanaciji samopoškodb in 6 krat pri poskusih samomorov. Pri poškodbah in samopoškodbah gre predvsem za nudenje prve pomoči v smislu zaustavitve krvavitve in obkladkov.

3. 12. 13. Usposabljanje paznikov in drugih delavcev

V tem letu smo nadaljevali intenzivnost usposabljanja, ki smo ga začeli izvajati leta 2004.

Izvedli smo osnovno usposabljanje dveh skupin na novo sprejetih pravosodnih policistov (skupaj 29). Poleg tega smo izvedli še vrsto seminarjev in specialističnih usposabljanj: ukrepanje ob izrednih dogodkih, komunikacija - kako drugače obvladati zaprte osebe, vodenje podrejenih delavcev, uporaba tonfe in plinskega razpršilca, novačenje za terorizem, delo z rentgensko napravo, preprečevanje samomora in ugotavljanje samomorilne ogroženosti. Organizirali smo tudi posvet na temo "Kakšne zapore potrebujemo" .

Skupaj se je zgoraj omenjenih usposabljanj udeležilo 254 pravosodnih policistov, 128 strokovnih delavcev in 16 inštruktorjev, posveta pa več kot 110 uslužbencev iz vseh zavodov ter generalnega urada.

V usposabljanje v širšem smislu sodi tudi petletno preverjanje usposobljenosti pravosodnih policistov, ki smo ga po sprejemu novega zakona prvič pričeli izvajati v letu 2005. Preverjanje smo v tem letu opravili za 3 pravosodne policiste.

3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja

Pomemben vidik varovanja predstavljajo arhitekturne in tehnične omejitve zavodov. Zavodi se večinoma nahajajo v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Te so bile prvotno zgrajene za druge namene, zato sodobnih zahtev varovanja ne izpolnjujejo. V zavodih se morajo zato posluževati dodatnih varovalnih ukrepov, ki za pravosodne policiste predstavljajo dodatno obremenitev.

Pomanjkljivost starih zgradb je predvsem v tem, da ne omogočajo nastanitev v manjših in enoposteljnih sobah, zato tudi ni možen nadzor z manjšim številom pravosodnih policistov. Dodatna slabost so zidovi, ponekod pa tudi slabe rešetke. Ker so zidovi iz materialov slabše kakovosti, omogočajo kopanje lukenj. Poseben problem so nizke varovalne ograje, katerih višina močno odstopa od evropske prakse in standardov (6 do 7 m visoka betonska ograja z dodano 5 do 6 m visoko notranjo žično ograjo).

V letu 2009 je bilo v zavodih na področju tehničnega varovanja izvedenih več izboljšav. Najpomembnejši je nakup sodobnejših snemalnih naprav za video sisteme, ki poleg višje stopnje detekcije gibanja zagotavljajo tudi ustrezno varovanje posnetkov skladno z zahtevami zakona o varstvu osebnih podatkov. Kupili smo tudi dva detektorja kovine, manjšo količino pištol ter dopolnili komunikacijski sistem tetra v Zavodu Maribor s pozivanjem iz celic. Za pravosodne policiste smo kupili večjo količino protistrelnih jopičev ter posebne rokavice, ki so odporne na rezanje.

3. 12. 15. Oprema in uniforme delavcev

V tem letu smo opremili pravosodne policiste v skladu s pravilnikom od tega 29 novo sprejetih. Sprotno smo zamenjali izrabljene in poškodovane dele uniform za vse pravosodne policiste ter izplačevali denarno nadomestilo za nakup ženske obutve in ženskih nogavic.

Sprejeti proračun za PP 6680 za leto 2009 je znašal 125.188,00 EUR, porabili smo 171.101,12 EUR (dodatna sredstva v višini 46.000,00 EUR smo zagotovili s prerazporeditvijo v okviru podprograma).

V tem letu smo zaključili obsežen projekt prenove uniforme pravosodnih policistov, kar se je potrdilo s sprejetjem novega pravilnika o uniformah. Prenovljene uniforme sledijo zahtevam izvajalcev oziroma uporabnikov uniform in bodo še v naprej zagotavljale urejen videz pravosodnih policistov, hkrati pa omogočale izvajanje varnostnih postopkov tudi v težjih okoliščinah.

3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB

3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo

V letu 2009 so zavodi zaprtim osebam zagotavljali pravico do dela predvsem v javnih gospodarskih zavodih (JGZ), pri hišnih delih, nekaterim pa tudi zunaj zavoda. Zaprte osebe so bile razporejene na delo v skladu s sistemizacijo delovnih mest. Vsem obsojencem, ki so želeli delati, dela ni bilo mogoče zagotoviti.

Tabela 73: Razporeditev zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu na dan 1. 1. 2009

Razporeditev na delo	obsojenci	obsojenke	P	UZ	ML	SKUPAJ
JGZ	301	5	4	0	11	321
hišna dela	144	6	8	0	5	163
zunaj zavoda	32	1	0	0	0	33
12. člen	1	0	0	0	0	1
terapevtsko delo	50	0	0	0	0	50
redno izobraževanje	0	0	0	0	9	9
SKUPAJ	528	12	12	0	25	577
dela ni bilo moč zagotoviti	313	23	302	5	0	643
odklonili	42	4	0	1	1	48
za delo nezmožni	78	8	16	2	0	104
Skupaj brez dela	433	35	318	8	1	795
Vsega skupaj	961	47	330	8	26	1372
Vsega skupaj	961	47	330	8	26	1372

Tabela 74: Razporeditev na novo sprejetih zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu v letu 2009

Razporeditev na delo	obsojenci	obsojenke	P	UZ	ML	SKUPAJ
JGZ	368	6	25	4	13	416
hišna dela	203	16	22	1	4	246
zunaj zavoda	34	0	0	0	0	34
12. člen	16	0	0	0	0	16
terapevtske del.	6	0	0	0	0	6
redno izobraževanje	0	0	0	0	5	5
SKUPAJ	627	22	47	5	22	723
dela ni bilo moč zagotoviti	276	11	940	965	0	2192
delo odklonili	31	4	12	16	0	63
za delo nezmožni	89	10	69	47	0	215
Skupaj brez dela	396	25	1021	1028	0	2470
Vsega skupaj	1023	47	1068	1033	22	3193

* Se ne ujema s tabelo 2. UZ - Zaradi takojšnjega plačila denarne kazni se niso obravnavali! Priporniki in obsojenci, ki so bili premeščeni so se obravnavali dva ali večkrat.

V letu 2009 je delalo ali se redno izobraževalo 727 zaprtih oseb, kar pomeni, da je bilo delo zagotovljeno za 23 % vseh zaprtih oseb (brez pridržanih). Delo je imelo 653 ali 60 % obsojencev, 4,3 % pripornikov, 0,5 % oseb, za katere je sodišče odredilo uklonilni zapor in vsi mladoletniki . Med zaposlenimi jih je kar 60 % delalo v JGZ.

Med zaprtimi osebami, ki v letu 2009 niso delale, je bilo največ pripornikov in pretežna večina oseb v uklonilnem zaporu.

3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu

V letu 2009 je bilo na delo razporejenih 15 mladoletnikov, ki je pridobivalo delovne navade in sicer 11 v JGZ, 4 mladoletniki pa na hišnih delih. 15 mladoletnikov je bilo večinsko razporejenih na delovno usposabljanje, 5 mladoletnikov pa je bilo redno vključenih v poklicno in strokovno izobraževanje .

Mladoletniki so pod vodstvom in nadzorom inženirjev inštruktorjev ter delovnih inštruktorjev izvajali vzdrževalna in obnovitvena dela v učnih delavnicah in v bivalnih prostorih, sodelovali pri urejanju okolice zavoda ter pri vzdrževalnih in servisnih delih na strojih in napravah.

V leto 2009 je bilo v učnih delavnicah za potrebe delovnega usposabljanja in praktičnega pouka zagotovljeno dovolj primerne dela .

Mladoletniki, ki so se poklicno izobraževali, so prejeli nagrado. Ta se je v prvem letniku gibala od 77,57 do 113,90 EUR na mesec, v drugem letniku od 108,86 do 158,67, v tretjem letniku pa od 162,28 do 211,55 EUR mesečno. Najnižje plačilo mladoletnikov, razporejenih na delo, je znašalo v JGZ 50,60, najvišje pa 67,33 EUR, medtem ko je najnižje plačilo za delo mladoletnikov pri hišnih delih znašalo 50,60, najvišje pa 63,08 EUR.

V letu 2009 so se pri delu lažje poškodovali 4 mladoletniki. Iz analize nesreč je bilo ugotovljeno, da so delovna mesta ustrezala predpisom iz varstva pri delu in da so nesreče nastale, kot posledica nepazljivosti mladoletnikov in neupoštevanja navodil in nezbranosti pri delu.

3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb

Tabela 75: Mesečno plačilo obsojencev za delo v rednem delovnem času po zavodih v letu 2009

Zavod	JGZ		hišna dela		delo zunaj zavoda	
	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje
Dob	41,35	238,7	72,04	124,24	214,02	228,29
Maribor	83,94	185,2	74,88	145,7	108,16	145,91
Ljubljana	62,64	95,7	67,86	95,7	80,04	90,48
Celje	82,42	105,98	78,15	101,44	75,39	176,07
Koper	64	90,16	65,6	106,72	73,6	108,56
Ig	27	123	95	123	73	102
N. Gorica	64,38	81,78	78,3	81,78	0	0
N. mesto	62,64	62,64	62,64	85,26	80,04	80,04
M. Sobota	0	0	75,6	145,07	87,36	117,12
Rogoza	71,76	134,99	81,12	143,26	108,16	140,43

Višina plačila za delo zaprtih oseb je bila določena po Pravilniku o količnikih za določitev osnovnih plačil, o kriterijih in merilih za ocenjevanje uspešnosti in rezultatov dela obsojencev ter o nagradah mladoletnikov. Plačilo za delo zaprtih oseb je sestavljeno iz osnove, to je ocene delovne uspešnosti in dodatkov ter je v veliki meri odvisno tudi od rezultatov dela. To potrjujejo podatki o najnižjem in na najvišjem plačilu v letu 2009 v JGZ.

Najvišje plačilo je v JGZ znašalo 238,7 EUR, za hišna dela 145,07 in za delo zunaj zavoda 214,02 EUR na mesec. Najnižje mesečno plačilo pa je znašalo v JGZ 27, za hišna dela 62,64 in 73 EUR za delo zunaj zavoda.

Tabela 76: Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času v letu 2009

Zavod	število obsojencev	število nadur
Dob	238	20.134,0
Ig	64	448,0
Celje	18	457,0
Koper	21	1.071,0
N. Gorica	17	492,0
Ljubljana	27	584,0
N. mesto	0	0,0
Maribor	89	2.246,0
M. Sobota	12	832,0
OO Ig	3	33,0
Rogoza	35	1.060,0
SKUPAJ	524	27.357,0

3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi

Ministrstvu za finance smo v mnenje in soglasje posredovali letne programe dela in finančne načrte JGZ za leto 2009. Ministrstvu za finance smo v pregled in soglasje posredovali tudi letna poročila JGZ za leto 2008 s predlogi razporeditve in delitve presežka prihodkov nad odhodki (JGZ Golovec, JGZ Rinka, JGZ Emboplast) oziroma s predlogom pokrivanja primanjkljaja (JGZ Kozjak). V pregled in mnenje sta bili posredovani tudi letno poročilo in letno poročilo 2008 JGZ Pohorje. Sklep upravnega odbora, da se izguba iz let 2007 in 2008 krije z nakazilom denarnih sredstev z računa ustanovitelja ni vseboval predloga za kritje z navedbo proračunske postavke (vira financiranja), kar je pogoj za pridobitev soglasja, zato je po usklajevanju bil sprejet predlog, da izguba ostane nepokrita. Na vsa gradiva je soglasje podal tudi ustanovitelj.

Generalni urad uprave je pripravil pogodbe o koriščenju sredstev med JGZ in upravo. Sredstva smo namenili kritju stroškov za plače direktorjev JGZ, dodatno razporejena sredstva v finančnem načrtu namenjena financiranju javnih gospodarskih zavodov pa smo namenili reševanju likvidnostne situacije v JGZ Pohorje Mirna.

3. 13. 5. Hišna dela

Več kot 33% ali 227 na delo razporejenih zaprtih oseb, je bilo v letu 2009 razporejenih na hišna dela. Sem so zavodi razporejali na delo večinoma obsojence, v zanemarljivem številu pa tudi pripornike in mladoletnike. Med hišna dela, ki so določena v sistemizaciji delovnih mest obsojencev, sodijo dela v kuhinji, pekarni, razdeljevalnici hrane, pomivalnici, zavodski pralnici in likalnici. Nekateri zavodi so v okviru hišnih del zaprte osebe razporejali tudi na delo hišnika, na čiščenje upravnih in ambulantnih prostorov, na vzdrževalna dela v zavodu, na čiščenje okolice zavoda, na vrtna in druga podobna dela. Ugotoviti je, da se je v primerjavi z letom 2007 število razporeditev zaprtih na hišna dela zmanjšalo za 6%.

Tudi v letu 2009 so se zavodi srečevali s problemom strokovne usposobljenosti zaprtih oseb za hišna dela. To še zlasti velja za dela, povezana s pripravo hrane, za katera je potrebna ustrezna strokovna izobrazba in sanitarno-higienska ustreznost. Po drugi strani so hišna dela povezana tudi z redom in disciplino ter varnostjo v zavodu. Velik problem predstavlja tudi to, da je zelo malo obsojencev, ki ustrezajo zdravstvenim in sanitarno higienskimi pogojem za opravljanje navedenih del.

3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost

Ustrezno varstvo in zdravje pri delu so zavodi v letu 2009 zagotavljali s spremljanjem in nadzorom izvajanja predpisov, ki pogojujejo varno delo, z uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost ter z usposabljanjem zaprtih oseb in delavcev zavoda za varno in zdravo delo. Pred razporeditvijo na delo so zaprte osebe opravile zdravniški pregled in preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Posebno pozornost so zavodi namenjali tudi tehničnemu varstvu pri delu, varnemu delovnemu okolju in sredstvom za delo. Tehnično varstvo so izvajali z vizualnimi pregledi in preizkusi delovne opreme, odpravljali pomanjkljivosti, izločali iz uporabe dotrajano opremo ter redno nadzirali uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost. Ocenjujemo, da je bilo v letu 2009 izvajanje varstva in zdravja pri delu na ustreznih ravni, kljub temu, da nekateri inštruktorji še vedno posvečajo premalo pozornosti doslednemu izvajanju predpisov o uporabi zaščitnih sredstev.

Požarna varnost je v zavodih dobra. V letu 2009 sta zabeležena samo dva manjša požara in sicer eden pri izvajanju prostočasnih dejavnosti, eden požar pa v pisarni strokovne delavke.

3. 13. 7. Nesreče pri delu

V letu 2009 smo evidentirali manj nesreč pri delu zaprtih oseb, kot leto poprej. Vse nesreče pri delu so imele za posledico lažje poškodbe razen v enem primeru, ko je šlo za težjo poškodbo. Glede na velikost zavoda, pa tudi števila zaposlenih obsojencev je največje število nesreč pri delu v ZPKZ Dob (79), sledi ZPKZ Maribor (9), ZPKZ Ljubljana (6), ostali zavodi pa beležijo od 1 do 6 nesreč pri delu. Tudi v tem letu smo preverjali obravnavo nesreč pri delu in opozarjali na ugotovljene pomanjkljivosti. Med poškodbami so bile najpogostejše mehanske poškodbe okončin, nekaj poškodb pa je bilo posledica opeklin, vreznin, zdrsov, udarnin in padcev ter kemikalij oziroma delcev, ki so odleteli v oči in obraz.

Najpogostejši vzrok nezgod pri delu je nespoštovanje splošnega režima dela, prenizka zbranost pri delu in splet različnih nevarnih tveganj. Dobršen del poškodb pri delu gre pripisati kršitvam predpisov o varstvu pri delu glede uporabe osebnih varovalnih sredstev. Do nesreč pri delu prihaja tudi zaradi neurejenega delovnega okolja (mokra tla, stopnice, založenost prehodov, nered in nesnaga).

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU

4. 1. DELOVANJE NA NACIONALNEM PODROČJU

4. 1. 1. *Odnosi z javnostmi*

O izvrševanju kazni odvzema prostosti, o posameznih odmevnih primerih in o različnih dogodkih, ki so bili za medije zanimivi, je poročalo več medijskih hiš: TV Slovenija, POP TV, Vaš kanal, Svet-A, Info TV in TV Koper. Poročanje o dogajanjih v zavodih je včasih tudi senzacionalistično, kar v življenje v zavodih posledično prinaša nezadovoljstvo. Poročamo pa lahko tudi o zanimivih pobudah. Tako je Vaš kanal v zavodu Dob snemal predstavitev prostočasnih dejavnosti, delovne terapije in izobraževanja obsojencev. V oddaji Polnočni kljub (RTV Slovenija) je sodelovala obsojenka in odkrito spregovorila o svojem življenju. Režiser Dušan Jovanovič je v zavodu Ig posnel film s temo Izpovedi. V prispevku z naslovom Strah pred svobodo, ki ga je predvajala RTV, je sodelovala obsojenka. Reportaže in predstavitve življenja in dela v zavodih so pozitivni prikaz dogajanja v zaporih.

Tudi radijske hiše je zanimal zaporski sistem. Časopisi so poročali o posameznih primerih in tudi dogajanjih v zavodih.

Zavod Ig je z odgovori na vprašanja sodeloval na spletnem portalu Bibaleze, kjer je bil objavljen prispevek o materah, ki prestajajo kazen zapora.

Da bi medije pravočasno obvestili o vseh pomembnih dogodkih in vsebinah smo pošiljali tudi sporočila za javnost oz. organizirali novinarske konference. Pomembne dogodke smo v obliki napovedi ali novice objavljali tudi na spletni strani ministrstva za pravosodje.

4. 1. 2. *Obiski in dogodki v zavodih*

Zavodi za prestajanje kazni in Prezgojni dom so intenzivno povezani z različnimi strukturami v lokalni skupnosti, kjer je njihov sedež. Beležimo dobro sodelovanje z državnimi in občinskimi institucijami (policija, izobraževalne institucije, centri za socialno delo, občinski organi, nevladne organizacije). Tudi posamezna veleposlaništva so obiskovala zaprte osebe, državljane držav, ki jih zastopajo. Varuhinja človekovih pravic je obiskovala posamezne lokacije.

Zavode so v okviru študijskih ekskurzij obiskali študentje Univerze v Ljubljani in v Mariboru (FDV, Medicinska fakulteta, Pravna fakulteta, Teološka fakulteta, Fakulteta za varstvene vede, Filozofska fakulteta, Fakulteta za socialno delo, Pedagoška fakulteta in Visoka policijska šola, Fakulteta za upravo). Študentje so v zavodih opravljali tudi obvezno prakso in pripravljali seminarske in diplomske naloge na tematiko izvrševanja kazenskih sankcij. Pri zbiranju podatkov in intervjujih so sodelovali delavci zavodov.

Zavod Koper so obiskali strokovni delavci Doma Malči Belič, delavci Medicinske fakultete, psihiatri in predstavniki Okrožnega tožilstva Koper. Zavod Celje so obiskali tožilci iz Okrožnega tožilstva Krško.

Zavod Dob je sodeloval s Policijsko akademijo, oddelkom za šolanje službenih psov. Strokovnjaki oddelka so nudili strokovno pomoč pri šolanju vodnikov in službenih psov. Policijsko veteransko združenje Sever je v sodelovanju z zavodom na upravni zgradbi odkrilo spominsko obeležje v spomin medsebojnega sodelovanja med osamosvojitveno vojno v letu 1991. Skupno sodelovanje zavoda Dob in lokalne knjižnice Pavla Golie je obrodilo projekt Naš kljub domišljije namenjen spodbujanju branja v zaporih. Zavod je sodeloval tudi s

Knjižnico Janez Trdina iz Novega mesta. Na strokovnem srečanju z naslovom "Knjižnica igrišče znanja in zabave" je zavod predstavil obsojeniško populacijo kot ranljivo skupino, ki potrebuje posebno skrb. Zavod sodeluje z Izobraževalnim središčem Cene Štupar.

Tudi na kulturnem področju so se zavodi povezovali z zunanji izvjalci. Zavod Celje je organiziral potopisno predavanje, izvedli so tudi koncert glasbene skupine. Tudi zavod Koper je obiskala glasbena skupina. Zavodi so se povezovali tudi na športnem področju in se srečevali ob športnih dejavnostih (nogomet, košarka, šah, namizni tenis) vseh zaprtih oseb, ki so jih organizirali posamezni zavodi. V zavodu Celje so organizirali tretji šahovski turnir med izbranimi obsojenci vseh kazenskih zavodov.

Zavod Maribor oddelek Rogoza je v sodelovanju s Svetom za preventivo organiziral enodnevno izobraževanje na temo spremenjene zakonodaje s področja varnosti cestnega prometa.

Posebej moramo izpostaviti Prevezgojni dom Radeče, ki že tradicionalno sodeluje z lokalno skupnostjo pri vseh aktivnostih, ki povezujejo, osveščajo in izobražujejo (ekošola, novoletni sejem, dnevi splavarjenja, akcije urejanje okolja, sodelovanje z lokalnimi društvi). Prevezgojni dom se glede na posebnost vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom aktivno strokovno povezuje z drugimi vzgojnimi zavodi in dejavnostmi, ki jih pokriva Ministrstvo za šolstvo in šport (aktivni ravnateljevi vzgojnih zavodov in prevzgojnega doma, študijske skupine..). Prevezgojni dom vsako leto organizira dan odprtih vrat.

4. 1. 3. Sodelovanje z nevladnimi organizacijami

Nevladne organizacije, ki izvajajo programe za tiste, ki imajo težave z drogo, svoje storitve ponujajo tudi zaprtim osebam, kar je zelo vzpodbudno. Zavod Koper je sodeloval z društvi Projekt Človek, SVIT Koper, društvom Pelikan in društvom Križišče. Zavod Ljubljana je sodeloval s društvi Stigma, Projekt Človek, Up in Altra. Zavod Ig je sodeloval z društvom Stigma. Prostovoljka je izvajala individualno svetovanje in spremljala obsojenke v zunanje institucije. Z zavodom je v začetku leta sodeloval tudi predstavnik Društva Srečanje. Sodelovali so tudi z društvom Altra in Mule. Sodelavci društva Projekt Človek so bili aktivni tudi v zavodu Maribor. Zavod VIR Celje je v zavodu Celje izvajal obravnavo odvisnih od drog. Prostovoljci društva Samaritan so prostovoljni svetovalci obsojencem. Občasno so zanje v zavodu pripravili tudi različne ustvarjalne delavnice.

Beležimo pa željo zavoda Maribor, oddelek Murska Sobota, da si želijo sodelovanja z nevladnimi organizacijami. Prav tako z zavodom Koper, oddelek Nova Gorica nevladne organizacije še ne sodelujejo. Zavod Ljubljana oddelek Novo mesto ima prav tako pozitivne izkušnje z njimi. Gotovo je še veliko priložnosti za medsebojno sodelovanje.

Zavodi sodelujejo tudi z Rdečim križem in Karitas.

4. 2. DELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU

V letu 2009 je uprava aktivno sodelovala z upravami za izvrševanje kazenskih sankcij drugih držav, z mednarodnimi raziskovalnimi inštituti in z mednarodnimi organizacijami s področja izvrševanja kazenskih sankcij.

S poročili, informacijami in statističnimi podatki smo se vključevali v raziskovalne mreže in projekte mednarodnih organizacij. Izdelali smo letno zaporsko - SPACE statistiko (Svet Evrope) in druge primerjalne podatke za potrebe Generalnega urada, ministrstva, statističnega urada in drugih mednarodnih statistik. Izdelali smo več primerjalnih analiz in povzetkov iz mednarodnih študij, ki nam služijo za razvoj posameznih področij dela. V lanskem letu smo sodelovali pri ustanovitvi asociacije generalnih direktorjev zaporskih uprav srednje Evrope. Vključene so Švica, Avstrija, Slovenija, Italija, Hrvaška, Češka, Slovaška, Madžarska, Poljska in

Litva. Sodeluje tudi predsednik Mednarodne organizacije za zapore – International Corrections and Prisons Association – ICPA. Sodelovanje med vključenimi upravami se je razen rednih sestankov vodstev poglobilo tudi na drugih področjih. Pripravljajo se mednarodne primerjave urejenosti posameznih področjih znotraj sistemov.

Mednarodno sodelovanje nam je tudi v letu 2009 omogočalo izmenjavo izkušenj in dobrih praks ter razvoj strokovnega dela na različnih področjih izvrševanja kazenskih sankcij.

4. 2. 1. Obiski tujih delegacij v Sloveniji

Zavode Koper, Dob, Ljubljana, Radeče in Ig so v okviru programa "Central Asia Regional HIV/AIDS Programme" v organizaciji Centra za zdravljenje odvisnosti obiskali zdravniki za odvisnosti iz Kyrgyzstana in Tajikistana.

V sodelovanju z avstrijskim ministrstvom za pravosodje smo organizirali študijski obisk zaporskih oblasti Jordanije (EU Twinning Project with Jordan – EU Neighbourhood Policy Programme – Improving the Penitentiary System in Jordan). Enajstčlanska delegacija je obiskala zavode Dob s oddelkoma Slovenska vas, Ljubljano, Ig, Maribor, Rogozo in Koper.

Delegacija strokovnjakov iz Makedonije je obiskala zavod Celje.

V sodelovanju s Centrom za zdravljenje odvisnosti je skupina strokovnjakov iz Kosova obiskala zavoda Ig in Koper. Posebej jih je zanimala obravnava zasvojenih z drogo.

Zavod Ig je obiskala skupina mednarodnih strokovnjakov, ki je sodelovala na kriminološkem kongresu Evropskega združenja za kriminologijo. Kongres je bil organiziran v Ljubljani. Udeležili smo se ga tudi mi, predstavnica iz Prevezgojnega doma je vodila tudi eno od delavnic.

Zavod Ljubljana je ob priložnosti obiska v Sloveniji obiskal tudi ruski minister za pravosodje. Spremljal ga je naš minister za pravosodje g. Aleš Zalar.

4. 2. 2. Obiski predstavnikov uprave v tujini

V okviru projekta EU "European best practices of restorative justice in the criminal procedure" je predstavnik generalnega urada aktivno z vodenjem delavnice sodeloval na mednarodni konferenci, ki je potekala v Budimpešti. Konferenca se je udeležila tudi predstavnica PD Radeče.

V lanskem letu se je na pobudo Mednarodne organizacije za zapore – International Corrections and Prison Association - ICPA ustanovila asociacija generalnih direktorjev zaporskih uprav srednje Evrope (Middle Europe Corrections Roundtable – MECR). V asociacijo so vključene Avstrija, Švica, Slovenija, Italija, Hrvaška, Češka, Slovaška, Madžarska, Litva in Poljska. Generalni direktor je sodeloval na ustanovnem sestanku na Dunaju in na dveh rednih letnih sestankih, ki so potekali na Češkem in Slovaškem.

Predstavnica generalnega urada se je udeležila mednarodne konference v organizaciji Mednarodne organizacije za probacijo – The European Organisation for Probation - CEP. Tema je bila – Inovacije v financiranju in sodelovanju na področju alternativnih sankcij. Konferenca je potekala v Cambridgu.

Dva pravosodna policista sta se v Pragi udeležila sejma in konference na temo varnostne tehnike.

Predstavnik zavoda Ig se je udeležil izobraževanja za delo z odvisnimi od drog v Barceloni v organizaciji Connections Training Academy.

Sodelovali smo na 15. konferenci generalnih direktorjev zaporskih uprav članic Sveta Evrope v Edinburgu. Konferenca se je udeležil generalni direktor, predstavnica generalnega urada in direktor zavoda Dob.

Strokovna skupina Prevezgojnega doma je obiskala sorodne institucije v Srbiji.

Dva predstavnika generalnega urada in predstavnica zavoda Dob so se udeležili mednarodne konference v organizaciji Evropske organizacije za izobraževanje v zaporih – European Prison Education organisation – EPEA. Konferenca je potekala na Cipru.

Predstavnica generalnega urada je aktivno s prispevkom sodelovala na mednarodni konferenci o izobraževanju in usposabljanju strokovnih delavcev, ki izvršujejo alternativne sankcije. Konferenco je organizirala mednarodna organizacija za probacijo – CEP v Agenu v Franciji. Generalni sekretar te mednarodne organizacije je obiskal vodstvo Ministrstva za pravosodje. Naša država je postala članica te mednarodne organizacije.

Generalni direktor je skupaj z ministrom za pravosodje obiskal ministrstvo za pravosodje Makedonije.

5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE

5. 1. KADROVSKE RAZMERE

5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi zaposlenih ter zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo

Zaradi vezanosti na matično zakonodajo s področja sistema javnih uslužbencev, organizacije in sistemizacije delovnih mest in plač, se v tem poglavju uporablja izraz »paznik« in ne »pravosodni policist«.

Tabela 77: Pregled številčnega stanja javnih uslužbencev v upravi na dan 31. 12. 2009

	tarifna skupina					spol		skupaj
	VII.	VI.	V.	IV., III., II.,	skupaj	m	ž	
<i>Položajna delovna mesta</i>								
generalni direktor	1				1	1		1
namestnik generalnega direktorja	1				1	1		1
direktor zavoda	5				5	4	1	5
vodja sektorja	4				4	3	1	4
vodja oddelka	36				36	14	22	36
vodja referata	8				8	7	1	8
skupaj	55				55	30	25	55
<i>Specializirani kadri</i>								
pedagogi	46				46	10	36	46
psihologi	8				8	4	4	8
socialni delavci	13				13	2	11	13
drugi strokovni delavci v vzg. službi	4				4	1	3	4
medicinski tehniki	5		7		12		12	12
inštruktorji			81		81	75	6	81
delovni inštruktorji			10		10	9	1	10
inženirji		6			6	6		6
ekonomski delavci	3	3	24		30		30	30
pazniški kader	10	51	425	11	497	465	32	497
administrativni in drugi delavci	27	7	25	15	74	30	44	74
skupaj	116	67	572	26	781	602	179	781
skupno število vseh zaposlenih	171	67	572	26	836	632	204	836

Grafikon 16: Struktura javnih uslužbencev po stopnjah izobrazbe v letu 2009

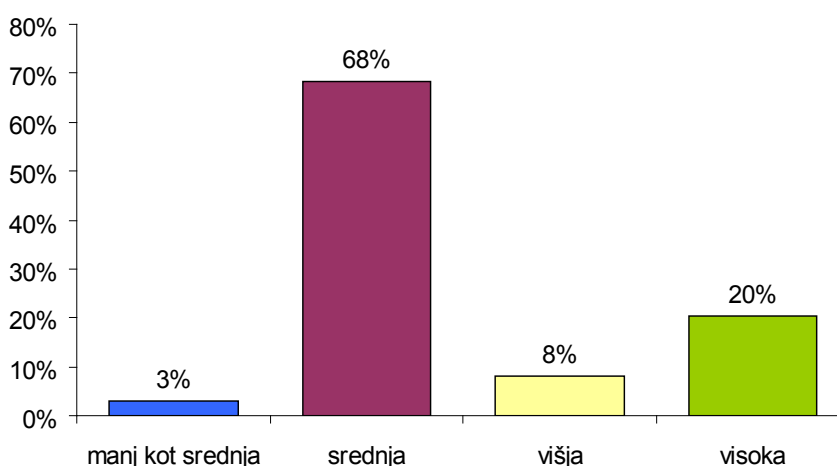

Tabela 78: Število pooblaščenih uradnih oseb - paznikov

PUO	m	ž	Skupaj
paznik	399	26	425
višji paznik	47	4	51
paznik svetovalec	9	1	10
paznik višji svetovalec	4	1	5
paznik svetnik	2	0	2
SKUPAJ	461	32	493

5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja

V letu 2009 je v upravi delo nastopilo 58 javnih uslužbencev za nedoločen čas. Sedem javnih uslužbencev je sklenilo delovno razmerje za določen čas.

Delovno razmerje je prenehalo 42 javnim uslužbencem, in sicer zaradi naslednjih razlogov: 7 javnim uslužbencem je prenehala veljati pogodba o zaposlitvi s pisnim sporazumom o razveljavitvi pogodbe o zaposlitvi, 3 javnim uslužbencem je prenehala veljati pogodba o zaposlitvi s premestitvijo v drug organ javne uprave, 1 javnemu uslužbencu je prenehala veljati pogodba o zaposlitvi zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca, 4 javnim uslužbencem je prenehala veljati pogodba o zaposlitvi zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani javnega uslužbenca, 3 javnim uslužbencem je prenehala veljati pogodba o zaposlitvi zaradi poteka časa za katerega je bila sklenjena, 1 javnemu uslužbencu je prenehala veljati pogodba o zaposlitvi, ker ni opravil ustreznega strokovnega izpita, ki je bil pogoj za zasedbo delovnega mesta, 19 javnih uslužbencev se je upokojilo, 1 javni uslužbenec se je invalidsko upokojil in 3 javni uslužbenci so umrli.

Na dan 31.12. 2009 je bilo v upravi zaposlenih 836 javnih uslužbencev za nedoločen čas. Enemu javnemu uslužbencu mirujejo pravice iz delovnega razmerja.

Del razpoložljivih sredstev za plače je bil v skladu s Pravilnikom o napredovanju zaposlenih v državni upravi oz. Uredbo o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede in Uredbo o napredovanju uradnikov v nazive tudi v letu 2009 namenjen napredovanju javnih uslužbencev. V višji plačni razred je v napredovalo 210 javnih uslužbencev, v višji naziv pa 160 uradnikov.

5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev

Javni uslužbenci uprave so se v letu 2009 udeležili različnih oblik izobraževanja, ki jih je organizirala uprava oz. zunanje ustanove. Udeležili so se večjega števila slovenskih, pa tudi mednarodnih posvetov in konferenc ter različnih posvetov in seminarjev.

Priprav na strokovni izpit iz upravnega postopka se je udeležilo 24 javnih uslužbencev. Strokovni izpit iz upravnega postopka je opravilo 30 javnih uslužbencev. Obveznega usposabljanja za imenovanje v naziv se je udeležilo 36 javnih uslužbencev.

V letu 2009 se je 23 javnih uslužbencev udeležilo tečaja angleškega jezika.

Večje število usposabljanj je bilo predvsem za pazniški kader in javne uslužbence, ki opravljajo strokovno delo z zaprtimi osebami. Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 254 paznikov, 128 strokovnih delavcev in 16 inštruktorjev.

5. 1. 4. Pripravnništvo in študijska praksa

V letu 2009 smo v upravi zaposlili pripravnico, ki je bila štipendistka Vlade Republike Slovenije za potrebe uprave in pripravnico, ki pripravništvo opravljala volontersko.

Opravljanje obvezne študijske prakse smo omogočili 27 študentom naslednjih fakultet: Fakultete za upravo, Fakultete za varnostne vede, Pedagoške fakulteta, Fakultete za socialno delo in Teološke fakultete.

5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno

Javni uslužbenci so bili v letu 2009 zaradi bolezni, posledic nesreč pri delu oz. na poti na delo in z dela ter nege družinskih članov odsotni z dela 79.562 ur. Zaradi bolezni 82 %, posledic nesreč pri delu oz. na poti na delo in z dela 8,6 % in zaradi nege družinskih članov 9,4 %.

Odsotnost z dela je v primerjavi z letom 2008 nižja za 9,1 %.

Tabela 79: Številčni podatki o odsotnosti javnih uslužbencev z dela v letu 2009 (v urah)

Lokacija	bolezen javnega uslužbenca	nesreča pri delu	nege družinskih članov	skupaj
Generalni urad	1.760	0	144	1.904
Dob	17.449	1.728	1.504	20.681
Ig	6.536	512	592	7.640
Celje	2.944	792	56	3.792
Koper	8.351	1.240	344	9.935
Ljubljana	14.992	1.624	3.598	20.214
Maribor	7.264	328	800	8.392
Radeče	5.988	616	400	7.004
SKUPAJ	65.284	6.840	7.438	79.562

Na dan 31. 12. 2009 je bilo v upravi 16 invalidov, od tega 4 invalidi II. kategorije in 12 invalidov III. kategorije.

Zaradi posebnosti dela v zavodih je invalidom težko zagotoviti ustrezno delo glede na omejitve, ki izhajajo iz odločb Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev

V letu 2009 je bilo za zaposlene v upravi opravljenih 286 preventivnih zdravstvenih pregledov (predhodnih, obdobjnih, obdobjnih, ki delajo z viri ionizirajočih sevanjih in kontrolnih pregledov) po programih, ki so bili pripravljene v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Splošno zdravstveno stanje javnih uslužbencev je zadovoljivo. Javni uslužbenci, ki delajo z obsojenci, so izpostavljeni večjim psihofizičnim obremenitvam, zato je potrebno njihovo zdravstveno stanje še posebej spremljati.

5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev

V letu 2009 ni bilo uvedenega nobenega disciplinskega postopka zoper javne uslužbenca.

Dvema javnima uslužbencema je bilo izdano opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnega razloga. V enem primeru je bila odpovedana pogodba o zaposlitvi s strani delodajalca.

Zoper enega javnega uslužbenca je bil uveden postopek izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi, vendar postopek še ni zaključen, ker se je javni uslužbenec pritožil zoper sklep o izredni odpovedi pogodbe o zaposlitvi.

5. 1. 8. Nadurno delo

V letu 2009 je bilo v službah za varnost in zavarovanje izplačanih 70.953 ur nadurnega dela, kar je za 2,1 % več kot v letu 2008.

Tabela 80: Število izplačanih nadur po lokacijah v letu 2009

Lokacija	število izplačanih nadur
Generalni urad	1.170
Dob	16.347
Ig	3.339
Celje	8.979
Koper	9.363
Ljubljana	13.541
Maribor	15.320
Radeče	2.894
SKUPAJ	70.953

Nadurno delo je bilo potrebno opraviti zaradi nemotenega delovnega procesa, in sicer zaradi povečanega števila spremstev na sodišča in zdravstvene ustanove, nadomeščanja odsotnih javnih uslužbencev kot tudi nepredvidenega in nenačrtovanega varovanja zaprtih oseb v raznih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji.

5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

Po sprejetju rebalansa proračuna II za leto 2009 je znašal na dan 31. 12. 2009 sprejeti proračun 36.272.231,00 EUR, veljavni pa 37.895.172,49 EUR. Porabili smo 37.697.841,62 EUR ali 99,5 % veljavnega proračuna.

Tabela 81: Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2009

Oznaka podskupine	Naziv podskupine	Poraba (v EUR)	Delež porabe (v %)
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	18.534.982,70	49,16
401	Prispevki delodajalcev	4.093.715,67	10,86
402	Izdatki za blago in storitve	7.026.453,67	18,64
411	Transferji posameznikom	2.480,59	0,01
413	Drugi domači transferji	3.643.830,74	9,67
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	4.396.378,25	11,66

Od celotne porabe se na sredstva zagotovljena iz proračuna nanaša 37.509.746,59 EUR (98,98 % veljavnega proračuna), na sredstva donacij 8.669,44 EUR (0,02 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova lastne dejavnosti 167.847,24 EUR (0,45 % veljavnega proračuna) in na porabo sredstev iz prejetih odškodnin 11.578,35 EUR (0,03 % veljavnega proračuna). Glede na veljavni proračun je 0,52 % sredstev ostalo neporabljenih.

Lastna dejavnost v upravi zajema organizirano prehrano delavcem in počitniško dejavnost. Sredstva iz prejetih odškodnin se nanašajo na sredstva prejeta na podlagi zavarovanj stvarnega premoženja v letih 2008 in 2009.

Razlika med sprejetim in veljavnim proračunom za leto 2009 znaša 1.622.941,49 EUR in se nanaša na:

- manjša sredstva iz naslova lastne dejavnosti v višini 28.056,99 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova odškodnin v višini 108.053,02 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova donacij v višini 7.466,00 EUR,
- manjša sredstva iz naslova donacij v višini 6.201,46 EUR,
- povečanje po sklepu vlade v višini 1.549.146,92 EUR.

Razlika med veljavnim in realiziranim finančnim načrtom znaša 197.330,87 EUR. Po vrsti porabe se ostanek nanaša na

- neporabljena sredstva na postavkah tipa 1 (78.396,33 EUR),
- neporabljena sredstva odškodnin (108.332,67 EUR),
- neporabljena sredstva iz naslova donacij (4.129,10 EUR),
- ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti (6.472,77 EUR).

Ostanek sredstev, ki se nanaša na proračunski del, se nanaša na ostanek na plačah (prejete refundacije bolezni – 28.193,87 EUR), na investicijah (46.275,70 EUR) in na materialnih stroških. Neporabljena sredstva odškodnin in donacij se prenašajo v naslednje proračunsko leto, ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti se nanaša na del obveznosti do dobaviteljev ter na neporabljena sredstva.

V leto 2009 smo prenašali iz naslova sredstev odškodnin 11.858,31 EUR, iz naslova sredstev prejetih donacij pa 329,54 EUR.

Tabela 82: Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2009
(vir financiranja: proračun)

PODPROGRAM	OZNAKA PRORAČUNSKE POSTAVKE	NAZIV PRORAČUNSKE POSTAVKE	PORABA V LETU 2007 V eur
09042001 Delovanje uprave za izvrševanje kazenskih sankcij	6028	Plače	22.628.698,37
	4016	Najemnine poslovnih prostorov	34.019,76
	4508	Materialni stroški	6.509.025,93
	5505	Financiranje javnih gospodarskih zavodov	1.232.133,33
	6395	Izobraževanje delavcev	81.085,10
	6680	Oprema PUO	171.101,12
	6681	Oborožitev in posebna varnostna oprema	210.004,66
	2876	Investicije in inv. Vzdrževanje	4.229.500,32
20032001 Socialno varstvo obsojencev	7448	Zdravstveno zavarovanje obsojencev	2.414.178,00
SKUPAJ			37.509.746,59

V letu 2009 smo porabili 37.509.746,59 EUR sredstev, kar je za 5.571.602,50 EUR ali 17,4 % več kot leta 2008. Povečanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2008 izhaja iz večjega finančnega načrta (predvsem za investicije), saj je sprejeti proračun 2009 za 15,4 % večji od sprejetega v letu 2008, veljavni proračun leta 2009 pa je bil v primerjavi s sprejetim v letu 2009 povečan še za 4,3 %. Za investicije in investicijsko vzdrževanje smo porabili 89,5 % več kot leta 2008. Odstotek porabe je v primerjavi z letom 2008 večji na postavkah za financiranje javnih gospodarskih zavodov (87,2 %), za plače (8,8 %), za opremo pravosodnih policistov (24,8 %) in za posebno varnostno opremo (103,5 %).

V letu 2009 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1416, kar je v primerjavi z letom 2008 3,8 % povečanje (in 5,7 % več kot leta 2007). Povprečni oskrbni dan v letu 2009 je znašal 73 EUR (ali 14,1 % več kot leta 2008).

Tabela 83: Povprečno stanje zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v obdobju od leta 2005 do 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
povprečno stanje zaprtih oseb	1137	1268	1339	1364	1416
oskrbni dan (v eur)	64	61	56	64	73

Stroški oskrbnega dne so izračunani tako, da je višina vseh proračunskih sredstev uprave deljena s številom dni v letu in povprečnim številom zaprtih oseb.

Ocenjujemo, da smo z razpoložljivimi finančnimi sredstvi uspeli zagotoviti osnovne pogoje bivanja in dela, tako zaposlenim kot zaprtim osebam, ter da smo gospodarno in racionalno potrošili dodeljena proračunska sredstva.

5. 3. PROSTORSKE RAZMERE

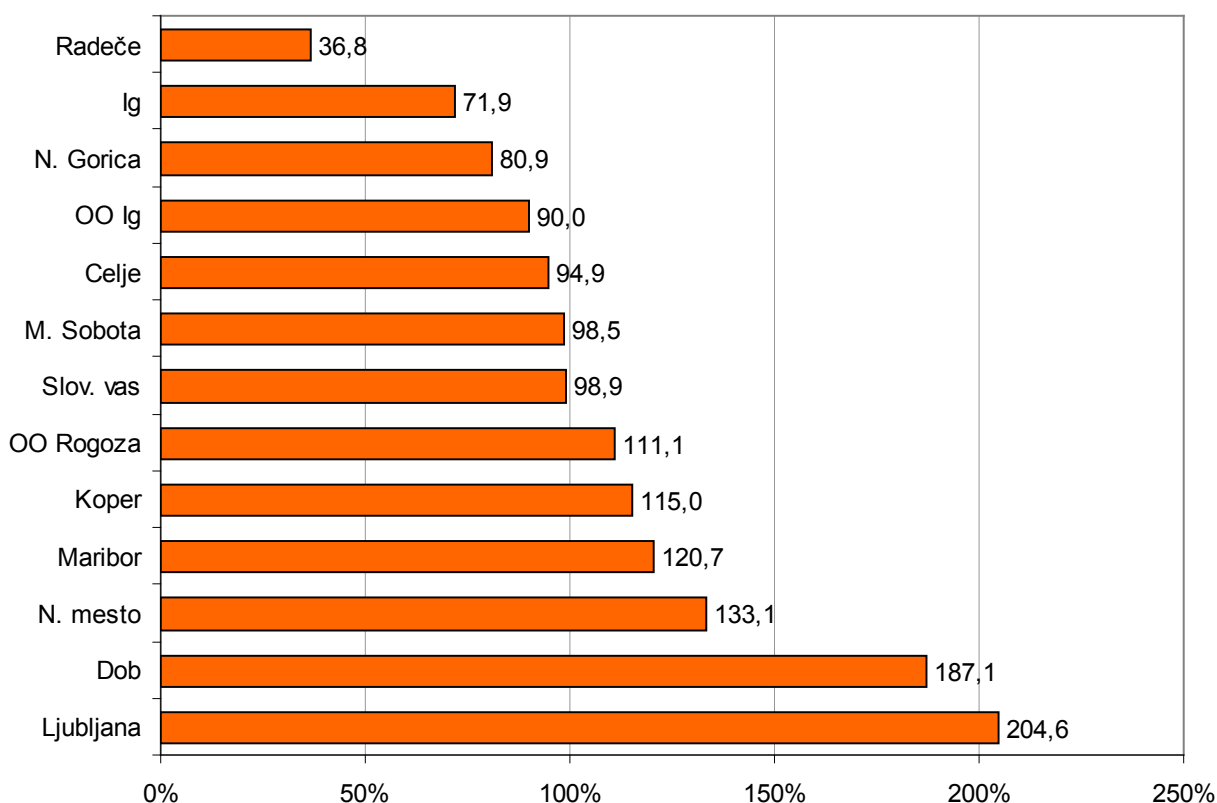
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost

Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi predpisanih standardov, ki znašajo 9 m² za eno-posteljno in 7 m² za skupinsko sobo na zaprto osebo. Glede na standarde je tako v letu 2009 prostorska zmogljivost vseh zavodov znašala 1.098 mest.

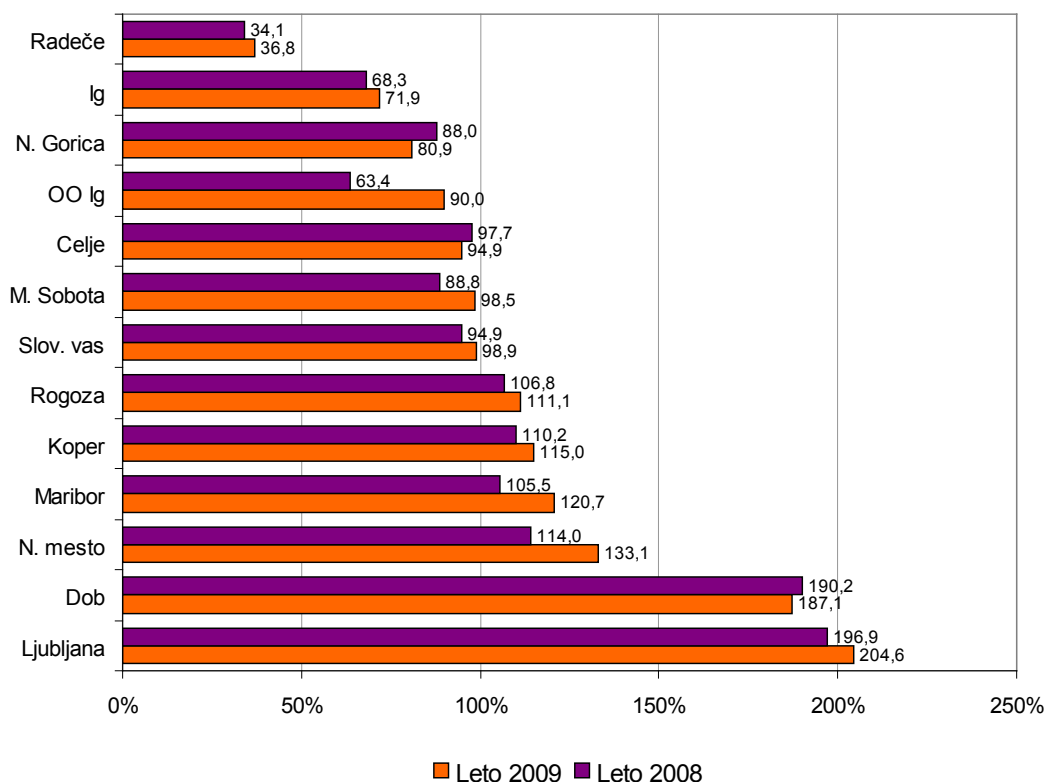
Tabela 84: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v letu 2009

Zavod	zmogljivost	povprečno število zaprtih	delež zasedenosti (v %)
Dob	233	435,9	187,08
Slov. vas	63	62,3	98,89
Ig	83	59,7	71,93
Celje	96	91,1	94,90
Koper	110	126,5	115,00
N. Gorica	32	25,9	80,94
Ljubljana	128	261,9	204,61
N. mesto	35	46,6	133,14
OO Ig	27	24,3	90,00
Maribor	146	176,2	120,68
M. Sobota	41	40,4	98,54
OO Rogoza	36	40	111,11
Radeče	68	25	36,76
SKUPAJ	1098	1415,8	128,94

Grafikon 17: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v letu 2009

Grafikon18: Primerjava zasedenosti posameznih zavodov in oddelkov v letih 2008 in 2009

Najbolj zasedeni so bili zavod Ljubljana, zavod Dob in oddelek Novo mesto, sledita pa zavoda Koper in Maribor. Vsi navedeni zavodi in oddelek so bili zasedeni nad 105 %. Najmanjša zasedenost je bila v Prevezgojnem domu Radeče, na odprtem oddelku Ig in zavodu Ig. V primerjavi s preteklim letom se je zasedenost bistveno povečala v zavodu Dob, opazno je tudi zmanjšanje zasedenosti v zavodu Maribor, medtem ko se v ostalih ustanovah ni bistveno spremenila. V povprečju se prezasedenost zaporov ni bistveno spremenila, kar je posledica zmanjšanja zasedenosti v največjih zavodih in sicer v Ljubljani, Mariboru in Celju. Različna je bila tudi zasedenost znotraj posameznih zavodov, saj se je pogosto dogajalo, da so bili posamezni oddelki prenapolnjeni, v drugih pa je bilo še nekaj prostora. Težave zaradi prenapolnjenosti zavodov smo reševali s prerazporejanjem zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode.

5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih

Večina zaporov se nahaja v zelo starih zgradbah, ki so bile zgrajene za povsem druge namene in že po svoji arhitektonski zasnovi ne ustrezajo sodobnim zahtevam izvrševanja pripora in kazni zapora. V preteklih desetletjih se je zelo malo vlagalo v izboljšanje prostorskih razmer. Novi zavod v Kopru je prvi zapor, ki je bil zgrajen po več kot štiridesetih letih. Slabe prostorske razmere spremlja še prenapolnjenost, s katero se v zadnjih letih srečujemo predvsem v največjih zavodih – Dob, Ljubljana in Maribor. Na nujnost izboljšanja prostorskih razmer so opozorili tudi varuh človekovih pravic, CPT (odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ravnanja ali kaznovanja pri Svetu Evrope) in druge institucije.

Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki močno razlikujejo. V letu 2009 so večini zavodov največ težav povzročali preveliki bivalni prostori, kjer je bilo nastanjeno veliko zaprtih oseb. Razumljivo je, da takšne bivalne razmere slabo vplivajo na počutje zaprtih oseb, vzdrževanje higiene in zagotavljanje zasebnosti. Slabe prostorske razmere ponekod tudi zmanjšujejo možnosti za izvajanje določenih pravic zaprtim osebam v večji meri (npr. zagotavljanje dela, omogočanje telesnih dejavnosti in rekreacije, verskih obredov ipd.). V nekaterih zavodih priporniki bivajo v slabših razmerah kot obsojenci.

Dodaten problem predstavlja zastarela, dotrajana in pomanjkljiva oprema bivalnih in drugih prostorov, saj za nakup nikoli ni dovolj sredstev.

5. 3. 3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih

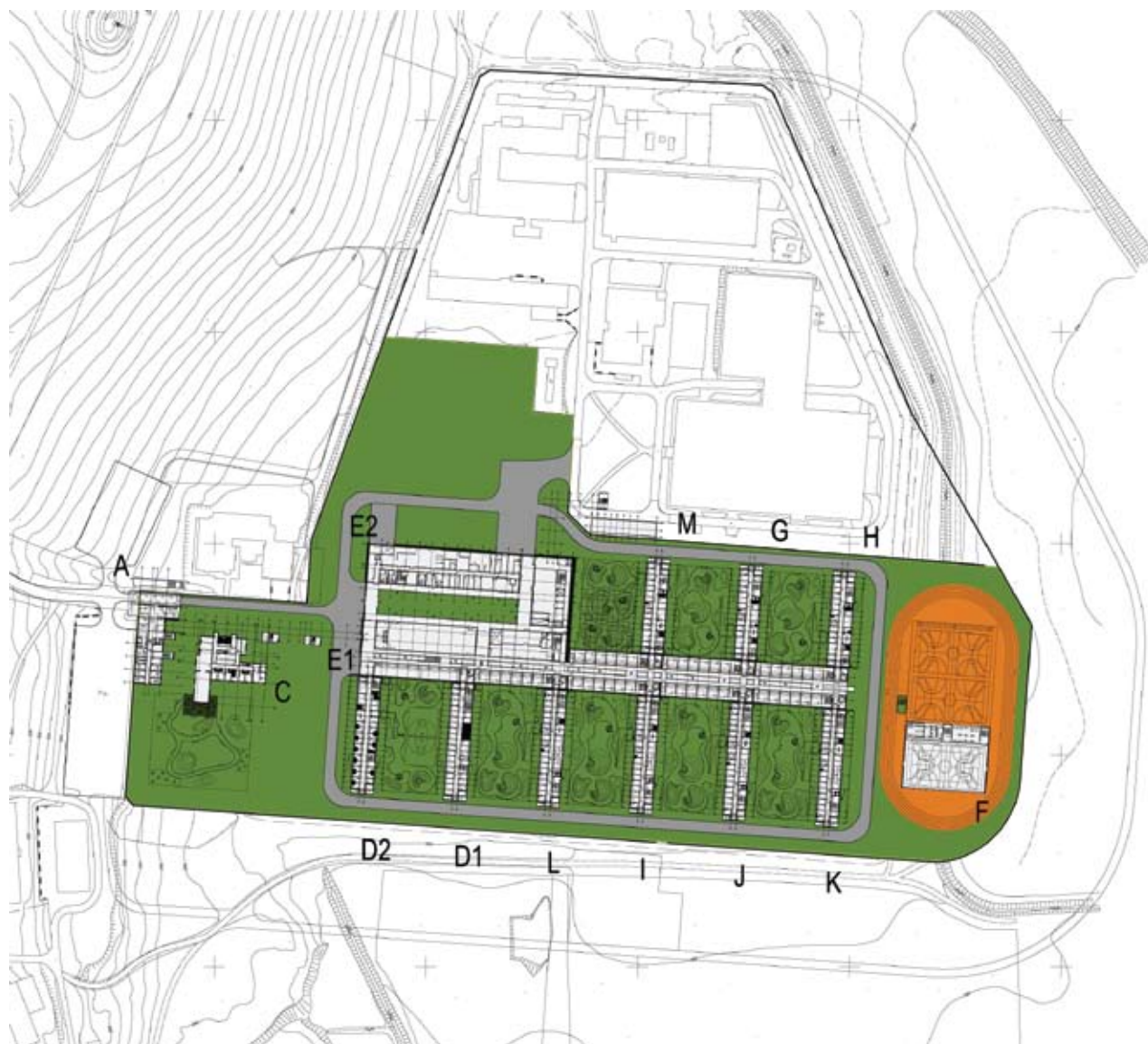
V letu 2009 smo za zagotovitev boljših prostorskih razmer v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob in Polodprtem oddelku Slovenska vas pričeli s sistematično obnovo objektov in infrastrukture. Z ureditvijo prostorov OO Puščava se je zagotovilo dodatnih 20 mest za nastanitev na odprtem oddelku.

V sklopu izvajanja investicijskih aktivnosti so fazi načrtovanja projekta bile opravljene naslednje storitve:

- izdelava projektne dokumentacije za rekonstrukcijo in dozidavo Zavod za prestajanje kazni Dob v fazi PGD in PZI,
- novelacija investicijskega programa,
- revizija projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja za izgradnjo objektov J in K v skladu z Zakonom o graditvi objektov,
- revizija projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja za izgradnjo vseh ostalih objektov s pripadajočo zunanjo ureditvijo in komunalno infrastrukturo v skladu z Zakonom o graditvi objektov,
- recenzija projekta za izvedbo in sicer načrta elektro instalacij, napeljav in naprav.

Izdelava dokumentacije za preureditev celotnega kompleksa ZPKZ Dob se je nadaljevala z izdelavo dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja za objekte in komunalno infrastrukturo ter s projekti za izvedbo objektov E1, E2, C in komunalno infrastrukturo. Celoten projekt prenove obsega novogradnjo 7 bivalnih zaporniških objektov ter spremljajočih objektov, ki tvorijo zaključeno funkcionalno celoto:

- objekt A - vhod in centralni nadzorni objekt; novogradnja,
- objekt C - objekt za obiske; novogradnja in rekonstrukcija,
- objekt D1 - večnamenski objekt; novogradnja,
- objekt D2 – sprejemni oddelek, ambulantni oddelek; novogradnja,
- objekt E1 – osrednja povezovalna lamela, upravno - administrativna stavba; novogradnja,
- objekt E2 – večnamenski servisni objekt s centralno kuhinjo in pralnico; novogradnja,
- objekt G in H – bivalna objekta; novogradnja,
- objekt I in L – bivalna objekta; novogradnja,
- objekt M – posebno varovani oddelek; novogradnja,
- objekt J in K – bivalna objekta; novogradnja; v izvajanju,
- objekt F – telovadnica in skupni fitnes, zunanja športna igrišča,
- objekt B – upravna stavba; rekonstrukcija, ki je bila že izvedena in je izven zaprtega dela zavoda,
- pripadajoča zunanja ureditev in komunalna infrastruktura.

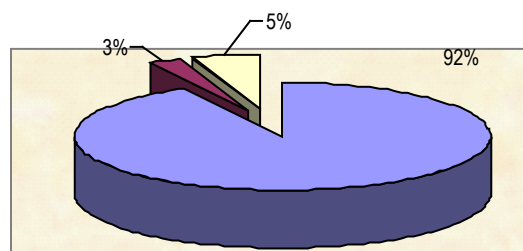
Grafična priloga: končna ureditev po rekonstrukciji in dozidavi

K navedenemu kompleksu spadajo tudi klančine pred vhodno stavbo A ter vsi mostovži, ki povezujejo objekte med seboj in do tovarniškega kompleksa JGZ Pohorje ter vhodna objekta: JGZ ter vhod JUG. Kompleks obdaja nov 6 metrski zid predviden v zadnji fazi izgradnje. Vsi zgrajeni objekti sledijo sodobnim standardom bivanja in varovanja zaprtih oseb. Prav tako se v celoti obnovi infrastruktura z novim objektom trafo postaje, črpališča in vodohrana.

Projekt je načrtovan, da se izvede v VI. samostojno zaključenih fazah in bo zagotovil 516 ležišč v zaprtem oddelku - pretežno enoposteljne celice (92 %), triposteljne celice (5 %), najmanj pa je dvoposteljnih celic (3 %). Tipična enoposteljna celica skupaj s sanitarno kabino meri 7,80 m², triposteljna 21,40 m², dvoposteljna pa 19,70 m². Novogradnja in rekonstrukcija obsega 44.270 m² bruto površin v objektih, vseh površin (zunanje, parkirne, infrastrukturne,..) pa okrog 84.450 m².

V spodnji tabeli je prikazan pregled kapacitet in površin po posameznih objektih:

OBJEKT	neto uporabna površina v m ²	št. ležišč v vseh objektih	št. ležišč za bivanje zaprtih oseb	enoposteljna celica	dvoposteljna celica	troposteljna celica
Objekt A	1.237,03	0	0			
Objekt C	914,83	22	0			
Objekt D1	1.971,13	0	0			
Objekt D2	1.943,48	60	0			
Objekt E1	5.857,27	0	0			
Objekt E2	7.590,65	0	0			
Objekt G	2.007,11	60	60	48	6	0
Objekt H	2.007,11	60	60	48	6	0
Objekt I	2.490,00	87	87	69	0	6
Objekt L	2.490,00	87	87	69	0	6
Objekt M	2.010,32	48	48	48	0	0
Objekt J	2.490,93	87	87	69	0	6
Objekt K	2.490,93	87	87	69	0	6
SKUPAJ	35.500,79	598	516	420	12	24

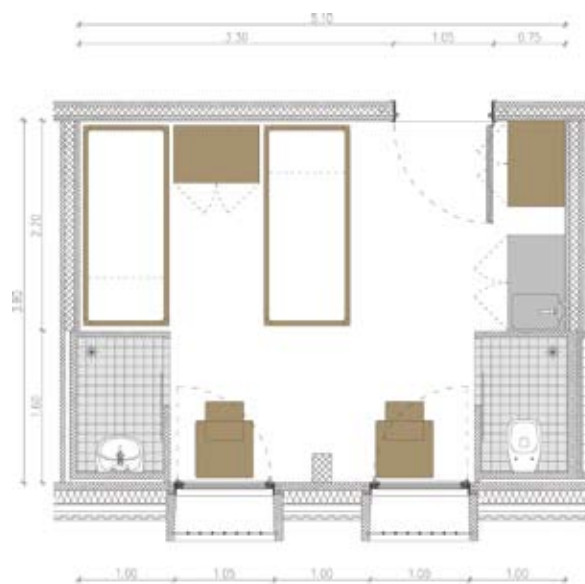
■ enoposteljna ■ dvoposteljna ■ troposteljna

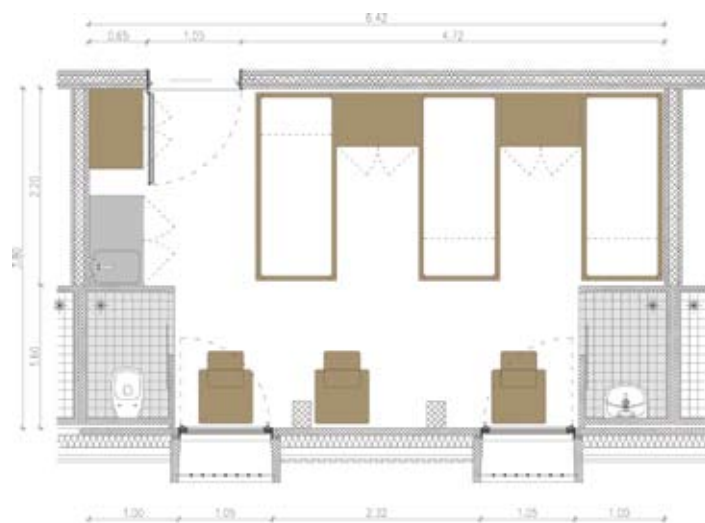
PREREZ TIPIČNE CELICE, M 1:50

TLORIS ENOPOSTELNE CELICE, M 1:50

TLORIS DVOPOSTELNE CELICE, M 1:50

TLORIS TROPOSTELNE CELICE, M 1:50

V letu 2009 se je za izgradnjo dveh bivalnih objektov J in K Občini Šentrupert poravnal komunalni prispevek ter pridobilo gradbeno dovoljenje, uporabno dovoljenje pa se je pridobilo za preurejeno podstrešje v upravni stavbi – objekt B.

V sklopu izvajanja investicijskih aktivnosti fazi izvajanja projekta so bila izvedena naslednja dela:

- izgradnja zunanje prometne ureditve in izgradnja vhoda v JGZ Pohorje in vhod za gradbišče objektov J in K,
- obnova video sistema po udaru strele,
- postavitve zapornic s kontrolo pristopa, videonadzorom ter javno razsvetljavo,
- nabava rentgena, detektorskih vrat ter notranje opreme vhodnega objekta na JGZ,
- nabava pohištva za zaprte osebe (pogradi, mize, stoli),
- obnova ONC prostora in sistemske sobe v upravnem objektu,
- nabava kontejnerja za potrebe nadzora sprehajališči,
- strokovni nadzor in koordinacija varstva pri delu pri izvajanju del na prometni in zunanji ureditvi, vloh, zapornicah, videonadzoru in javni razsvetljavi.

Na območju zaporniškega kompleksa Dob se je nadaljevalo s pričetimi deli na infrastrukturni in zunanji ureditvi: z ureditvijo in preplastitvijo dovozne ceste iz Slovenske vasi do novega krožnega križišča, izgradnjo nove dostopne poti iz krožišča do vhoda na JGZ Pohorje ter ureditvijo makadamske poti do pesjakov.

Zaradi potrebnega nadzorovanja območja so se na novo postavile zapornice s kontrolo pristopa in videonadzorom ter javno razsvetljava. Prav tako je bil zgrajen nov vhodni objekt na JGZ Pohorje, ki je opremljen z novim pohištvom, rentgenom ter detektorskimi vrati. S vzpostavitvijo novega dostopa do gospodarskega dela JGZ Pohorje se bo odvijal ves tovorni promet in dostave tudi v zaprti del zopora. Predvidena gradnja bivalnih objektov J in K je narekovala dodatno vzpostavitev gradbiščnega vhoda s kontrolnim objektom.

Po udaru strele na območje zaporniškega kompleksa je prišlo do popolnega uničenja vidonadzora, zato je bilo potrebno na novo vzpostaviti sistem in sanirati večino ostalih elektronskih naprave v nadzornem ONC centru v objektu B, ki se ga je zato tudi obnovilo in opremilo ter dodatno zagotovilo še ustrezno pohlajevanje v sistemski sobi.

Za izboljšanje bivanjskih razmer se je za zaprte osebe nabavilo pograde, mize in stole.

Trenutno v izvajanju:

- izgradnja dveh bivalnih objektov J in K.

V 2009 je potekal razpisni postopek za izbor izvajalca izgradnje dveh bivalnih objektov J in K, ki obsega izvedbo vseh gradbeno obrtniških in instalacijskih del ter tehničnega varovanja za 6.000 m² bruto skupne površine bivalnih objektov s pripadajočo zunanjo ureditvijo in komunalno infrastrukturo. Objekta zagotavljata kapaciteto 174 postelj. V letu 2009 so se izvedla pripravljala dela za ločitev gradbiščnega in zaporniškega dela z varovalnimi ograjami in vzpostavljenim tehničnim varovanjem. Sledila so rušitvena dela in izkopi za temelje.

6. SKLEP

V upravi bomo tudi v letu 2010 sledili viziji in uresničevali svoje poslanstvo. Skupaj si bomo prizadevali za varen in resocializacijsko usmerjen zaporski sistem.

Ključnih težav, povezanih z velikim številom zaprtih oseb in prenapolnjenostjo zavodov, nezadostnimi kadrovske in finančnimi resursi, ne bo moč v celoti rešiti, saj gre za težave sistemske narave, ki presegajo zmožnosti Uprave, lahko pa za njihovo omilitev veliko naredimo sami. Imamo veliko dobrih strokovnjakov, imamo znanje, potrebni so še dobra volja in optimizem ter dobro vodenje. Od vodstva, tako generalnega urada kot posameznih zavodov, je najbolj odvisno, kako bomo uspešni pri delu, predvsem pa, kako se bomo ob tem počutili.

Priložnosti za izboljšanje je veliko na vseh področjih dela. Pomembnejši cilji so:

- izboljšati "socialno vzdušje" v zavodih
- izboljšati strokovno obravnavo
- povečati možnosti izobraževanja in dela
- izboljšati pripravo na odpust
- dati večji poudarek usposabljanju in izobraževanju zaposlenih
- odpiranje zavodov – povezovanje z vladnimi in nevladnimi organizacijami
- izboljšati sodelovanje z javnostmi

Večji poudarek bo na skrbi za enotno in zakonito obravnavo zaprtih oseb, zmanjševanju negativnih posledic zaradi prenapolnjenosti zavodov in reševanju pereče prostorske problematike. Nadaljevali bomo z obnovo zavoda Dob in začeli s pripravami na nadomestno gradnjo zavoda Ljubljana.

Poseben poudarek bo namenjen tudi zaposlenim, njihovem usposabljanju ter prenosu dobre prakse iz tujine.

NEKAJ UTRINKOV V SLIKI

VARNOST

Rentgen je v spodnjem oblačilu odkril kovinski predmet

Preiskava je odkrila ključek za odklepanje lisic

Kanabis, že pakiran za posamezne kupce

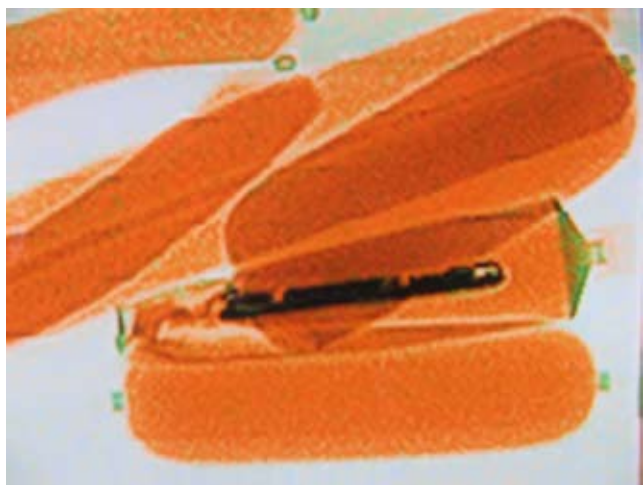
Spletena vrv iz rjuhe – možen pripomoček za beg ali suicid

Prirejene igle s kombinacijo običajne slamice za pitje

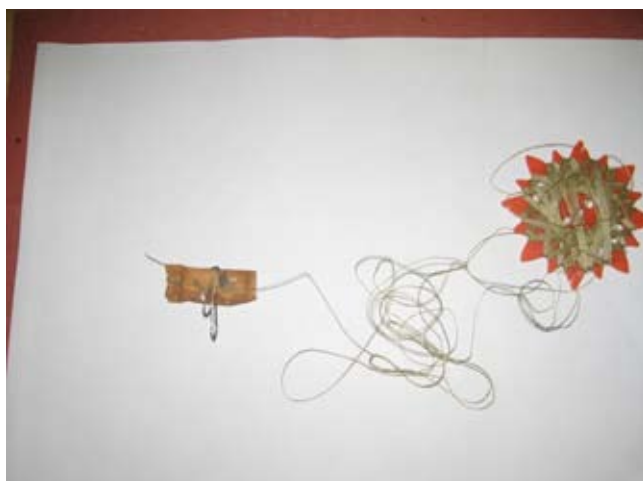
Zbirka tablet, že malo »obrabljenih«, saj jih je nekdo skrival v ustih

V tem primeru je rentgen v tubi odkril žago

Velika pridobitev za zapore – 11 novih specialnih vozil

Pripomoček za pošiljanje pošte preko obzidja zapora

Prepovedane stvari se skriva trudi na najbolj neobičajnih krajih

Bolj nevaren je izbrušen kuhinjski nož

V zaporu izdelan aparat za tetoviranje

IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

Udeleženci seminarja - vodenje dela podrejenih

Slika s posveta "Kakšne zapore potrebujemo" v Gotenici

Usposabljanje iz uporabe palice tonfe

Usposabljanje novosprejetih pravosodnih policistov s področja uporabe strelnega orožja

PROSTOČASNE DEJAVNOSTI

PD Radeče: tekmovanje zaprtih oseb v vodnih športih - plavanje

PD Radeče: tekmovanje zaprtih oseb v vodnih športih - vaterpolo

PROSTOČASNE DEJAVNOSTI

Strunjan: letne igre delavcev URSIKS - košarka

Strunjan: letne igre delavcev URSIKS - balinanje

DOGODKI IN PROJEKTI

Brdo pri Kranju: Dan URSIKS: prisega

Brdo pri Kranju: Dan URSIKS: nagrajenci

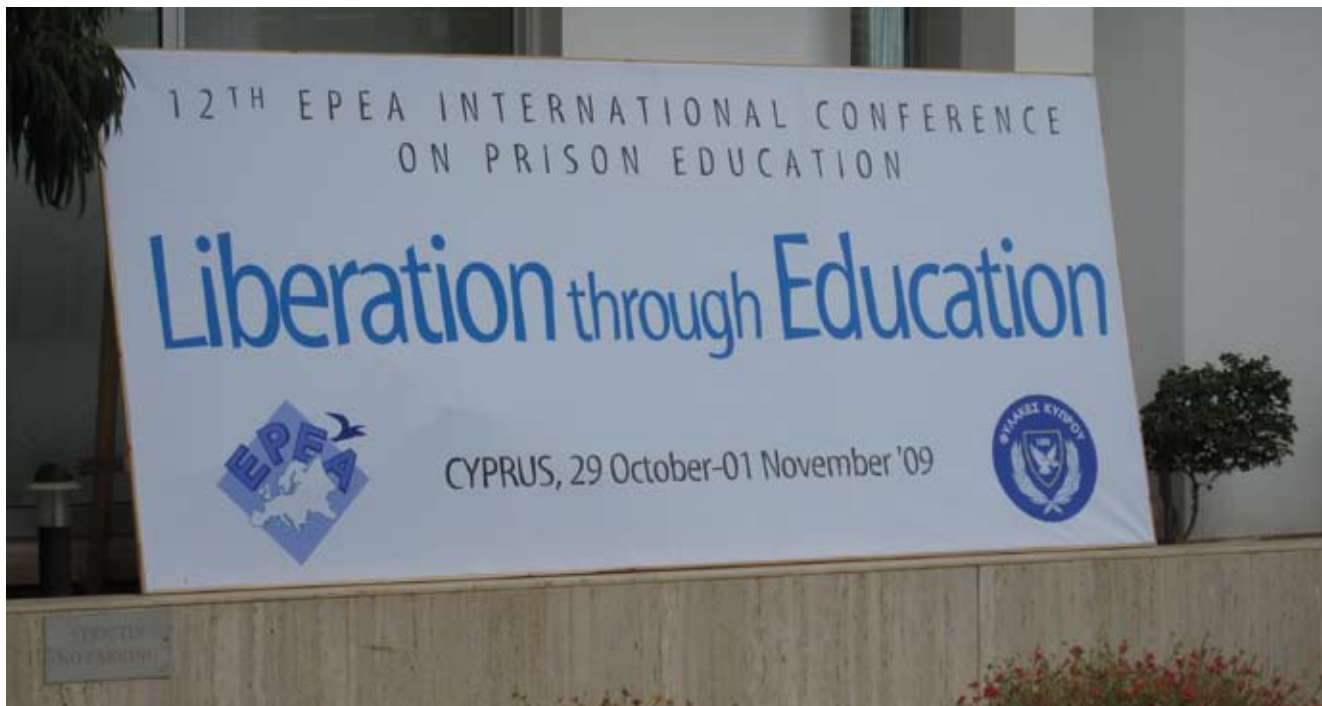

ZPKZ Dob pri Mirni: nov tovorni vhod

ZPKZ Dob pri Mirni: novo krožišče

MEDNARODNE AKTIVNOSTI

EPEA - mednarodna konferenca; izobraževanje v zaporih, Ciper 29.10. - 1.11.2009

Obisk delegacije iz Jordanije

Obisk v zaporu Leopoldov, Slovaška

Ustanovitev asociacije generalnih direktorjev, Dunaj

Sestanek generalnih direktorjev, Slovaška

Vsebina

PREDGOVOR	3
1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI UPRAVE V LETU 2009	11
2. STATISTIČNI PODATKI	14
2.1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2009	14
2.2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2009 S PRETEKLIMI LETI	17
2. 3. OBSOJENCI	19
2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev	19
2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev	20
2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni	22
2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti	25
2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi	25
2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah	26
2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR, IN MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU	26
2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov	26
2. 4. 2. Priliv mladoletnih oseb v mladoletniški zapor in prevzgojni dom	27
2. 4. 3. Starostna struktura mladoletnikov	27
2. 4. 4. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj	27
2. 4. 5. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni	28
2. 4. 6. Odliv mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora in prevzgojnega doma	28
2. 5. OSEBE V UKLONILNEM ZAPORU	29
2. 6. PRIPORNIKI	31
2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb	31
2. 7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	33
2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami	33
2. 7. 2. Obsojenci in mladoletniki – tujci	34
2. 7. 3. Tujci med uklonilno zaprtimi	35
2. 7. 4. Tujci v priporu	36
3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB	38
3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI	38
3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih	38
3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni	39
3. 1. 3. Prestajanje zaporne kazni ob vikendih ter nadomestna kazen z opravljanjem dela v splošno korist	40

3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	41
3. 3. PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	45
3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST	45
3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST	47
3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov	47
3. 5. 1. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni	47
3.5.2. Socialna obravnava oseb na prestajanju uklonilnega zapora	47
3. 5. 3. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov	48
3. 5. 3. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni	48
3. 5. 3. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami	48
3. 5. 3. 3. Priprava na odpust	49
3. 5. 3. 4. Svetovanje v postpenalni obravnavi	51
3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO	52
3. 6. 1. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah	52
3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda	52
3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja	53
3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb	53
3. 6. 5. Metadonska terapija	53
3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov	54
3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah	54
3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb	54
3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov	54
3. 6. 10. Smrti	55
3. 6. 11. Gladovne stavke	55
3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA	56
3. 7. 1. Odvisnost od alkohola	56
3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog	58
3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov	59
3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev	59
3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb	60
3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost	60
3. 7. 7. Obravnava žensk	61
3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov	61
3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI	61
3. 8. 1. Podeljene ugodnosti	61
3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti	63
3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti	63
3. 8. 4. Namenski izhodi	64
3. 9. DISCIPLINSKO OBRAVNAVANJE IN KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	64
3. 9. 1. Vodenje disciplinskih postopkov	64

3. 9. 2. Učinkovitost disciplinskih kazni	64
3. 9. 3. Pregled izrečenih disciplinskih kazni	65
3. 9. 4. Pritožbe na disciplinske kazni	66
3. 10. POGOJNI ODPUST OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV TER POMILOSTITVE	66
3. 10. 1. Pogojni in predčasni odpust	66
3. 10. 1. 1. Pogojni odpust po komisiji za pogojne odpuste	67
3. 10. 1. 2. Predčasni in pogojni odpust po direktorju zavoda	67
3. 10. 2. Pomilostitve obsojencev	68
3. 11. IZVAJANJE PRAVIC IN PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB	68
3. 11. 1. Pravica do veroizpovedi	68
3. 11. 2. Druge pravice in pritožbe	69
3. 11. 3. Upravno odločanje	71
3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB	71
3. 12. 1. Splošne varnostne razmere	71
3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb	72
3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev	74
3. 12. 4. Spremljevalci zunaj zavoda	76
3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami	77
3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk	78
3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori	79
3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc	80
3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov	82
3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti	82
3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona	83
3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani paznikov	83
3. 12. 13. Usposabljanje paznikov in drugih delavcev	83
3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja	83
3. 12. 15. Oprema in uniforme delavcev	84
3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB	84
3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo	84
3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu	85
3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb	86
3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi	86
3. 13. 5. Hišna dela	87
3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost	87
3. 13. 7. Nesreče pri delu	87
4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU	88
4. 1. DELOVANJE NA NACIONALNEM PODROČJU	88
4. 1. 1. Odnosi z javnostmi	88
4. 1. 2. Obiski in dogodki v zavodih	88
4. 1. 3. Sodelovanje z nevladnimi organizacijami	89

4. 2. DELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU	89
4. 2. 1. Obiski tujih delegacij v Sloveniji	90
4. 2. 2. Obiski predstavnikov uprave v tujini	90
5. 1. KADROVSKE RAZMERE	92
5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi zaposlenih ter zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo	92
5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja	93
5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev	94
5. 1. 4. Pripravnštvo in študijska praksa	94
5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno	94
5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev	95
5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev	95
5. 1. 8. Nadurno delo	95
5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA	96
5. 3. PROSTORSKE RAZMERE	97
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost	97
5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih	99
5. 3. 3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih	100
6. SKLEP	105
NEKAJ UTRINKOV V SLIKI	107

Republika Slovenija
Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij

Letno poročilo 2009
(Petnajsto letno poročilo)

Založila: Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij

Oblikovanje in tisk: Majskej, d. o. o., Ljubljana

Pri izdelavi letnega poročila so sodelovali:

Aldo Carli

Aleksander Kotnik

Antonija Zdešar Vochl

Božidar Peteh

Darinka Požar

Dušan Valentinčič

Gregor Koren

Igor Černetič

Jasmin Musić

Lucija Tekavčič Božikov

Marija Tancek

Marta Merkuža

Matjaž Vede

Olga Perharc

Peter Ilešič

Robin Majnik

Robert Friškovec

Slavi Novak

Stojan Klančar

Suzana Peteh Volf

Letno poročilo je objavljeno na spletnih straneh na naslovu:

http://www.mp.gov.si/si/organi_v_sestavi/izvrsevanje_kazenskih_sankcij/